

479

DE EEUWIGE GELUKZALIGHEID

allen toegankelijk gemaakt

DOOR DEN

ZIELENIJVER.

Naar het Fransch

VAN DEN

Pater

Eerw. Pater CHAIGNON, S. J.,

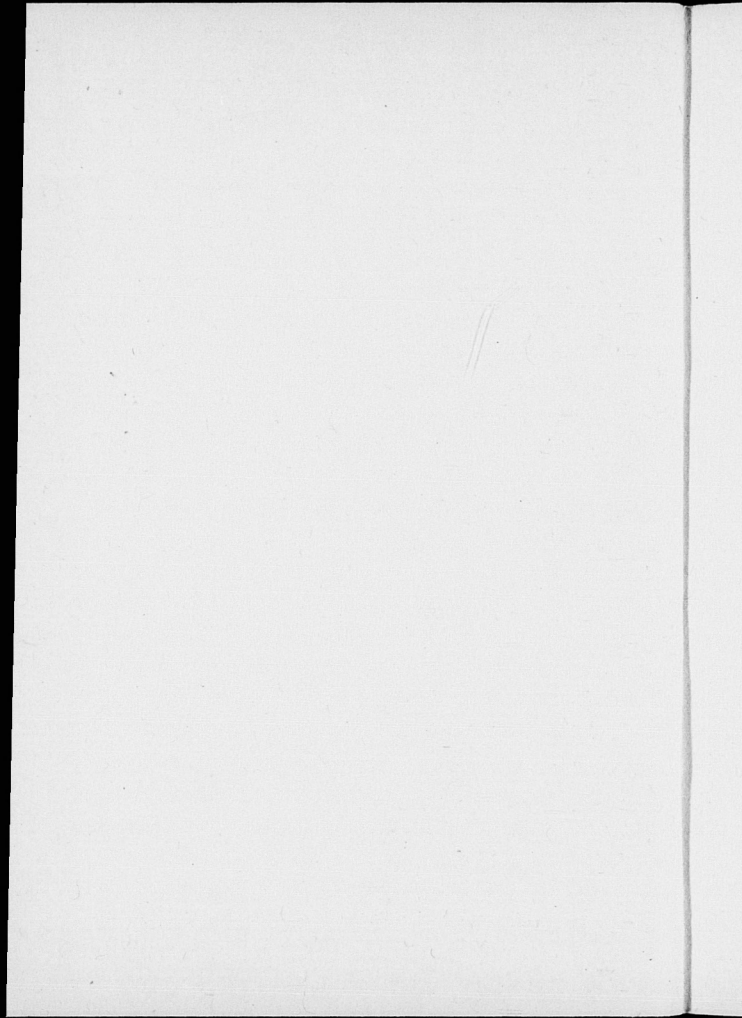
door een R. K. Priester.

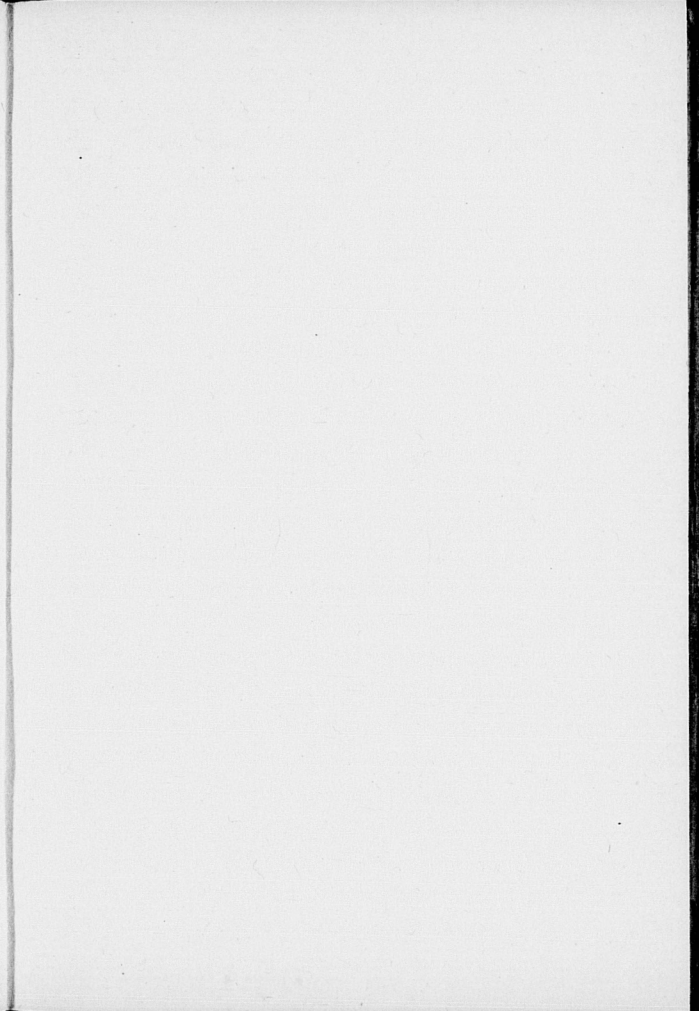

Amsterdam,
C. L. VAN LANGENHUYSEN.

1884.

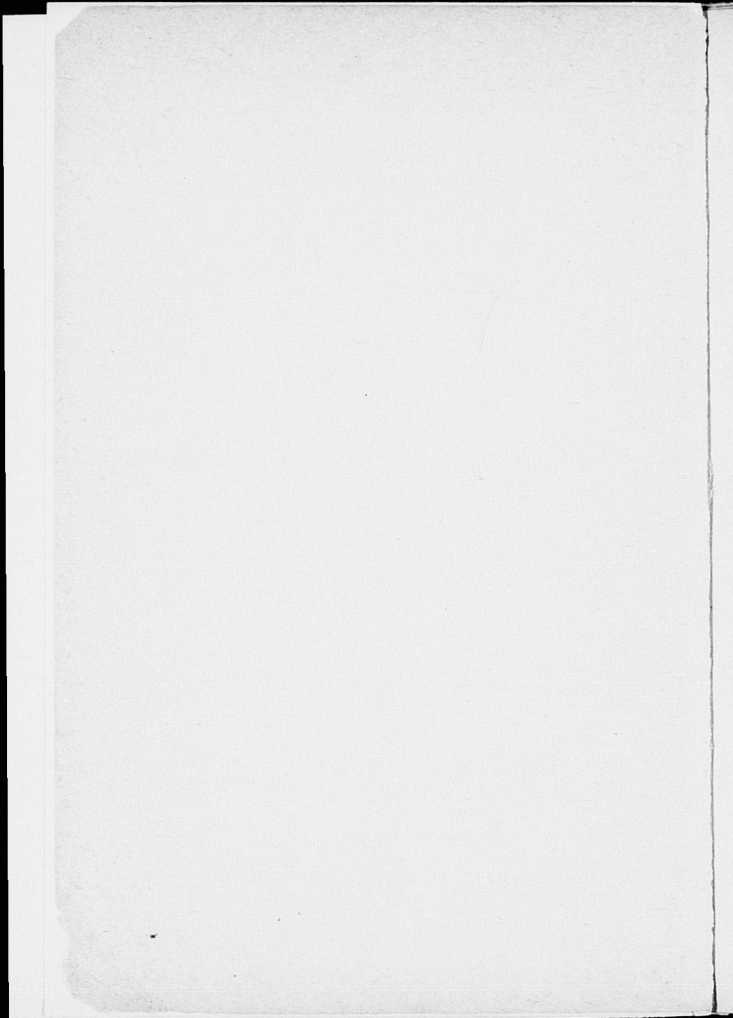
Per.
Vak 169

Per 169
479

DE EEUWIGE GELUKZALIGHEID

allen toegankelijk gemaakt

DOOR DEN

ZIELENIJVER,

Naar het Fransch

VAN DEN

Eerw. Pater CHAIGNON, S. J.,

door een R. K. Priester.

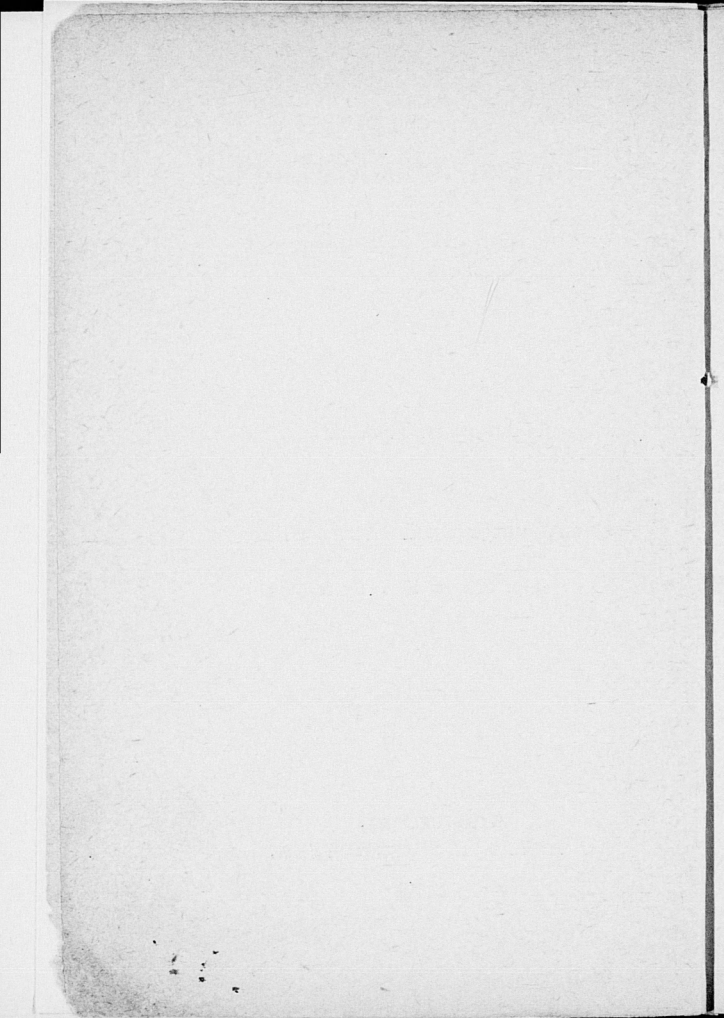
Amsterdam,

C. L. VAN LANGENHUYSEN.

1888.

Latijnische Vereeniging
Aartsbiedem UTRECHT
Volgnummer Bibliothec

1765

IMPRIMATUR.

Amstelodami, F. J. H. VAN OGTROP,
9 Septemb. 1883. *Lib. Cens.*

INHOUD.

Voorrede van den Vertaler	Bladz. 3
-------------------------------------	----------

EERSTE AFDEELING.

<i>Over de beweegredenen, die ons moeten aanzetten om het zielenheil van onze naasten te bevorderen</i>	13
§ 1. Het is eervol voor ons om zielen voor den hemel te winnen	14
§ 2. Beweegredenen, voortspruitende uit den plicht der liefde	17
EERSTE BEWEEGREDEN. Het vermoeide streven der hel om de zielen te doen verloren gaan	24
TWEEDE " Onze liefde tot God.	28
DERDE " Onze liefde tot den naaste	38
VIERDE " De liefde tot zich zelve	42

TWEEDE AFDEELING.

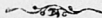
<i>Over de middelen, die ons ten dienste staan om het zielenheil van onzen naaste te bevorderen</i>	46
---	----

	Bladz.
I. Het zielenheil der kinderen	48
II. „ „ „ „ zieken en stervenden.	62
III. Het goede voorbeeld	75
IV. Goede raad.	80
V. Het gebed. — Voorbeelden	84
VI. Eenige bijzondere middelen. — De godsvrucht tot de H. Maagd Maria. — Voorbeelden.	109
VII. Het lezen van goede boeken. — Voor- beeld	132
VIII. Besluit. — Voorbeeld.	139

NOVENE VAN OVERWEGINGEN.

<i>Over de beweegredenen, die ons moeten aan- zetten om aan de bekeering der zondaars te arbeiden</i>	160
EERSTE BEWEEGREDEN. <i>God verlangt, dat wij aan de bekeering der zondaars arbei- den</i>	160
Eerste overweging. God bemint de zondaars.	161
Tweede „ God heeft blijken gege- ven van zijne liefde tot de zondaars.	167
Derde „ Ik moet mijne liefde tot God bewijzen door mij- nen ijver voor de be- keering der zondaars.	171
TWEDE BEWEEGREDEN. <i>Het belang van onzen evennaaste</i>	176
Eerste overweging. Het kwaad, dat wij trach- ten te verhelpen, ver- dient al ons medelijden.	176

		Tweede overweging. De zondaars, voor wie ons mededooen gevraagd wordt, zijn het waardig . . .	180
Derde	„	De hulpmiddelen, die ons ten dienste staan om onze broeders behulpzaam te zijn tot hunne zaligheid, zijn zoo gemakkelijk, dat niemand zich daarvan kan vrijspreken.	186
		DERDE BEWEEGREDEN. <i>Ons eigen belang</i> . . .	192
		Eerste overweging. Zonder zielenijver verkeert men in groot gevaar van zelf verloren te gaan . . .	192
Tweede	„	De groote voordeelen van een leven door zielenijver geheiligd.	197
Derde	„	De zachte en gelukkige dood van den christen, die vol ijver is voor de zaligheid der zielen.	203

VOORREDE VAN DEN VERTALER.

De dagen, die wij beleven, zijn uiterst treurig. Werwaarts we ook onze blikken wenden, van alle zijden rijzen sombere en ontmoedigende beelden voor ons op. Het Christendom, en meer nog de Katholieke Godsdienst, is het mikpunt, waarop ontelbare en onvermoeide strijders hunne aanvallen richten. 't Is alsof de hel met al wat op aarde macht en invloed bezit een bondgenootschap heeft gesloten, om de zielen, door het kostbaar bloed van den Godmensch vrijgekocht, ten gronde te richten en te verderven.

De regeeringen van nagenoeg alle landen in Europa, — zij mogen zich *liberaal, vrijheidlievend* en *verdraagzaam* heeten en hun afschuw betuigen van alles wat naar dwang, vervolging of verdrukking zweemt, — doen al het mogelijke om den Katholieken Godsdienst uit te roeien of althans van zijn invloed te berooven. Niet slechts wordt door allen de leer verkondigd, dat Kerk en Staat behooren gescheiden te zijn, wat volgens hunne opvatting niets minder beteekent, dan dat de Staat hooger macht bezit dan de Kerk

en deze naar willekeur mag behandelen, maar ook deze aldus opgevatte beginselen worden in de ruimste mate op het werkelijke leven toegepast.... Kloosterlingen van beider kunne worden, — ter belooning van de vele en onschatbare diensten door hen aan de maatschappij bewezen, — op allerlei wijzen vervolgd, op de kleingeestigste manier gekweld, in hunnen werkkring belemmerd, van hunne rechtmatig en wettig verkregen eigendommen beroofd, ja zelfs als de ergste boosdoeners en misdadigers, als vijanden van den Staat, zonder eenig rechterlijk vonnis, verjaagd en over de grenzen gezet. De bisschoppen en priesters worden gekerkerd, of althans met zware geldboeten gestraft, indien zij het wagen hun herderlijke plichten te vervullen en eeden weigeren af te leggen, die hun geweten hun als zoodanig verbiedt. Elders worden de Staats-toelagen, die door de plechtigste verdragen verzekerd waren, en die thans meerendeels slechts als een gedeeltelijke teruggave van vroeger geroofde en gestolen kerkelijke goederen behooren beschouwd te worden, ingehouden of althans zooveel mogelijk ingekrompen, en op de meest onwaardige en hatelijke wijze beknipt. Vrome en waarlijk geloovige Katholieken, die zich beijveren om hunne plichten als Katholiek te volbrengen, die den moed bezitten om ook in het openbaar te too-

nen, dat zij ware kinderen zijn hunner Moeder, die ridderlijk en met mannenmoed hare rechten verdedigen en voor hare belangen in de bres springen, worden als het ware met wantrouwen bejegend, staan bloot aan allerlei smaad en hoon en blijven van haast alle invloedrijke en winstgevende betrekkingen verstoken.

Het onderwijs en de opvoeding, die twee machtige factoren, welke in goede handen zooveel nut konden stichten ook voor den Staat, worden aan de Geestelijkheid nagenoeg geheel onttrokken, om helaas! als de voorname helpers en bondgenooten van satan dienst te doen en tallooze zielen aan hare eeuwige bestemming te ontrukken. Onnoemelijke sommen worden telken jare weggegooid en verkwist om de bijzondere scholen, door de Kerk gesticht en onderhouden, afbreuk te doen, en om ongeloovige en Christus hatende leeraars te bezoldigen, die het zaad, door godsdienstige ouders in de harten hunner jeugdige kinderen uitgestrooid, moeten verstikken, ten einde hen des te zekerder van den weg, die ter zaligheid leidt, te doen afdwalen.

De pers, vooral de dagbladpers, is dagelijks in de weer om hare verderfelijke en zedeloze voortbrengselen onder de Christenen te verspreiden. De meest verregaande lichtzin-

nigheid, de meest afschuwelijke zedeloosheid, de ongelooflijkste ongebondenheid wordt door tal van geschriften, door romans, door illustratiën, door pracht- en plaatwerken van allerlei vorm en gehalte, verheerlijkt en als de echte, onvervalschte zedeleer aangeprezen. Zelfs schrijvers van naam, mannen van talent, rijk begaafde geesten laten zich verleiden, om de gaven, die zij van den Schepper ontvingen tot verheerlijking van Zijnen naam en tot het heil van hunnen naaste, dienstbaar te maken aan de plannen der hel. De kunst, indien zij nog dien naam mag dragen, put zich uit om op alle mogelijke wijzen de hartstochten op te wekken, het jeugdig en nog onbedorven gemoed der jongelingen en jonge dochters te besmetten en argelooze zielen te verstrikken.

Allerlei vereenigingen, onder de meest onschuldige en schoonklinkende namen, worden opgericht, — allerlei vermakelijkheden, bals, concerten, tooneelvertooningen worden, op touw gezet, — goedkoope pleiziertreinen en feestvieringen van allerlei aard worden bevorderd en uitgedacht, die alle, op hare wijze, moeten medewerken, om de menschen van den godsdienst te vervreemden en den weg van Gods geboden te doen verlaten. Elke nieuwe uitvinding, op welk gebied ook, wordt terstond aangegrepen als een nieuw

middel om de genotzucht, de geneigdheid tot werldsche en zinnelijke genoegens, den zin voor aardsche en vleeschelijke wellusten aan te prikkelen en levendig te houden.

De wetenschap, gelijk zij zich zelve zoo gaarne noemt en gelijk zij maar al te dikwijls door de groote menigte, wier wetenschapelijkheid zooveel te wenschen overlaat, wordt gehuldigd, spant al hare krachten in om de geloofsleer en met haar de zedeleer te ondermijnen. Zij wroet in de ingewanden der aarde; zij schept zich de volmaakste en fijnst uitgedachte werktuigen en bedient zich van allerlei hulpmiddelen die vroeger onbekend waren, om de schepping in al hare verschillende deelen na te vorschen en te onderzoeken. Zij spaart noch moeite, noch geldelijke opofferingen om haar doel te bereiken, dat helaas! geen ander is dan de omverwerping van de katholieke leerstellingen. Zij stapelt stelsels op stelsels, gissingen op gissingen, drogredenen op drogredenen, om het bestaan van God of althans Zijne schepende Almacht, Zijne Voorzienigheid en de onsterfelijkheid der ziel te kunnen wegcijferen. Zij waant zich in haren overmoed of liever in haren waanzin machtig genoeg om de waarheid, gelijk zij door God zelve geopenbaard, door alle eeuwen heen geloofd en door de schitterendste wonderen is bevestigd, van

haren troon te stooten en daarvoor hare eigen leerstellingen in de plaats te stellen! En welke leerstellingen?.... Leerstellingen, die den mensch zelven tot God maken, doordat zij hem zich zelven leeren beschouwen als een gedeelte, als een ontwikkeling der Godheid; — leerstellingen, die hem in den waan brengen, dat hij gelijk is aan of althans slechts een weinig meer ontwikkeld is dan de overige bestaande diersoorten; — leerstellingen, die hem bijgevolg ontheffen van alle verantwoordelijkheid tegenover zijn Schepper, tegenover een Opperheer, die looner is van het goed en straffer van het kwaad; — leerstellingen eindelijk, die hem van den godsdienst, van de Kerk, van de H. H. Sacramenten, in één woord van alles verwijderen, wat hem bevorderlijk kan zijn om zijne zaligheid te bewerken!!!....

Mocht wellicht hiertegen iemand aanvoeren: Dit alles moge waar zijn van Frankrijk, België, Duitschland en andere landen, in Nederland althans is het Gode zij dank nog zooverre niet gekomen, -- dan antwoorden wij daarop: dat het wel is waar niet te loochenen valt, dat al die rijken ons in menig opzicht in goddeloosheid en zedeloosheid overtreffen, maar dat ook helaas! in Nederland het kwaad met reuzenschreden vooruitgaat, en dat ook in ons dierbaar vaderland

het heil der zielen, de zaligheid van onze medechristenen de hevigse aanvallen heeft te verduren.

Immers is niet al het aangehaalde in meerdere of mindere mate mede op het gezegend plekje gronds, dat wij bewonen, toepasselijk? Is ook hier de regeering er niet op uit om al wat naar godsdienst zweemt als het ware te miskennen en uit het oog te verliezen? Is het onderwijs op onze staatsscholen niet van den geest des ongeloofs doortrokken? Worden brave en rechtschape Katholieken niet uit alle betrekkingen geweerd, die eenigen invloed op het staatsleven kunnen uitoefenen, en hunne plaatsen ingenomen door lieden, die nooit eenig blijk van godsdienstzin gaven of zelfs openlijk als godloochenaars zijn gebrandmerkt? Worden niet de meest zedeloze geschriften van het buitenland in een Nederlandsch gewaad aan het publiek aangeboden, om niet eens te spreken van tal van werken in het Nederlandsch geschreven, die in geen enkel opzicht voor het buitenland onderdoen? Is het haast wel mogelijk een enkel niet-katholiek dagblad van eenigen omvang aan te treffen, dat met volle gerustheid in allen deele aan de Katholieken kan worden aanbevolen? Zijn er zelfs niet vele, en wel van de voornaamste en meest verspreide, die bijna in elk nummer de geloofs-

en zedeleer der Kerk aanranden? Is de Nederlandsche Kunst, het Nederlandsch tooneel, de Nederlandsche schilderkunst wel veel beter dan die van het buitenland? Welke geest ademt u tegen uit de geschriften onzer zogenaaemde wetenschappelijke mannen? Welke stellingen worden er verkondigd door de hoogleraren onzer Hoogeschoolen? Wordt ook hier door den tijdgeest niet alles bevorderd, wat strekken kan om argelooze zielen te verschalken, om jeugdige gemoederen te bederven, om de zinnelijkheid op te wekken en de ondeugd aan te kweken?

Te ver zou het ons voeren, zoo wij hier in bijzonderheden wilden treden; wij zouden meer ruimte behoeven dan eene voorrede toelaat, zoo wij alles wilden opnoemen, wat den Katholiek kan doen ontrouw worden aan zijne bestemming, wat de zoo duur gekochte zielen van hare eeuwige zaligheid kan berooven. Genoeg zij het in algemeene trekken er op gewezen te hebben, hoe hevig de strijd is, die ook onder ons woedt, hoe menigvuldig de gevaren zijn, die de zaligheid der zielen bedreigen, om daaruit de gevolgtrekking te maken, hoe noodig het is, dat wij allen, wie wij ook zijn mogen, ons op de bres stellen om aan den duivel zijne prooi te betwisten en de zielen, die voor een zoo duren prijs zijn vrijgekocht, tot de zaligheid te brengen.

Het kan dan zeker ook geen bevreemding wekken, dat het werkje van den Eerw. P. Chaignon, S. J., wiens andere werken, door hem vooral voor Geestelijken geschreven, in zooveler handen zijn, ons allersgeschiktst voorkwam om ook in Nederland verspreid te worden. Het behandelt de beweegredenen, die onzen zielenijver moeten opwekken, en het geeft tevens de middelen aan, die ons allen, ook al zijn wij slechts eenvoudige leeken, ten dienste staan om voor Jesus' belangen werkzaam te zijn, om de zielen, voor welke Hij Zijn bloed op Golgotha heeft vergoten, voor Hem te winnen en om daardoor tevens onze eigene zaligheid te bewerken.

Gelijk alle andere werken van den Eerw. Schrijver, munt ook dit werkje uit door bondigheid en degelijkheid, door een gemakkelijken en onderhoudenden schrijftrant, en door eene duidelijkheid, die niets te wenschen overlaat 1).

Is het de wensch des schrijvers, gelijk hij zich in zijn voorwoord uitdrukt, dat zijn ge-

1) Op enkele plaatsen evenwel heeft de vertaler gemeend, zich eenige uitbreiding en aanvulling te mogen veroorloven, ten einde het aldus des te beter aan zijn doel te doen beantwoorden.

schrift in alle gezinnen moge doordringen om als een verkondiger van Gods woord dienst te doen, niet minder is dit de wensch des Vertalers, die zijne moeite ruimschoots zal beloond vinden, zoo deze uitkomst onder Gods zegen mag verkregen worden.

Op den feestdag van het H. Bloed des Heeren 1833.

Al hetgeen wij te zeggen hebben over den zielenijver, of over de zucht om tot de zaligheid van zijnen evenmensch mede te werken, kunnen wij in twee punten samenvatten: de beweegredenen namelijk, die ons daartoe moeten aanzetten, en de middelen, die wij daartoe moeten bezigen. Van zelf dus vervalt dit werkje in twee afdeelingen, waarvan de eerste zal handelen over de beweegredenen, die ons moeten aanzetten om het zielenheil van onzen naaste te bevorderen, en de tweede ons zal leeren op welke wijze wij dezen onzen zielenijver moeten in beoefening brengen.

EERSTE AFDEELING.

OVER DE BEWEEGREDE-
NEN, DIE ONS
MOETEN AANZETTEN OM HET ZIELEN-
HEIL VAN ONZE NAASTEN TE
BEVORDEREN.

De beweegredenen, die ons moeten aanzetten om aan het heil der zielen te werken, om de zaligheid van onzen evenmensch te bevorderen, om zielen te winnen voor den

hemel, kunnen gevoegelijk tot tweederlei soort herleid worden. Als beweegreden der eerste soort zullen wij doen gelden: hoe *eervol* het voor ons is om zielen te winnen voor den hemel, — terwijl de plicht der *liefde* ons de beweegredenen der tweede soort zal aan de hand doen.

§ 1.

HET IS EERVOL VOOR ONS OM ZIELEN VOOR DEN
HEMEL TE WINNEN.

In het boek *Ecclesiasticus* lezen wij, dat het „eene groote eer is den Heer te volgen.” *Gloria magna est sequi Dominum*, XXIII, 38. Waarheen echter kunnen wij den Heer Jesus, onzen oppersten Heer en Meester volgen? Wij antwoorden hierop onmiddellijk met de woorden van den XVIII Psalm: „Als een held is hij met vreugde opgesprongen om zijne baan te betreden”; hij is heengeijld om zielen te winnen.

Willen wij ten volle beseffen, hoe krachtig deze beweegreden voor ons zijn moet, dan behooren wij op de eerste plaats te overwegen, aan wiens zijde wij staan, wiens bond-

genoot wij worden door onzen ijver om zielen voor den hemel te winnen, en tot welk een verheven werk wij daardoor medewerken.

1. De zielenijver was ten allen tijde het onderscheidend kenmerk van alle groote mannen, die op aarde eene zending van liefdadigheid hadden te vervullen. In de Oude Wet biedt een Moyses zich als slachtoffer aan, om van God vergiffenis te verkrijgen voor zijn volk, en hij spreekt aldus tot Hem: »Of wel, o Heer, zult gij uw volk kwijtschelding verleenē, of wel zult gij mij uit het boek des levens uitwissen.» (Exod. XXXII, 31 32). In de Nieuwe Wet drukt de H. Paulus zoowel zijne eigen gevoelens als die zijner medeapostelen uit, als hij uitroept: »Wie is er onder u, mijne Broeders, wiens zwakheid ik niet deel? Wie wordt geërgerd, zonder dat ik daardoor gepijnigd worde als door een vuur, dat mij brandt.» (11 Cor. XI : 29). — »God is mijn getuige, hoe hartelijk ik u allen liefheb in het hart van Jesus Christus.» (Philipp. I : 8). Dien zelden vurigen zielenijver, die behoefte om zich zelve voor de zielen ten offer te brengen bespeuren wij niet enkel in die lange reeks van heilige bisschoppen, die de opvolgers waren der Apostelen, maar ook in alle vurige christenen. Zelfs in onzedagen zijn er godvruchtige leeken, die ons een voorbeeld geven, dat wel in staat is om onzen zielenijver te ontsteken: of mo-

gen wij hier niet wijzen op die bewonderenswaardige vereenigingen van den H. Vincentius a Paulo? De zielenijver maakt ons aldus bondgenooten van allen, die onder de menschen met eere genoemd worden, ja wat zeg ik? hij brengt ons in gemeenschap met de Engelen. De H. Ambrosius verzekert ons, dat de hemelsche geesten alle voorrechten aan hunne waardigheid verbonden zouden verbeuren, wanneer zij niet bezorgd waren om door een grooten ijver voor de zielen hunne eer te handhaven. Ja, hij gaat verder; hij getuigt zelfs, dat de zielenijver het leven van God is: *Zelus vita Dei*.

2. Maar hoedanig werk is het dan wel, waartoe God zich gewaardigt onze medewerking te verzoeken? Gesteld eens, dat hij onzen dienst inriep om den loop der sterren, de volgorde der jaargetijden te regelen, of zelfs om werelden te scheppen, — zouden wij ons in dat geval niet ten hoogste vereerd achten door die eervolle onderscheiding? Christenen, wanneer gij van zielenijver blaakt, doet God u nog grooter eer aan! „Een zondaar bekeeren of eene ziel zalig maken, zegt de H. Augustinus, is een verhevener werk dan zelfs de schepping van hemel en aarde.” Om het heelal te scheppen heeft God slechts een enkel woord gesproken, maar hoeveel heeft hij niet gesproken, hoeveel heeft hij

niet gedaan, hoeveel heeft hij niet geleden om de wereld te verlossen! O welk een heerlijke, welk een eervolle task is het dan niet aan de zaligheid der zielen werkzaam te zijn! Ik weet niet, zegt Richardus a St. Victore, of een sterveling hier beneden wel een grooter voorrecht kan tebeurtvallen, dan dit, dat hij geroepen is om van zondaars rechtvaardigen, van slaven van Satan kinderen Gods te maken. Zal men hiertegen aanvoeren, dat het veel schooner is dooden op te wekken? Maar hoe? zal dan het opwekken van een lichaam, dat toch weder sterven moet, meer waarde bezitten dan het doen herleven eener ziel, die gedurende de gansche eeuwigheid zal blijven leven? De H. Dionysius verklaart ten stelligste, dat er onder alle goddelijke werken geen zóó goddelijk is, dan dat men zich tot Gods medehelper late bezigen om zielen te winnen." *Divinorum omnium diviniissimum est cooperari Deo in salutem animarum.*

§ 2.

BEWEEGREDEKENEN,
VOORTSPRUITENDE UIT DEN PLICHT DER LIEFDE.

Wat de hitte is voor het vuur is de zielenijver voor de liefde. Deze zielenijver is de

hoogste graad, de volmaaktheid zelve van de hoogste, van de volmaaktste onder alle deugden. Men is wel is waar gewoon de liefde tot God te onderscheiden van de liefde tot den naaste, doch, in den grond der zaak beschouwd, zijn zij een en hetzelfde, hoewel het voorwerp, waaromtrent zij zich bewegen, verschillend is. Zelfs zou men met meer juistheid zeggen, dat de christelijke liefde zich slechts tot één voorwerp bepaalt; omdat, waarheen ook de liefde hare vlammen richte, het immer en altijd God is, dien zij liefheeft, hetzij zij Hem beschouwe in zich zelf, hetzij zij Hem beminne in zijne beeltenis. Op gelijke wijze behoort men te spreken over den zielenijver; ook deze is een en dezelfde, onverschillig of hij zich onmiddellijk met God bezig houdt, of wel rechtstreeks de heiliging en de zaligheid der zielen op het oog heeft. Laten wij te dezer plaatse een poging wagen, om eene onbetwistbare en zeer gewichtige waarheid, die slechts door weinigen gekend wordt, in een helder daglicht te stellen.

Wat heeft men te verstaan door die eer en glorie Gods, waarop ons telkens in alles wat onzen godsdienst betreft wordt gewezen, die groote eer Gods, die, door alle tijden heen, de apostolische mannen met een zoo heilige geestdrift bezielde? Ongetwijfeld wordt daarmede niet die eer, die heerlijkheid be-

doeld, welke God geniet *uit kracht van zijn wezen*, die Hij als God, als het almachtige Opperwezen, alleen uit zich zelf bezit, die van zijn oneindig volmaakt wezen onafscheidelijk is, met andere woorden, die Hij bezit en altijd bezit en bezitten moet, alleen omdat Hij God is, en zonder welke Hij geen God zijn zou. Die eer van God is als het ware zijn wettig eigendom, dat Hij aan niemand afstaat, *gloriam meam alteri non dabo*. Niets ter wereld is in staat Hem die te ontnemen of Hem in het genot daarvan te storen. O laten wij, die Hem liefhebben, ons dan ook verheugen in die zoete gedachte: God heeft Zijnen troon geplaatst op eene plaats, die zoo hoog is, dat de bedorvenheid van den mensch dien onmogelijk kan bereiken. Hij, die in het hoogst der hemelen Zijne woonstede heeft gevestigd, zal ten allen tijde spottend nederzien op de ijdele en heiligschennende pogingen der waanwijzen, die Hem durven uitdagen 1). Alle aanslagen, die men onderneemt en die men ooit zal ondernemen, zullen nimmer het geringste letsel toebrengen aan Zijn opperste en onveranderlijke gelukzaligheid; 't zijn niets anders dan machteloze pijlen, geworpen door eene

1) Qui habitat in coelis irridebit eos. Ps. II.

al te zwakke kinderhand om ooit Hem te bereiken!

Er is bijgevolg alleen sprake van die *toeval-lige* eer, die eer en glorie, welke, om mijzoo uit te drukken, aan God op den koop toe wordt geschonken door de getrouwheid en den ijver, waarmede wij Hem de Hem verschuldigde hulde en vereering toebrengen; waarin echter bestaat diezelfde getrouwheid anders, als alleen daarin, dat wij Hem kennen, Hem liefhebben, Hem dienen? Welnu, God kennen, God liefhebben, God dienen, ziedaar juist de heiligmaking en de zaligheid van den mensch.

Hierop doelt de Kerk, als zij die bewonderenswaardige en nochtans zoo weinig begrepen woorden, den Priester, onder het opdragen der Heilige Geheimen in den mond legt: *Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam*: Wij zeggen U dank wegens uwe groote heerlijkheid.

Voor het altaar staande herhaalt de priester, die het H. Misoffer opdraagt, het vreugdevolle loflied, door de Engelen eens bij de geboorte des Zaligmakers aangeheven: *Eer zij aan God in den hooge: Gloria in excelsis Deo*. Het bevreemdt mij niet, als ik hem alsdan God hoor lofprijzen, zegenen en verheerlijken: *laudamus te, benedicimus te, glorificamus te*; maar wat mijne verwondering gaande maakt is, dat hij onmiddellijk er op

laat volgen: *Wij danken U wegens uwe groote heerlijkheid: Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam.* Is dit waarlijk een dankbetuiging aan God? Is het niet veeleer een gelukwensching, die wij God verschuldigd zijn wegens Zijne heerlijkheid en Zijne meerdere glorie? O priester, gij spreekt zooals het behoort: ja, danken wij God, dat Hij ons Jezus heeft geschonken, ook omdat Hij in Hem en door Hem ons alle goed, alle genaden, alle hulpmiddelen heeft geschonken, die wij behoeven tot onze heiliging en tot onze zaligheid. Danken wij aldus God wegens zijne groote heerlijkheid, dan danken wij Hem wegens zijne groote weldaad en wegens het groot voorrecht, dat ons is geworden. Maar laten wij nu overgaan tot het ontwikkelen der beweegredenen, die de liefde ons aan de hand doet om dien heerlijken ijver voor de zaligheid der zielen in onze harten te doen ontgloeien.

Alle menschen zijn geschapen om elkander te heminnen. Naar de goedertieren inzichten des Heeren vormen zij slechts één en hetzelfde gezin, waarvan hij zich zelf Vader wil noemen en ook in werkelijkheid zijn wil; immers hij verlangt dat wij Hem aldus aanspreken: Onze Vader, die in de hemelen zijt. — Een God mensch geworden, ten einde alle menschen in zijne liefderijke armen te

vereenigen en hen deelgenoot te maken van zijne eeuwige gelukzaligheid, ziedaar in korte woorden waarin het christendom bestaat: dit alleen maakt *volken tot broeders*. Wij behoo- ren bijgevolg elkander bij te staan, elkanders lasten te dragen, te weenen met hen die weenen, ons brood te deelen met hen die daaraan gebrek hebben..... O! hoe prijzens- waardig is niet die liefde, die zich geheel en al ten offer brengt ter wille van den lijdenden evenmensch, in een tijd vooral waarin zooveel lijden valt te verzachten en te le- nigen.

Niet te veel kan men op die grondwaar- heden des christendoms aandringen in deze dagen, waarop van het eene uiteinde der wereld tot aan het andere de verwarde kre- ten der tweedracht weerklinken, waarop de mensch zich hoe langer hoe meer van zijnen evenmensch vervreemdt, waarop een iegelijk klachten doet hooren over de algemeene zelf- zucht, terwijl hij er niet eens aan denkt om zich zelf zijne eigene zelfzucht te ver- wijten.

Niettemin wenschen wij thans onze harten nog meer te verruimen en nog hooger op te heffen: *Sursum corda: Harten omhoog*. 't Is voor de zielen onzer broeders, dat het geloof onze toewijding komt vragen. Zoo verre als de ziel het lichaam, de hemel de aarde de

goederen en de straffen der eeuwigheid de goederen en de rampen dezer wereld te boven gaan, zoo verre ook gaat die geestelijke naastenliefde, die rechtstreeks zich met de groote belangen der eeuwige zaligheid bezig houdt, die liefde te boven, welke geen ander doel heeft dan het stoffelijk welzijn van den evenmensch te bevorderen en te verzekeren. Zielen te redden, onze medemensen te behoeven voor het verschrikkelijkste aller onheilen, hen gelukkig te maken, en dit op de allervolmaakste wijze en voor altijd.... o! hoe rein is niet dit genoeg, hoe eervol is niet die taak!..... Maar wellicht zal men ons al dadelijk de vraag stellen, of dit streven niet te veel eerzucht verraadt ten aanzien van eenvoudige geloovigen, en of dezen wel aanspraak mogen maken op zulk een eer en zulk een hemelsch genot wel mogen smaken? Ja, zij mogen dit niet alleen, maar zelfs is dit voor hen een allerstrengste verplichting. Laat ons eenige der redenen uiteenzetten, die deze edele toewijding aan het heil onzer broeders in ons moeten opwekken, ten einde daarna de verschillende wijzen aan te geven, waarop elk geloovige zich van dien zoeten, maar onontbeerlijken plicht kan kwijten.

EERSTE BEWEEGREDEN UIT DEN PLICHT DER LIEFDE.

HET ONVERMOEIDE STREVEN DER HEL OM DE ZIELEN
TE DOEN VERLOREN GAAN.

Wij aarzelen niet om onder de beweegredenen, die ons moeten opwekken om aan de zaligheid der zielen te werken, de eerste plaats te geven aan de onvermoeide pogingen en aan het voortdurend en verwoede streven van den geest der duisternis en van allen, die zich als zijne werktuigen laten bezigen, om die zielen, welke Jesus tot een zooduren prijs heeft vrijgekocht, in het verderf te storten en aan den hemel te ontrukken. Inderdaad, wij mogen met waarheid zeggen, gelijk het reeds in de voorrede van dit werkje werd opgemerkt, dat er wellicht nimmer een tijd geweest is, dat de apostelen der goddeloosheid en van het zedenbederf zoo hevige aanvallen tegen God, tegen de Katholieke Kerk en dientengevolge tegen de zielen hebben gericht.

't Is alsof David met zienersblik het smartelijk schouwspel aanschouwde, dat onze oogen treft, toen hij sprak met het oog op de goddeloosheid: In hunnen overmoed hebben zij hunnen lastermond tegen den hemel geopend,

en hunne heiligschendende tong", — en laat ons er bijvoegen: hunne schandelijke pen, — „doorloopt de aarde," om alles te besmetten, alles aan te tasten en de eene ziel na de andere in den afgrond te storten. 1) Welke woorden zullen wij bezigen om de bedrijvigheid, de woede en de hardnekkigheid te schetsen, die zij bij hunne heiligschende aanslagen ontwikkelen? Niets is in staat hen te weerhouden... Nimmer zeggen zij: 't Is genoeg, wij hebben zielen genoeg voor eeuwig in den afgrond gestort; laat ons de overige sparen, die nog niet in onze netten verstrikt zijn.

Als een vijand, die niet minder sluw en schrander is in zijne boosheid, dan hij zich onderscheidt door zijn hardnekkig volhouden, weet de geest des kwaads zich van alle kunsten, van de schilderkunst, van de toonkunst, van de tooneelkunst, van de letterkunde.... zoovele bondgenooten te maken, die hem hunne diensten leenen tot de vreeselijke kunst om zielen te bezoedelen en ten ondergang te brengen. Wat heeft de reinheid en onschuld niet te duchten, wanneer zij onvoorzichtig genoeg is om dit onbekende boek,

1) Posuerunt in coelum os suum; et linguarum transivit in terrâ. Ps. 72, 9.

dat zich in zoo aanlokkenden vorm weet voor te doen, in te zien en te doorbladeren!

Wat zal niet haar lot zijn, wanneer zij die meer dan ontstichtende en onheilige gezelschappen en bijeenkomsten bijwoont, waar de geest van outucht zich onder den schoonklinkenden naam van uitspanning en vermaak laat aanbidden!

Een zekere dorst naar ergernis en verleiding, waaraan ik geen naam weet te geven, doet als het ware hunne ingewanden verdrogen en verdorren; men zou zeggen, dat het hun, dien handlangers namelijk van den duivel, eene behoefte is om kwaad te stichten. Terwijl Jesus, van uit Zijn tabernakel, met een zoet welgevallen nederziet op zijne ware leerlingen, die elkander opwekken om Hem lief te hebben en Zijn Bloed zich ten nutte te maken, — is hij van den anderen kant niet genoodzaakt te aanschouwen, hoe, op zoo vele plaatsen wellicht van ons dierbaar Nederland, er gevonden worden, die hun bloed verhitten, hunne gezondheid ondermijnen, verspillen en hunne dagen verkorten,.... en met welk doel?! — Met geen ander, dan om nieuwe middelen uit te denken, ten einde zielen te verstrikken, om meer en sterker gifschalen te bereiden, die de pers reeds den volgenden dag zal toedienen, ten einde alle aderen van het maatschappelijk lichaam te

vergiftigen, ten einde elken leeftijd, elke kunne, elken stand met de smetstof der ondeugd te besmetten en in de zonde hun ondergang te doen vinden.

Helaas! welk voordeel zullen zij voor zich zelve genieten van zooveel krachtsinspanning, van zooveel opofferingen, van een zoo vermoeienden en uitputtenden arbeid? Wij weten het: niets anders, dan dat zij het vuur, waarin zij zullen branden *in de plaats der pijnigingen* des te feller doen ontvlammen, dat zij de wroegingen, die hen zullen verscheuren, des te meer in hevigheid doen toenemen. Hoe grooter het getal wordt hunner slachtoffers, des te grooter wordt het getal hunner beulen.

Dat men zijne rust, zijn gezondheid, ja zijn leven in de waagschaal stelt en prijsgeeft om zijnen broeders eene opperste gelukzaligheid te bezorgen en hen voor het schromelijkste aller onheilen te bewaren, zulk eene toewijding gaat mijn begrip niet te boven, maar komt mij integendeel zeer verklaarbaar voor: immers zij is uit Jesus' hart overgegaan in dat zijner leerlingen. Maar dat men tot een duren prijs zich het afschuwelijk genot wil verschaffen om tranen te doen vloeien, wier bron nimmer zal verdrogen; dat men de grootte zijner vreugde afmeet naar het getal zielen, wie men den doodsteek heeft toege-

bracht, . . . is zulk een vermaak niet meer dan onmenselijk, verdient dit niet met het volste recht den naam van duivelsch? . . . Moet dit alles ons niet tot ernstig nadenken stemmen, en mag hier de christelijke liefde wel tenachterblijven bij zulk een duivelsche bedorvenheid? En zouden wij, christenen, dien moed, die zelfverloochening, die vasthoudendheid, welke die menschen, die ware geesels van het mensdrom, ontleenen aan hunnen haat tegen alles wat goed, wat eerlijk en rechtvaardig is, — zouden wij die niet putten uit onze liefde tot God, tot onzen evenmensch en tot ons zelve? Immers door dit drievoudig vuur moet de heilige vlam van onzen zielenijver ontstoken en gevoed worden.

TWEEDE BEWELGREDE.

ONZE LIEFDE TOT GOD.

Zoo teeder, zoo *overmatig* bemint God de zielen der menschen! 't Is de H. Apostel Paulus immers, die zoo spreekt: *Om der wille van zijne overgrootte liefde: propter nimiam charitatem suam.* Nog was de wereld niet geschapen, zegt dezelfde Apostel, *ante mundi constitutionem*, en God, die reeds be-

stond, daar hij van alle eeuwigheid bestaat en geen begin heeft, die in zich zelf de onuitsprekelijkste gelukzaligheid van eeuwigheid geniet, hield zich reeds bezig met het goddelijk plan om enkele wezens, met rede en verstand en met eene onsterfelijke ziel begaafd en naar zijn eigen beeld en gelijkenis geschapen, in die onmetelijke gelukzaligheid te doen deelen; en toen hij uit den schoot zijner eeuwige rust op aarde is nedergedaald en is mensch geworden, heeft hij niets anders gedaan dan een begin van uitvoering gegeven aan dat goddelijk raadsbesluit, dat hij van alle eeuwigheid af had vastgesteld om die zielen tot de hemelsche gelukzaligheid te verheffen. Noch in den hemel noch op aarde bestaat er een enkel schepsel, dat eene andere bestemming bezit, dan deze: God te verheerlijken door zielen zalig te maken.

Is dit waar in de orde der Schepping: niet minder waar is het in de orde der Voorzienigheid. Alles behoort tot het gebied van Gods Voorzienigheid, tot het vogeltje, dat sterft, tot de leliën des velds, tot elk haar van ons hoofd. Niets gebeurt zonder Gods toelating. Gij, o hemelsche Vader, gij beschikt, gij bestiert alle dingen: *Tua, Pater, providentia gubernat*. Niets heeft er plaats, hoe groot of hoe gering het ook zijn moge, hetzij het een ieder van ons in het bijzonder hetzij

allen gezamenlijk geldt, wat niet behoort te worden toegeschreven aan de vaderlijke zorg van God ten onzen opzichte, en wat bijgevolg geen aanspraak heeft op onze liefde.

Wanneer min of meer onverwachte veranderingen zich voordoen in de gesteldheid der volkeren; wanneer de eene volkstam den anderen aangrijpt en het bloed bij stroomen vloeit, of wanneer de beminnelijke vrede zijn rechten herwint, laat dan vrij onze zoogenaamde staatsmannen hunne hensen vermoeien, ten einde de oorzaken op te sporen van die omkeeringen, welke hunne verbazing opwekken; wat ons betreft, werpen wij ons als mannen van geloof, voor den Almachtigen, den Oppersten Regeerder van al wat bestaat, in aanbidding neder; erkennen wij daarin Hem, die, te midden der omvergeworpen tronen, der verbrijzelde Koningskronen, der elkander verdringende vorstenhuizen, volhardend streeft naar zijn eindoogmerk, dat geen ander is dan de heiliging en de zaligheid der zielen.

Maar wat zeg ik? Waar gaan wij onze bewijzen zoeken van de liefde, die God aan de zielen toedraagt? Gesteld eens, dat Hij, om die zielen uit den afgrond te redden, waarin zij waren nedergestort, duizenden van werelden had willen opofferen. — Zou dit voldoende zijn om ons te overtuigen van zijne

liefdevolle bezorgdheid ten onzen opzichte? En toch, het kan ons niet onbekend zijn, die duizenden en nogmaals duizenden van werelden zouden, vergeleken met het offer, dat hij heeft willen brengen, oneindig minder zijn geweest dan een enkele druppel water bij den onmetelijken Oceaan; immers, hij heeft zijn eigen Zoon voor ons ten offer gebracht. O mensch, welk eene waarde bezit niet uwe ziel! *Anima, tanti vales!* De oneindige Wijsheid, die alles naar zijne rechte waarde scbat, heeft gemeend, dat het bloed van een Godmensch een niet te groote prijs was om u vrij te koopen: *Sic Deus dilexit mundum!*

Maar wat hebben wij te denken van onzen aanbiddelijken Verlosser? Wie zal in staat zijn ons te zeggen op welk een hooge waarde hij onze zielen scbat? Zijn naam zelf zegt het ons: hij is Jesus, hij is Verlosser alleen voor haar. 't Is voor ons, dat is voor alle menschen, en voor onze zaligheid, dat hij uit den hemel is nedergedaald en met onze zwakheden zich omkleed heeft! *Propter nos homines et propter nostram salutem descendit de caelis et incarnatus est.*

De liefde tot de zielen was de drijfveer van elke zijner gedachten, woorden en werken en van al wat hij voor ons heeft willen lijden. Ik zie hem, uitgeput van vermoeidheid, fa-

tigatus ex itinere, op den rand van den put van Jacob gezeten; wat doet hij daar? Hij zoekt, hij wacht op eene ziel; hij wil ons door zijn voorbeeld toonen, welk eene waarde hij aan hare zaligheid hecht. Wanneer hij spreekt tot de zondares van Samarië: *Geef mij te drinken*; wanneer hij later aan het kruis tot die hem kruisigen zegt: *Ik heb dorst*; dan spreekt hij tot ons evenzeer als tot de Samaritaansche vrouw en tot zijne beulen. Hij roept ons toe: •Vurig verlang ik naar de •zaligheid der zielen, dit verlangen is als •een dorst, die mij verteert. Lescht dien, o •gij die mijne vrienden zijt, door mij behulpzaam te zijn om de zaligheid der zielen te •bewerken."

In de tijden van geloof, der Clotildes, der Teresia's, der Monica's, waren er duizenden van godsdienstige leeken in alle standen, die den priester in zijnen zielenijver ondersteunden en terzijde stonden, Wilt gij de reden hiervan kennen? 't Was omdat zij hunne studie maakten van het kruis; van het kruis, die heilige weegschaal, die zoo nauwkeurig de waarde der zielen aangeeft, daar zij zooveel waard zijn als zij gekost hebben. Toen de Joden gewaar werden, dat Jesus weende op het graf van Lazarus, konden zij niet nalaten tot elkander te zeggen: •Zie, hoezeer hij hem liefhad! Het waren nochtens slechts tranen

die hij op het graf zijns vriends stortte; maar het kruis, zijn dat tranen? is het niet het bloed van een Godmensch, dat daaraan werd vergoten?

Daarvan behooren wij dus uit te gaan, wanneer wij ons een denkbeeld willen vormen van de vreugde, die wij het Heilig Hart van Jesus bereiden, als wij door onze gebeden, onze bemoeiingen en onze zorgen, het geluk hebben om eene ziel op den weg des hemels te geleiden. Een paar alledaagsche vergelijkingen zullen deze waarheid beter doen gevoelen.

Een rijk man, die door vriendschapsbanden met u was verbonden, had al zijne bezittingen te gelde gemaakt om een uiterst schoonen diamant te koopen; maar zóó groot was zijne liefde, of liever zijn hartstocht voor dat prachtig voorwerp, dat hij niet den minsten spijt gevoelde, dat hij alles wat hij bezat had ten offer gebracht om het machtig te worden. Die schoone diamant nu raakt verloren, is weg;... welk een reden van treurigheid voor dien man! Maar zie, daar treft het dat juist gij, zijn vriend, dien terug vindt: hoezeer zoudt gij u niet reppen om hem die goede tijding te brengen! En wie beschrijft zijne vreugde, als hij in uwe handen en weldra in de zijne een schat, die hem zoo dierbaar was, ziet schitteren!

Eene moeder wordt, in het midden van haren slaap, wakker door kreten, die haar de zekerheid geven, dat zij sliep te midden der vlammen. Door de aandrift tot zelfbehoud gedreven, springt zij ineens uit den brand en ontsnapt zij het doodsgevaar, dat niet te vermijden scheen. Maar, helaas! zij heeft haar kind in zijn wiegje laten liggen.... arm kind! De vlammen omsingelen het, wat zal er van geworden? Kan men zich de angsten van het moederhart in zulk een geval voorstellen? Gelukkig echter is er een vriend, die den dood trotseert om die moeder te troosten en zich midden in de vlammen begeeft, het kind uit zijn wiegje neemt, het medebrengt en ongedeerd in de armen der moeder nederlegt! Kan men wel een zoeter genot uitdenken na een zoo wreed en hartverscheurend lijden?

Gaan wij nu van het figuurlijke over tot de werkelijkheid. De liefde van Jesus Christus tot eene ziel mag men niet eens vergelijken bij de gehechtheid van een hebzuchtig mensch aan den rijksten schat, noch met de innige zielsgenegenheid van de teederste der moeders voor het eenig kind, dat God haar schonk. Hieruit laat zich opmaken welk eene vreugde Jesus u te danken heeft, wanneer hij, door uwe zorg en uwen ijver, weder in het bezit is gekomen van eene ziel, die hij

had verloren, na haar tot den prijs van zijn bloed te hebben vrijgekocht; wanneer gij, toen zij op het punt stond om in den eeuwig-vuurpoel neder te vallen, haar in zijne armen en aan zijn hart terughrengt!

Besluiten wij dan ook daaruit, met den H. Joannes Chrysostomus, dat onder alle bliken van liefde, die wij Jesus Christus kunnen schenken, er geen enkel is, dat hem zoo welgevallig kan wezen, dan onze toewijding aan het heil der zielen. Ditzelfde wilde hij aan den H. Petrus te verstaan geven, toen hij hem, na zijne bekeering, tot driemaal toe vroeg, of hij hem liefhad, en hij, op het bevestigend antwoord van den onthutsten Apostel, hem toevoegde: „Hoed mijne schapen;” alsof Hij hem zeide: „Ik weet zeer goed, dat gij mij liefhebt, o mijn Apostel; maar 't is noodig, dat gij mij en ook u zelven een bewijs daarvan geeft, dat geen den minsten twijfel overlaat; wat zult gij nu doen? Zult gij uwe zonde be-weenen? Zult gij er een allerstrengste boete over doen?... O Petrus, gij behoort het hart, dat gij hebt beleedigd, beter te leeren kennen: wijd u geheel toe aan de zaligheid der zielen, die mij zoozeer ter harte gaan; geen beter bewijs kunt gij mij geven van uw berouw en uwe liefde.”

Men zou een geheel andere taal moeten spreken tot die *liefdelooze* harten, gelijk de

II. Paulus ze noemt, *sine affectione*, of tot diegenen, die slechts zich zelven beminnen en dan nog met een geheel aardsche, geheel zinnelijke liefde. Tot zulke personen zou men moeten zeggen: De belangen van Jesus Christus laten u onverschillig; gij zijt ongevoelig zoowel voor de beledigingen, die men hem aandoet, als voor zijne eer, zoowel voor hetgeen hij verlangt als voor hetgeen hij vreest: hoe kunt gij dan nog meenen dat gij hem liefhebt? Zoudt gij zelf op die wijze willen bemind worden? Ik zal de zaak duidelijk maken: Iemand, die aan uwen haard is gezeten, bepaalt er zich bij, dat hij uw kind niet in het vuur werpt; maar hij ziet het heel goed en met de grootste onverschilligheid aan, dat het er in valt, zonder dat hij een voet verzet of zijne hand uitsteekt om het tegen te houden of uit zulk een groot gevaar te redden; zult gij dien mensch als uw vriend beschouwen.

En wanneer uwe kinderen, vaders en moeders, zich tevreden stelden met voor zich persoonlijk geen werkzaam aandeel te nemen in het verdriet, dat men u aandoet, in de slechte behandelingen, die gij ondervindt, zoodat zij u wel is waar niet beledigden met die u beledigen, zoodat zij u niet lasterden met die u lasteren, doch overigens onlijdelijk getuige bleven van tooneelen, die minstens

hen tot weenens toe moesten treffen, zonder zich eenige moeite aan te doen om u te verdedigen, als zij daartoe in staat waren; zou in zulke omstandigheden hunne kinderlijke liefde wel hoog bij u aangeschreven staan? Hoe bitter zoudt gij u beklagen, dat zij niets voor u over hebben!... Welnu, wat moet gij dan denken van uwe liefde tot God? Hoe! gij bemint Hem en gij treedt niet op voor zijne belangen, als gij ziet dat men die krenkt en gij in staat zijt die te verdedigen! Gij bemint hem, en gij duldt, dat men zijn aanbiddelijken naam in uw bijzijn lastert, zonder met een enkel woord zijne eer op te houden! Gij bemint hem, en gij ziet het met eigen oogen aan, dat men zijne wet met voeten treedt, en gij weigert het gezag en den invloed, dien gij bezit, te doen gelden, om hem voor dien smaad te beveiligen! Gij bemint hem, en gij laat koelbloedig zielen verloren gaan, die hij tot den prijs van zooveel vernederingen en pijnen heeft vrijgekocht! Neen, hier is geen zelfbedrog mogelijk. Wij hebben het reeds eens gezegd: de zielenijver is ten opzichte van de liefde, wat de warmte is ten opzichte van het vuur: zonder warmte geen vuur, zonder zielenijver geen liefde tot God; en, moet men er bijvoegen: geen liefde tot den naaste.

DERDE BEWEEGREDEN.

ONZE LIEFDE TOT DEN NAASTE.

Uit haren aard en in haar wezen is de liefde medelijdend; en 't is wellicht daarom dat ieder mensch de liefde meent te bezitten: want is er wel één menschenhart, dat voor alle medelijden ongenaakbaar kan blijven? Men heeft medelijden met een dier, dat klaagt of huilt; men besproeit met zijn tranen de bladzijden van een roman, waarin verdichte ongelukken worden verhaald: welk een zonderling mengsel van hardvochtigheid en gevoeligheid in een en hetzelfde hart! Waarover zal men zich bewogen gevoelen, als het niet is wegens het treurig lot van zooveel ongelukkige zondaars, die in zonde en lijden een leven voortsleepen, dat met een niet te verhelpen wanhoop zal eindigen, indien zij niet veranderen? Zij weten niet wat zij juist het meest in hun belang behoorden te kennen, of zij bezigen de kennis van hunnen toestand enkel en alleen om hunne schuld en hun ongeluk te verzwaren. Waar gaat het heen met die verblinden? Waar zullen zij terecht komen, die arme waanzinnigen? Op den rand van welk een afgrond slapen niet al die ongelukkigen?

Toen God Zijn volk wilde bevrijden uit de wreede slavernij, waaronder het zuchtte, en het hardvochtig gemoed van Pharao voor het laatst tot inkeer trachtte te doen komen, sloeg hij in een enkelen nacht al de eerstgeborenen van zijn rijk, en een groot gejammer weerklonk door geheel Egypte; de gewijde schrijver geeft de reden er van aan: omdat er namelijk geen enkel huis was, waar men geen doode had te beweenen. Helaas! werd ons de toestand der zielen, gelijk hij in werkelijkheid is, eens blootgelegd, wat zouden wij te zien krijgen in onze steden en in onze dorpen? Hoeveel wandelende lijken zouden wij aanschouwen in ons dierbaar Nederland, waar nochtans op verre na niet alle knie zich heeft gebogen voor den afgod Baäl? Hoevele huizen, waarin misschien enkel en alleen dooden zijn! Ouders, kinderen, meesters, dienstboden, allen hebben de vriendschap van God verloren, allen zijn dood voor de heiligmakende genade, en toch hoort men geen jammerklachten, geen verzuchtingen, geen geweën.

Wij hebben alleen tranen voor het geringste onheil, dat onze dierbaren treft, en wij blijven onbewogen, als wij het vreeselijkst, het onherstelbaarst aller onheilen op hunne hoofden zien nederkomen! Eene moeder, eene liefhebbende gade zal zich zelve vergeten, ja

zal haar leven in zekeren zin ten offer brengen, om een ziek kind, een zieken echtgenoot te verzorgen en te verplegen. Hoeveel slapeloze nachten zal men niet voor hen over hebben! Hoeveel kommer en angst, als het gevaar grooter wordt! En, wanneer het eens zoover is gekomen, dat men elkander het laatst vaarwel moet toespreken, welk een onoverkomelijk lijden!.. Maar hoe! is het onze bedoeling een zoo gewettigde en geoorloofde smart te laken? O zeker niet! Wat wij laken, wat wij betreuren, dat is, dat men al zijne zorg besteedt aan het lichaam, doch daarbij de ziel vergeet; dat is, dat men, bij alle bereidwilligheid om al het mogelijke te doen en ten offer te brengen, om een lijden te verzachten, dat toch weldra een einde zal nemen, niets of althans zoo goed als niets in het werk stelt, om een bloedverwant, een vriend te vrijwaren tegen de vreeselijke pijnen van een vuur, dat nooit zal gebluscht worden.

Wanneer gij u eens op een slagveld bevondt na een bloedig treffen, zoudt gij dan uw hart niet tot deernis opgewekt gevoelen bij het gezicht van het bloed, dat daar gevloeid heeft, van die gewonden en gekwetsten, die daar nedervallen of reeds gevallen zijn? Zoudt gij niet gaarne eenige dier wonden willen verbinden, die ongelukkigen, die niet in staat zijn zich op te richten, uwe hand willen reiken

en hen ondersteunen?.... Welnu, gij bevindt u op zulk een slagveld: 't is de wereld in wier midden gij leeft. Ziet gij bij het licht des geloofs niet overal gesneuvelden en gekwetsten? Welke schromelijke verwoestingen richten niet overal de hartstochten en de duivel in het groote gezin van Jesus Christus aan? Hoeveel zielen, die elkander den doodsteek toebrengen door de ergernis, die zij wederkeerig elkander geven! Waar zal men een voorwerp vinden, dat ons medelijden meer verdient.

Eene andere veronderstelling: Gij bewoont het zeestrand, op dat tijdstip van het jaar, waarop de stormen meer dan anders woeden, en gij zijt daar ooggetuige van een hartverscheurend tooneel. Op een kleinen afstand van de kust ziet gij een vaartuig schipbreuk lijden. De zeilen zijn aan slarden gescheurd, de masten gebroken.... alle hoop op redding is verloren. Door het gedruisch der golven heen hoort gij de hartverscheurende kreten der talrijke bemanning, die op het punt is te vergaan.... Gij kent ze niet; maar laat dat zijn, het zijn menschen gelijk gij; wat zoudt gij niet doen om hun de reddende hand te kunnen toesteken?.. Zie nu om u heen en tel, als gij kunt, al die christenen zonder christendom, die schipbreuk hebben geleden in het geloof en in de rechtvaar-

digheid, die in het graf dalen zonder ernstig en voldoende voor hunne zonden te hebben geboet; wat wordt er van hen als zij sterven? Zijn de afgronden der zee verschrikkelijker dan die der hel? Zeggen wij dan ook ten slotte met den H. Augustinus: Hij, die geen zielenijver heeft, is zonder liefde zoowel tot God als tot den evenmensch, en voegen wij er tevens bij, als tot zich zelve.

VIERDE BEWEEGREDEN.

DE LIEFDE TOT ZICH ZELVEN.

De vraag of gij in het vervolg u zult beijveren, om, naar de mate van uw vermogen, aan de zaligheid der zielen mede te arbeiden, is voor u eene vraag, die over leven of dood beslist. Zonder dien zielenijver gaat gij verloren; want gij bezit de liefde niet, en, gelijk de Apostel Joannes getuigt, gij zijt dood voor God: *qui non amat manet in morte*. Zijt gij daarentegen vol ijver voor de zaligheid van uwen evenmensch, dan is er geen enkele genade in dit leven, geen enkele vertroosting in uw stervensuur, geen enkele graad van heerlijkheid in den hemel, waarop gij geen aanspraak kunt maken. De Zaligmaker zelf

heeft dit verklaard: *Zalig zijn ze die barmhartig zijn, want zij zullen barmhartigheid verwerven.* Door nu aan de zaligheid van uwen broeder te arbeiden, oefent gij die schoone deugd van barmhartigheid uit op eene wijze, die zoo uitstekend en tevens zoo verdienstelijk is als maar eenigszins mogelijk is.

De zielenijver is een kostbare geldspecie, waarmede wij ten volle alle schulden afdoen, die wij jegens God hebben aangegaan: de schuld namelijk van dankbaarheid voor de ontvangen weldaden, en de schuld van boetvaardigheid voor de bedreven zonden.

Als wij in een oogenblik van vurigheid verkeerden, vragen wij ons zelve wel eens met den koninklijken profeet af: *Wat zal ik den Heere wedergeven voor al het goed, dat hij mij heeft geschonken?* Het antwoord daarop is gemakkelijk te geven: Laten wij eenige uitverkorenen den hemel binnenleiden; als levende en eeuwige gedenkteekenen onzer erkentelijkheid zullen zij niet ophouden den oppersten weldoener voor ons te prijzen en te danken. Meestal echter baart ons de schuld der boete grooter zorg en grooter angst; hoe ons ook daarvan gekweten? Al wederom door onzen ijver voor de zaligheid der zielen.

De beloften, door den II. Geest aan de

aalmoes gehecht, zijn, en wel met meer recht, op den zielenijver van toepassing: „De aalmoes bevrijdt van alle zonde en van den eeuwigen dood, die het treurig gevolg ervan is: Zij vrijwaart de ziel om niet het rijk der duisternis in te gaan. Zij reinigt ons van onze smetten en doet ons genade vinden in het oog van den driewerf heiligen God.” — Daniel spreekt tot Nabuchodonosor: „Koop uwe zonden af door aalmoezen.” — De heilige man Job zegt; „Evenals het water het hevigst vuur uitdooft, zoo weerstaat de aalmoes aan de zonde.” Hoe zoet is dit laatste woord niet ter overweging voor eene schuldige en door gewetenswroegingen gekwelde ziel! De stem mijner misdrijven verbief zich tegen mij en riep om wraak, maar zij is overheerscht geworden door de stem van mijnen zielenijver, die ten mijnen gunste spreekt en bidt. Talloos zijn mijne ongerechtigheden; maar om mij daarvan te ontdoen is het voldoende, dat ik dit getal evenaar of overtreff door mijne geestelijke werken van barmhartigheid. *Charitas operit multitudinem peccatorum.*

Niet alleen echter zal mijn zielenijver mijne schuld vereffenen bij God en bij zijne gerechtigheid, maar hij zal mij God tot schuldenaar maken door den schat, dien ik aan zijne handen ter bewaring zal geven. Inder-

daad, is er wel een verdienstvoller en heiliger leven dan dat van een Christen, die ijverig aan het zielenheil zijner broeders medewerkt? Hij schat den tijd op zijne rechte waarde. Daar hij nooit weet hoeveel tijd hem nog overblijft, spreekt hij dikwijls tot zich zelf: komaan, mijne ziel, laten wij geen oogenblik verloren gaan. Laten wij onzen evennaaste stichten en ten goede opwekken, laten wij bidden, onderrichten, opbeuren en al het goed doen dat ons gegeven is te doen; nooit zullen wij zooveel doen, dat wij op ons doodsbed geen leedwezen zullen gevoelen van niet nog meer gedaan te hebben.

Geen wonder dan ook, dat de zorg en de toewijding aan de zaligheid der zielen wordt beschouwd als een der zekerste teekenen onzer voorbeschikking tot de eeuwige gelukzaligheid. De H. Paulus, als hij spreekt over diegenen, die deel hebben genomen aan zijn apostolischen arbeid, verzekert ons, dat *hunne namen in het boek des levens staan opgetekend.*

TWEEDE AFDEELING.

OVER DE MIDDELEN, DIE ONS TEN DIENSTE
STAAAN OM HET ZIELENHEIL VAN ONZEN
NAASTE TE BEVORDEREN.

Allen, wie wij ook zijn mogen, kunnen wij ten minste op eenige wijze onzen zielenijver aan den dag leggen.

„De wet, die de Heer u oplegt, sprak Moyses tot de kinderen Israëls, het gebod, dat hij u geeft, is geenszins boven uwe krachten. Gij behoeft hier niet te zeggen: Wie onzer zal ten hemel opklimmen, om daaraan te voldoen? Die wet ligt onder uw bereik; om de verplichting, die zij u oplegt, te vervullen, behoeft gij als het ware de hand slechts uit te steken.” Hetzelfde geldt van den zielenijver. De wijze, waarop de leek, en zelfs de eenvoudigste der leeken, aan de zaligheid der zielen kan medearbeiden, is even gemakkelijk als de verplichting daartoe onvermijdelijk is.

Evenals de naastenliefde, waaruit hij voortspruit, behoort de zielenijver zich uit te strekken tot alle menschen: hij behoort algemeen te zijn, voor zooverre hij al onze

evennaasten moet omvatten; maar ook moet hij evenals de naastenliefde, in sommige omstandigheden, een behoorlijk onderscheid weten te maken ten opzichte van de personen, die het voorwerp er van zijn, en ten opzichte van het goed, dat door onze bemoeiingen kan gesticht worden.

Nemen wij hier tot voorbeeld de vijanden van onzen heiligen Godsdienst. Waren zij er toe in staat, niets zou hun liever zijn dan dien te vernietigen. Van daar dat zij hunne geduchtste aanvallen richten op die personen, die zijn hechtste steun zijn, op de geestelijkheid namelijk. De Kerk heeft haar steunpunt in het priesterschap, en daarom schreeuwen zij: Weg met de priesters. Hieruit volgt als van zelf, dat de ware Christenen zich vooral aan de belangen der geestelijkheid behooren toe te wijden: — door namelijk de seminariën te steunen, den invloed der priesters te bevorderen, enz. enz.

De H. Theresia zeide eens tot hare geestelijke dochters: »Tracht door uwe gebeden twee zaken van God te verkrijgen: op de eerste plaats, dat hij aan de oversten zijner Kerk een onwankelbaren moed en een uitstekende heiligheid schenke; en op de tweede plaats, dat hij hen ondersteune in den strijd. Niet van den wereldlijken, maar van den geestelijken arm moet onze hulp komen.»

Twee klassen van personen zijn er echter, die meer in het bijzonder behoefte hebben aan onzen zielenijver, en deze twee klassen zijn de kinderen en de zieken.

I.

HET ZIELENHEIL DER KINDEREN.

Een beroemd wijsgeer 1) heeft gezegd: „Ik ben altijd van gevoelen geweest, dat men het gansche menschelijke geslacht zou hervormen en verbeteren, als men de opvoeding der jeugd hervormde en verbeterde.” Hij sprak waarheid: de opvoeding is als de vorm, waarin de geslachten worden gegoten. De geheele toekomst der Kerk en der maatschappij hangt af van de opvoeding der jeugd: godsdienstige overtuiging, denkwijze, zedelijkheid, goed en kwaad, alles spruit daaruit voort. Zij is oorzaak, dat men van den goeden weg afdwaalt of daarop blijft voortgaan; zij behoudt de gezinnen en de natiën of zij brengt die ten verderve.

Als het waar is, dat wij dubbel gelukkig zijn, indien wij ons geluk deelen met die ons dierbaar zijn, hoeveel grooter zal dan

1) Leibnitz.

niet onze gelukzaligheid zijn in den hemel, wanneer wij daar hen, die wij op aarde met de meeste en met de meest rechtmatige liefde hebben lief gehad, in ons geluk mogen zien deelen.

Hoe gaarne stel ik mij een gezin voor van Gods uitverkorenen, in Gods schoot vereenigd om nimmer meer gescheiden te worden, van gelukkige ouders te midden van gelukkige kinderen, die hen zegenen en in hunne handen palmtakken en kronen nederleggen, die zij erkennen, naast God, aan hunne zorgen te danken te hebben! Maar ook welk een afgrijselijk tafereel zou ik moeten schetsen, wilde ik een gezin van verdoemden in de ongelukkige eeuwigheid afschilderen! die vreeselijke gemeenschap van lijden en van wanhoop, als de straf dier afschuwelijke gemeenschap van misdrijven; kinderen, die de wreede beulen zijn geworden hunner ouders, nadat dezen zelve de ontrouwe bewakers, ja wellicht, helaas! de trouwelooze moordenaars van de onschuld hunner kinderen geweest zijn!

Wij behoeven echter niet te wachten, tot dat de eeuwigheid zal zijn aangebroken: immers, wij zien ten overvloede, reeds in dit leven, meer dan genoeg, welk onderscheid de godsdienst in de verschillende gezinnen teweegbrengt, naar gelang zijne stem daarin

wordt geëerbiedigd of miskend. Laat slechts die heilige godsdienst de opvoeding der kinderen bestieren, zoodat de ouders en zij, die dezer plaats bekleeden, al de plichten vervullen hun daardoor opgelegd, — en weldra zult gij in een degelijk christelijk gezin als het ware de gelukzaligheid des hemels zien afgebeeld, door de deugden, die daar zullen beoefend worden, door den vrede, die er zal heerschen, door de zegeningen, die God daarover zal uitstorten; — terwijl integendeel het ongodsdienstig gezin, — en bijna altijd heeft de opvoeding daaraan schuld, — door het gemis aan ondergeschiktheid, door de afgekeerdheden, de kwellingen en de wanordelijkheden, in meer of mindere mate een beeld der hel zal te aanschouwen geven.

Het verlangen van Jesus Christus, en dat der Kerk, het belang der gansche maatschappij, moeten ons ten dringendste aansporen om uit al onze krachten tot de goede opvoeding der jeugd mede te werken.

1. *Het verlangen van Jesus.* Even als de vorsten der aarde hunne gunstelingen hebben, zoo ook heeft de vorst der hemelen de zijne. Jesus heeft gewild, dat zijne voorliefde voor de kinderen in het Evangelie in treffende bewoordingen werd geboekstaafd. Van alle zijden stroomt men naar Hem toe, om Zijne

goddelijke prediking te hooren en Zijne weldaden te genieten. Onder die tallooze menigte bewonderaars en hulpbehoevenden, die Hem eene gunst afsmeeken, bevinden zich ook moeders, die zeer verlangend zijn om in Zijne nabijheid te geraken en Hem te vragen, dat Hij hunne kinderen gelieve te zegenen. In het eerst worden zij achteruitgedrongen; maar hoe groot is niet hunne vreugde, nu zij hooren, dat de Zaligmaker zelf voor haar optreedt en haar aandringen billijkt! „Laat, zoo spreekt Hij, laat die kleinen tot Mij komen; wacht u wel hen te verstooten; immers 't is aan hen en die op hen gelijken, dat het rijk der hemelen toebehoort.” Op hetzelfde oogenblik geeft men hun vrijen doorgang; die kleine lievelingen van den Koning der Hemelen treden nader; Jesus ontvangt ze in Zijne armen.

Kon de goddelijke Verlosser ons wel duidelijker Zijne innige liefde, Zijne teedere genegenheid, Zijne vurige belangstelling voor de kinderen te kennen geven? kon Hij ons wel duidelijker leeren, hoezeer het het vurigst verlangen Zijns harten is, dat ook wij die kleinen liefhebben, dat ook wij hun onze genegenheid, onze belangstelling toonen?

Hoeveel te meer zal ons dit verlangen van Jesus blijken, als wij nogmaals het Heilig Evangelie raadplegen, om daaruit verder te

leeren, hoe Jesus dacht over kinderen. Immers, zegt hij ons ook niet deze indrukwekkende woorden: »Al wie een dier kleinen in mijnen naam opneemt, hij neemt mij op: en al wie mij zal hebben opgenomen, neemt niet mij op, maar Hem, die mij heeft gezondend»? En alsof dit niet genoeg ware, voegt hij deze bedreiging toe aan hen, die de kleinen tot ergernis zouden zijn: »Ziet toe, dat gij een dezer kleinen niet versmaadt, want hunne Engelen in den Hemel beschouwen altijd het aanschijn van mijn hemelschen Vader.» — »En al wie een dezer kleinen, die in mij gelooven, tot ergernis zal geweest zijn, het ware hem verkieselijker met een molensteen aan den hals in het diepst der zee geworpen te worden.»

Zóó vurig dus verlangt Jesus het zielenheil der kinderen; zóózeer wenscht hij dat wij allen daartoe medewerken, dat hij zelfs de ergste bedreiging uitspreekt tegen hen, die hen tot zonde zouden verleiden!

O! mochten wij allen, wie het aangaat, die woorden van onzen goddelijken Zaligmaker nimmer uit de gedachte verliezen! O! mochten wij allen, naar de mate van onze krachten en naar gelang van de omstandigheden, waarin wij geplaatst zijn, ons beijveren aan dat zoo duidelijk gebleken verlangen van Jesus te voldoen! O! mochten alle chris-

ten geloovigen, alle oprechte Katholieken, de handen in elkander slaan en eendrachtig samenwerken om voor het heil dier kleinen te zorgen, om hun de middelen tot een christelijke opleiding te verschaffen, om hen aan het bederf te ontrukken, dat op zoovele plaatsen hen dreigt, en om in hunne jeugdige harten dat goede zaad te strooien, dat eens vruchten voor de eeuwigheid zal opleveren!

En welke bezwaren zouden wij wel kunnen doen gelden, groot en gewichtig genoeg om ons van die verplichting vrij te spreken! Kan eenig stoffelijk nadeel, eenige geldelijke opoffering, een tijdelijk gemis wel in aanmerking komen, waar het verlangen van onzen goddelijken Verlosser ons zoo duidelijk blijkt, waar het heil der onsterfelijke zielen, door zijn kostbaar bloed vrijgekocht, op het spel staat?

2. *Het verlangen der Kerk.* Ook de Kerk verlangt niets vuriger en kan niets vuriger verlangen, dan wat haar goddelijke Stichter verlangt. Immers, waaraan de jeugd een waarlijk christelijke en godsdienstige opvoeding wordt geschonken, daar tast men het kwaad aan in zijnen wortel, om het aldus voorgoed en met de meeste zekerheid uit te roeien en te vernietigen; — daar bevindt men zich aan de bron van het goed, aan het uitgangspunt,

van waaruit alle goed, elke christelijke deugd moet aanvangen; — daar alléén slaat men den rechten, en ook den eenigen weg in om voor de toekomst betere en deugdzamere geslachten te bereiden. Evenals uit Abraham alléén een geheel volk van geloovigen is voortgekomen, zoo kan ook uit één welopgevoed en godsdienstig kind een gansche natie van rechtvaardigen voortspruiten. Gaan wij eens uit van de onderstelling, dat diegenen, op wie de taak rustte om de eerste leiding te geven aan het jeugdig en voor alle indrukken vatbaar gemoed van een Franciscus van Sales, een Xaverius, een Vincentius a Paulo, een Alphonsus. . . . aan hunne zending waren ontrouw geweest, dat zij den verpestenden adem der ondeugd hunne onschuld hadden laten bezoedelen en hunne inborst bederven, zoodat zij onbekwaam zouden zijn geworden voor hun weldoende zending, — wat moet ons hart niet gevoelen bij de gedachte, dat zij aldus aan de Kerk en aan de geheele menschal het goed zouden onthouden hebben, dat zij hun nu bewezen hebben?

Dat is het juist wat de grootste heiligen en de beroemdste mannen van het christendom zulk een vurigen ijver voor de godsdienstige vorming van de jeugd heeft ingeboezemd. De H. Hieronymus had in zijnen ouderdom de wijk genomen naar Bethlehem;

terwijl men hem daar uit verre landen kwam raadplegen en zijne boetedoeningen kwam bewonderen, schreef hij aan eene Romeinsche dame: „Zend mij uwe kleine kinderen; ik zal mij gelukkig gevoelen, als ik met hen de eerste waarheden van het geloof zal kunnen stamelen.” De H. Gregorius, met zijn voortdurend ziekelijk lichaamsgestel en gebukt gaande onder den last zijner opperherderlijke bediening, kon tijd en kracht vinden om de jeugd in den catechismus te onderrichten. De H. Augustinus, de H. Vincentius Ferrerius, de H. Carolus Borromeus, Gerson, Bellarminus, Fénelon en zoovele andere groote mannen, dachten hunne groote be-gaafdheden niet beter te kunnen gebruiken en hun leven niet nuttiger te kunnen besteden, dan door te arbeiden aan de christelijke opvoeding der kinderen. „Geloof mij, zoo sprak de H. Franciscus van Sales, de engelen der kinderen dragen een bijzondere liefde toe aan hen, die dezen in de vreeze Gods opvoeden en die in hun teeder gemoed godsdienstzin en godsvrucht doen ontkiemen.”

3. *Het belang der maatschappij.* Wij hebben zooveen met een enkel woord den invloed aangestipt, dien de opvoeding op het maatschappelijk gezin uitoefent. Plaatsen wij ons hier op een meer algemeen standpunt, dan rijst als van zelf de vraag op, wat de

openbare maatschappij daarvan heeft te vreezen of te hopen. Wie zijn het die de maatschappelijke veiligheid in gevaar brengen? Wie zijn het, die de grondvesten van den Staat als het ware doen wankelen? Wie zijn het, die de openbare rust verstoren, die het leven en de bezittingen van den eerzamen burger bedreigen, die alle gehoorzaamheid aan de staatswetten hebben opgezegd? Wie zijn het, die door hunne moordaanslagen op de wettige vorsten, door hunne brandstichtingen en dynamiet-ontploffingen, door hun voortdurend woelen en aanhitsen, het gebouw der maatschappelijke orde ondermijnen? Wie zijn het, die als Nihilisten, als Communisten, als Sociaal-demokraten, als wrekers der orde of als vrienden van het volk, of onder welke eigenaardige of bedriegelijke namen zij zich voordoen, geen middelen, zelfs de afschuwelijkste niet, ontzien om hun doel te bereiken? . . .

Zijn het die mannen, die jongelingen, die in hunne jeugdige jaren eene christelijke en godsdienstige opvoeding hebben genoten? Zijn het die mannen, welke door brave en godvruchtige ouders in de vreeze des Heeren en in het onderhouden van Gods geboden zijn groot gebracht? Zijn het die jongelingen, die in scholen, door Geestelijken bestuurd of althans onder geestelijk toezicht staande

en werkend, hunne opleiding ontvingen? Zijn het die burgers, welke in hunne kinderen een goed onderricht in den catechismus of de christelijke leering hebben bijgewoond en daarin hunne plichten jegens God, jegens zich zelve en jegens anderen hebben leeren kennen? Zijn het dezulken, aan wie men van jongs af de gehoorzaamheid aan God en aan de door hem gestelde machten heeft ingeboezemd?...

Het antwoord op deze vraag behoeft niet gegeven te worden. Hoe weinig zouden de enkele woelgeesten, de enkele rad draaiers, die thans ieder met ontzetting aan de toekomst doen denken, die wellicht boven onze hoofden zal losbarsten, hebben kunnen uitrichten, wanneer het volk niet reeds van jongs af was ontzedelijk en verdierlijk geworden! Hoe luttel zou het getal hunner aanhangers wezen, als niet het gezin, als niet de school aan den invloed van het christendom waren onttrokken! als in het jeugdig gemoed een christelijke opleiding de kiemen der ondeugd had verstikt!...

Geen wonder dan ook, dat de geest des kwaads, de Satan, die immer als een brieschende leeuw rondloopt, zoekende wien hij zal verslinden, het vooral op het godsdienstig onderwijs heeft gemunt! Geen wonder, dat zijne aanhangers, de kinderen dezer wereld,

die voorzichtiger zijn dan de kinderen des lichts, al hunne krachten inspannen, hier openlijk, elders bedektelijk en in het geheim, om het onderwijs zodanig in te richten, dat alle godsdienst daarbuiten blijft! Geen wonder, dat men allerlei uitvluchten zoekt, allerlei voorwendzelen uitvindt, allerlei drogredenen bezigt, allerlei opofferingen zich getroost, en de schatkist als uitput, om de zoogenaamde *neutrale* school, de staatsschool, te doen bloeien en de geestelijke inrichtingen den doodsteek te geven!....

Ziedaar dus voor allen een ruim veld geopend, om werkzaam te zijn voor de zaligheid der zielen. Ouders, en gij die de plaats der ouders inneemt en met ouderlijk gezag bekleed zijt, wilt gij uw zielenijver toonen, wilt gij doen blijken, hoezeer gij aan het verlangen van Jesus en van Zijne Kerk wenscht te gemoet te komen, voedt uwe kinderen, uwe onderhoorigen op in de vreeze des Heeren. Leert hen God dienen en liefhebben uit geheel hun hart. Spreekt hun over Gods voorzienigheid, over de straffen en de belooningen van het andere leven, en onderricht hen in de plichten, die zij hebben te volbrengen. Leert hen vroegtijdig bidden en hun kinderlijke handen ten hemel opheffen, opdat zij in het gebed een steun mogen vinden tegen den vijand, die ook hen reeds

belaagt. Let op al hunne gebreken, om die bij tijds uit te roeien, uit vrees dat zij anders, evenals het onkruid de tarwe, het zaad van godsvrucht en deugd, dat in hun hart begint te ontkiemen, zullen vernietigen. Geef hun wijze lessen en verstandige raadgevingen, bestraft hunne tekortkomingen, gelijk deze dit verdienen; maar vooral geeft hun goede voorbeelden, weest voor hen als een spiegel, die niets anders dan beelden van deugd en goede werken aan hun oog te aanschouwen geeft. Weest streng en nauwgezet ten opzichte der makkers, met wie zij verkeerren, gedachtig aan de oude spreuk: met wien men verkeert, wordt men geëerd; — maar weest vooral streng en nauwgezet ten opzichte der scholen, waar uwe kinderen het onderwijs moeten ontvangen, dat hen in staat moet stellen om eens als nuttige burgers in de maatschappij op te treden.

Zendt uwe kinderen nooit of nimmer, — welk stoffelijk voordeel daarin ook moge gelegen zijn, welke goede uitzichten voor de toekomst uwer kinderen men u ook moge voorspiegelen, — zendt uwe kinderen nooit of nimmer naar scholen, waar zij iets zouden zien of hooren, wat hun geloof zou kunnen schaden of hunne onschuld zou kunnen kwetsen. Denkt er aan, dat beide, en het geloof en de onschuld, als een teedere bloem

zijn, waaraan een enkele verpestende adem, een enkele worm, een enkele windvlaag hare frischheid, hare schoonheid, haren geur kunnen benemen. Denkt aan de vreeselijke verantwoording, die gij hebt af te leggen, wanneer gij eens voor den rechterstoel van dienzelfden Jesus zult verschijnen, die gezegd heeft: »Ziet toe, dat gij niet een dier kleinen versmaadt», en wanneer Hij u zal afvragen: »Wat hebt gij gedaan met de zielen, die ik aan uwe zorg had toevertrouwd?»...

Getroost u, als het ziju moet, zelfs eenige geldelijke opoffering, eenig stoffelijk nadeel, om hen op goede en godsdienstige scholen te doen onderwijzen: op scholen, waarvan gij zeker zijt, dat zij beantwoorden aan de eischen, die de kerkelijke overheid aan zulk eene school stelt. Vertrouwt uwe dierbare panden aan geen andere leermeesters, dan die u voldoende waarborg aanbieden, dat zij deugd en godsdienst in hun jeugdig gemoed zullen aankweeken en bevorderen. Weest te dien opzichte niet tevreden met den eerste den beste, die zich aan u voor doet, maar wend u daaromtrent om raad tot uwe geestelijke leidsmannen en volgt hunne wijze raadgevingen.

Met zoo te handelen, zult gij u van uwen plicht kwijten jegens uwe kinderen en zult gij tevens op eene krachtdadige wijze mede-

werken aan de zaligheid der zielen, die door Jesus' dierbaar bloed zijn vrijgekocht; met zoo te handelen zult gij u tevens een schat van verdiensten vergaderen voor de eeuwigheid, terwijl uwe liefderijke en waakzame zorg tevens haar loon niet zal missen op aarde.

Allen evenwel zijn geene ouders, of met ouderlijk gezag bekleed: hoe nu zullen ook die anderen tot het zielenheil der kleinen medewerken? Welke middelen staan ook hun ten dienste om aan het verlangen van Jesus en van Zijne Kerk te voldoen en het belang der maatschappij te bevorderen? — Geen betere weg voorzeker staat hun daarvoor open, — om niet eens hier te spreken van het *Genootschap der H. Kindsheid*, dat vooral ten doel heeft heidensche kinderen te doopen en aldus aan de zaligheid des hemels deelachtig te maken, — dan dat zij uit al hun krachten en met eendrachtige samenwerking de godsdienstige school, het katholiek onderwijs steunen en overal verspreiden. En wie is er die daartoe niet eenigermate althans in staat is?... Wie is er die niet een penningke ten minste kan afzonderen, ten einde overal scholen te kunnen oprichten, waar de jeugd godsdienstig onderwijs kan ontvangen? Hoevelen zijn er ook niet, die hunnen invloed op deze of gene ouders

kunnen doen gelden, die ten deze hun duren plicht mochten veronachtzamen? Hoevelen zijn er niet in betrekkingen geplaatst, die hen in de gelegenheid stellen om het godsdienstig onderwijs te verdedigen tegen de vijanden, die het aanvallen en zijn ondergang trachten te bewerken! In één woord hoe weinigen zijn er, wie niet nu en dan ten minste de gelegenheid wordt aangeboden om op eenigerlei wijze zich ten opzichte van het geestelijk welzijn dier kinderen, die Jesus zoozeer liefhad, verdienstelijk te maken en te doen gelden!

II.

HET ZIELENHEIL DER ZIEKEN EN STERVENDEN.

De ziekte is de gewone voorbode van den dood. Is het waar dat de genade van een zaligen dood de grootste is onder alle genaden, die wij van God kunnen afsmeeken, omdat deze de kroon zet op alle andere, daar zij op onze deugden den stempel der eeuwigheid en der onveranderlijkheid drukt; is het bovendien waar, dat het hachelijkste oogenblik van ons geheel leven dat oogenblik is, waarop het wordt uitgedoofd, omdat eene

geheele eeuwigheid daarvan afhangt, — dan blijkt daaruit ook zonneklaar, dat men geen verdienstelijker lijdewerk jegens den naaste kan beoefenen, dan met hem onze hulp te verleenen om een goeden dood te sterven... Verkeert de zieke in staat van zonde, dan moeten wij ons best doen om hem tot boetvaardigheid en bekeering te bewegen. Van één enkel oogenblik hangt hier niet zelden de zaligheid eener ziel onherroepelijk af en men heeft hier geen tijd te verliezen. De zielenijver wordt hier daarenboven aangewakkerd door de gunstige omstandigheden, die hem ten dienste staan.

In een gezonden toestand vergeet men zoo licht God en de eeuwige waarheden. De tijdelijke zaken, de genoegens, het gewoel en de beslommeringen der wereld, dat alles verdringt of verzwakt de ingevingen des geloofs; het tegendeel echter is het geval bij ziekten. Iemand die in zijne kamer zit opgesloten en vreezen moet die niet meer te zullen verlaten, dan om grafwaarts gedragen te worden, is meer toegankelijk voor de genade; de ijdele inbeeldingen en begoochelingen verdwijnen; hij ziet de zaken zooals zij in werkelijkheid zijn. De machteloosheid der menschelijke hulpmiddelen om hem tegen den dood te vrijwaren doet hem terugkeeren tot God, die hem het bestaan heeft geschon-

ken, en verlevendigt zijn godsdienstige overtuiging... Hoevele zieken immers zijn er niet op wie het woord van den koninklijken profeet van toepassing is: »Kwelling en smart zijn mijn deel geworden, en ik heb den naam des Heeren aangeroepen!»

De gedwongen afzondering van den zieke, de ervaring, die hij van de ijdelheid der wereldsche zaken heeft opgedaan, de mindere aandrang zijner hartstochten, de ziekte zelve, die hem gevoeliger doet zijn voor de liefdeblijken, die hij ontvangt, zijn als zoovele omstandigheden, die onzen ijver ten goede komen. Wat dien ijver vooral moet aanwakkeren, is de overvloed van bijzondere en allerkrachtigste genaden, die het medelijdend hart van onzen goddelijken Verlosser als het ware beschikbaar houdt voor de stervenden. »Het zou, zegt Fénelon, een vreeselijke vermetelheid wezen om op een wonder van Gods genade te rekenen; maar Hij, die ons verbiedt het te verwachten, scheidt er niet zelden zijn behagen in om het te verrichten. De wonderen, die God doet in de bekeering van zondaars, die op hun sterfbed liggen, zijn alledaagsche gebeurtenissen in de Kerk.»

Ongelukkigwijze neemt men niet zelden ten deze, evenals in zoovele andere zaken, den schijn voor waarheid aan. »Alleen dan is de ijver een waarachtige ijver, zegt de H.

Bernardus, als hij deze drie eigenschappen in zich vereenigt: als hij door de liefde ontstoken, door de voorzichtigheid geleid en door de volharding wordt bevestigd."

De vriend der zieken moet een zeldzaam doorzicht bezitten, om die middelen en die oogenblikken te kiezen, die juist de geschikte zijn, om te spreken en te handelen zooals de omstandigheden het vereischen en ook niets meer, dan door de omstandigheden wordt gevorderd. Hij moet zich beijveren om bij tijds in den zieke het verlangen op te wekken naar de Heilige Sacramenten, om hem te doen begrijpen, hoe gemakkelijk men zijne biecht kan spreken, wat hem niet zelden zoo moeielijk toeschijnt. Hij spreekt met warmte over de goedertierenheid en barmhartigheid des Heeren, waarmede Deze den zondaar afwacht, over het goede onthaal, dat den verloren zoon bij zijn terugkeer ten deel valt, over de vreugde, die er in den hemel heerscht over eene ware en oprechte bekeering. — Van groot gewicht is het ook den zieke uit te leggen, welke de uitwerkselen zijn van het laatste Oliesel. Dit Sacrament toch is niet alléén ingesteld om de ziel te zuiveren, maar ook om den zieke de gezondheid terug te geven, als het hem zalig is. Heeft nu de zieke de heilige Sacramenten der Stervenden ontvangen, dan moogt gij hem niet verlaten;

de duivel, die weet, dat hij slechts een luttel tijds meer over heeft om den zieke te bekoren, zal nu zijne woede verdubbelen. Blijf daarom aan de zijde van den zieke om zijne ziel te verdedigen, en verlaat hem niet, als het mogelijk is, vóórdat gij hem de zegevierende Kerk hebt doen binnengaan.

Laat ons uit al die verschillende overwegingen het volgend besluit trekken: omdat de vurigheid, de edelmoedigheid en de standvastigheid van onzen zielenijver geëvenredigd behooren te wezen tot de belangrijkheid der liefdewerken, die hij onderneemt, — o! met hoeveel vrucht wordt hij dan niet beoefend door u allen, die wel niet geroepen zijt om uwe gezinnen te verlaten en de zee over te steken, ten einde in die verafgelegene gewesten God te doen kennen en te doen aanbidden, maar die nochtans uwe aalmoes stort, uw peningske ten offer brengt om in het onderhoud der missionarissen te voorzien, om de aan God toegewijde kerken en bedehuizen te helpen stichten en te onderhouden, of om den uiterlijken eeredienst op te luisteren. O! hoe schoon is niet dat heilig *Genootschap tot voortplanting des geloofs*, tot voortplanting der eeuwige waarheden en der zaligheid! Verbazend zijn de uitkomsten, die dit godvruchtig werk reeds heeft opgeleverd. On-

tegenzeggelijk is dit liefdewerk een der uitstekendste stichtingen, die de Kerk in de laatste tijden heeft zien geboren worden, een der geëigendste middelen, om een ieder van ons, wie het ook zijn moge, jong of oud, arm of rijk, in de gelegenheid te stellen om aan het zielenheil te arbeiden, en tevens een der meest verdienstelijke werken van barmhartigheid, waardoor wij onzen evennaaste kunnen te hulp komen. Evenals het *Genootschap der Heilige Kindsheld*, waarvan wij straks reeds met een enkel woord gewaagden, geniet dan ook het *Genootschap tot voortplanting des Geloofs* de bijzondere bescherming der Pausen, die allerlei geestelijke voorrechten daaraan verleenden, en verdient het de belangstelling en de ondersteuning van alle rechtgeaarde kinderen der Kerk.

Wat zullen we zeggen van die nederige en liefdadige zielen, aan wie God meer in het bijzonder het geheim *van den behoeftige en den noodlijdende* schijnt te hebben geopenbaard 1). Is het geen schouwspel, dat de Engelen verheugt en den menschen tot stichting strekt, als men die heiligen der laatste

1) Zalig, die zich den behoeftige en den noodlijdende aantrekt. Ps. XV: 2.

tijden, — die verdienstelijke leden van de vereeniging van den H. Vincentius a Paulo en anderen, — met de aalmoes in de hand en een woord van troost en bemoediging op de lippen, ziet doordringen tot in die schuilhoeken, waar de armoede en de ellende zich verbjergt, — als men hen daar ziet aanzitten aan de legerstede der kranken, om, door hunne teedere en zorgvolle liefde, hen te herinneren aan die vaderlijke Voorzienigheid, die geen enkel harer kinderen vergeet?

Wanneer wij hier de verschillende personen opnoemen, die het meest onzen zielenijver moeten opwekken en gaande maken, mogen wij zeker niet diegenen vergeten, welke iederen dag van deze wereld scheiden en *het huis hunner eeuwigheid*, gelijk de H. Schrift zegt, *binnengaan*. Volgens gemaakte berekeningen, die niets overdrevens schijnen te hebben, sterven er in gewone tijden, — oorlogen en besmettelijke ziekten op groote schaal uitgezonderd, — ongeveer HONDERD DUIZEND BINNEN ELKE VIER EN TWINTIG UREN!... Welk een ruim veld voor onzen zielenijver en onze naastenliefde! Welk eene uitstekende gelegenheid om die aan den dag te leggen, al is het dan ook slechts met een enkel Wees-gegroetje voor die zielen ten hemel op te zenden!... Of hoe kunnen wij meenen de ware naastenliefde te bezitten,

als wij weigeren die duizenden van zielen te hulp te komen, die elke seconde van den dag de eeuwigheid ingaan, als wij weigeren hun den bijstand onzer gebeden te verleenen, terwijl zij als zweven tusschen den hemel en de hel, ten einde deze voor hen te sluiten en genen voor hen te openen? Waar blijft onze liefde voor het heilig huisgezin Jesus, Maria, Joseph, wanneer wij ons niet de geringste moeite willen getroosten, om hun de vreugde te verschaffen van die arme zielen te redden en zalig te maken? Waar blijft onze liefde tot ons zelven, als wij een zoo goed middel ongebruikt laten om ons een gerusten en heiligen dood te verkrijgen?

Laat ons hier met een enkel woord gewag maken van de vereeniging, die in Frankrijk werd opgericht door den Bisschop van Angers, en die ten doel heeft allen die in doodstrijd verkeerden door onze gebeden te hulp te komen; en tevens van de bijzondere voorrechten, die Zijne Heiligheid Pius IX aan zeker gebed voor de stervenden heeft vastgehecht. 1) Mogen de volgende korte beschou-

1) Dit gebed luidt als volgt:

„O allergoedertierenste Jesus, die de zielen zoozeer liefhebt! ik smeeek u, door den doodstrijd, dien uw allerheiligst hart heeft ondergaan, en door de smarten, die uwe Onbevleete Moeder

wingen allen tot dit zoo uitmuntend en verdienstelijk liefdewerk aansporen!

Ongetwijfeld is het een uitstekend werk van naastenliefde en barmhartigheid, dat wij aan God onze gebeden opdragen tot verlossing van de zielen in het vagevuur, en kunnen wij niet te zeer ons verheugen, dat deze godsvrucht in onze dagen meer en meer toeneemt. Doch, hoe uitstekend dit liefdewerk ook wezen moge, hoezeer ook de ongelukkigen, die daar lijden zonder zich zelve te kunnen helpen, al ons medelijden, al onze deelneming waardig zijn, — toch zal men moeten toegeven, dat de duizenden en nogmaals duizenden, die *elken dag* zich in doodstrijd bevinden en op het punt staan om voor hun oppersten Rechter te verschijnen, zich in veel en oneindig grooteren nood bevinden en dientengevolge ook oneindig meer aanspraak mogen maken op onze gebe-

heeft geleden, dat gij de zondaars der gansche wereld, die op dit oogenblik zich in doodstrijd bevinden en heden zullen sterven, in uw bloed gelievet af te wasschen en te reinigen.”

„O Hart van Jesus, dat den doodstrijd heeft geleden, ontferm u over de stervenden.” — Cfr. Bouvier, Tr. des Indulg. ch. XII. — Dit laatste schietgebedje zal men met vrucht *bij elken klokslag* kunnen bidden voor de stervenden.

den en onze goede werken. Als ik bid voor de overledenen, dan schenk ik hun eenige *verlichting*: als ik den stervenden te hulp kom, dan hebben zij aan mij hun *redding*, hun *behoud*, hunne eeuwige zaligheid te danken. Verdient het eeuwig behoud, het eeuwig geluk eener ziel, verdient hare redding uit de verschrikkelijke en eindelooze pijnen der hel, niet veel meer onze belangstelling, onze deelname, ons godvruchtig medelijden, dan dat wij eene andere ziel wat *eerder* aan dat geluk doen deelachtig worden en haar verlossen van eenige tijdelijke straffen, die reeds op zich zelven eenigzins gelenigd en verzacht worden door de hoop en de liefde?

Vatten wij in korte woorden de beweegredenen te zamen, die ons tot bovengenoemd liefdewerk moeten bewegen. Zij betreffen Jesus Christus, onzen Zaligmaker zelve, onze broeders, ons zelve.

Verplaatsen wij ons in den geest in den hof der Olijven. Beschouwen wij daar den Zaligmaker met het aangezicht ter aarde liggend, geheel bedekt met een bloedig zweet. Hij bidt, hij stort tranen, hij zucht; zijne goddelijke ziel is bedroefd tot den dood toe en bevindt zich in de grootste ontsteltenis; en hij zelf zal ons de voorname reden van die ontzettende zielsangsten, van die

doodsbenauwdheid openbaren: hooren wij slechts naar hetgeen hij ons in de H. Schrift zegt: *Welke vrucht zal mijn bloed opleveren? Quæ utilitas in sanguine meo!*" Alsof hij zeide: *De menschen zouden overtuigd wezen van de grootheid der smarten, die ik lijd, wanneer zij overtuigd waren van de groote liefde, die ik hun toedraag.... Te sterven om hen zalig te maken en te redden, en te sterven zonder hen zalig te maken of te redden!... Ach! hoe bitter is die lijdenskelk!... Mijne ziel is bedroefd tot den dood toe!"*

Gaan wij van uit den hof der Olijven naar den Calvarieberg. Welk een kreet ontsnapt daar aan het hart van Jesus in zijnen doodstrijd, een kreet, die ons voor het laatst zijne overgrootte liefde zal doen kennen? *Mijn God, mijn God!... waarom hebt gij mij verlaten?* Deze woorden zijn het laatste getuigenis van het alleraanbiddelijkst Hart van Jesus, waarmede hij ons het nameloos lijdten te kennen geeft, dat hij verduurt; zij zijn tevens voor ons een dringende uitnoodiging om ons aan hem aan te sluiten door onze zucht om de zaligheid der stervenden te verzekeren. Zullen wij hem dien troost weigeren?

Onze liefde tot onze broeders is niet in staat ons een werk van barmhartigheid te

doen verrichten, dat zooveel waarde heeft als de dienst, die wij hun bewijzen, door hun in de laatste stonde huns levens onze hulp te verleenen. De doodstrijd is de grootste en laatste strijd, de strijd om leven en dood; 't is een strijd, die beslissend is. O stonde, waarvan de eeuwigheid afhangt! Om dien stervende, die daar op zijn uiterste ligt en als den eenen voet op den drempel van het andere leven heeft gezet, staan als het ware hemel en hel in slagorde geschaard; haasten wij ons hem onzen bijstand te verleenen: Jesus, zijn Verlosser, roept ons, Maria, zijne goede moeder, en zijn Engelbewaarder smeeken ons ten dringendste, de Kerk bezweert ons om hun aller pogingen te ondersteunen.

Wij bidden voor de bekeering der zondaars, en wij doen wel; doch zijn er daar geen *honderd duizend*, over wier zaligheid zal beslist worden. Hoevelen onder hen kunnen wij wellicht door ons gebed, door een enkele verzuchting misschien, den hemel openen! Kunnen wij het wel van ons verkrijgen om hen aan hun lot over te laten en hen aan de vreeselijke pijnen der hel prijs te geven? De andere zondaars kunnen wachten, voor hen is nog tijd over; doch de zieltogenden en de stervenden hebben geen enkele seconde te verliezen! Hunne

hartkloppingen zijn geteld; nog een enkele snik en alles is geeindigd. Maar die laatste snik, die laatste zucht kan alles nog goedmaken, of alles onherstelbaar doen verloren gaan: is er dan wel dringender nood mogelijk?

Denken wij eindelijk ook eens ernstig aan ons zelve. De hulp, die men van ons af smeekt, zullen ook wij eens behoeven, en misschien veel vroeger dan wij denken. De anderen zullen voor ons, in onzen doodstrijd, zijn, wat wij voor onze zieltogende en stervende broeders geweest zijn. Indien wij vergeten, zullen ook wij vergeten worden. Hoe troostend zal het daarentegen zijn, als wij voor den Rechter, die ons ter verantwoording zal oproepen, zullen kunnen getuigen: „Gij, weet, o Heer, hoe ik sinds geruimen tijd, hoe ik jaren lang gebeden en goede werken verricht heb voor mijne stervende broeders. Nu is mijne stonde aangebroken. Stort gij nu ook anderen het heilig mededooen in, dat gij mij hebt ingestort. Ik reken op uwe beloften, o mijn God, ik heb barmhartigheid geoeffend, ik zal die ook verwerven!”

HET GOEDE VOORBEELD.

Hetgeen wij tot dusverre aan uwe aandacht voorstelden, opent zeker een ruim veld voor uwen ijver. Nochtans willen wij u nog eenige verdere middelen aan de hand geven, die in de gewone omstandigheden u in staat zullen stellen aan het heil der zielen te arbeiden. Er zijn namelijk personen, met wie gij dagelijks omgang hebt, met wie gij voortdurend verkeert, in wier tegenwoordigheid gij u dikwijls bevindt, hetzij die personen met u door de banden des bloeds of door huiselijke banden vereenigd zijn, hetzij deze op eene andere wijze met u in betrekking staan; geef hun *een goed voorbeeld*. Anderen zijn er op wie gij, hetzij door uwe betrekking, hetzij door uw stand in de maatschappij, invloed kunt uitoefenen; geef hun, bij uw goed voorbeeld, tevens *goeden raad*. Eindelijk ten opzichte van allen zonder uitzondering bezit gij een uiterst gemakkelijk en tegelijkertijd een allerkrachtigst middel om hunne eeuwige zaligheid te bevorderen: tracht namelijk de hemelsche genade, die hunne ziel moet heiligen, te verkrijgen door uw *gebed*.

Het goede voorbeeld. De H. Joannes Chrysostomus bezigt deze gelijkenis, als hij ons de

groote kracht wil aantonen, die het goede voorbeeld bezit. Vestig uwen blik op een helderen hemel, door geen enkel wolkje beneveld, in een van die nachten, waarin de sterren in al haren glans fonkelen. Die majestueuse beweging dier schitterende hemellichamen, hun zacht en weldoend licht, hun harmonisch voortschrijden, dat indrukwekkend sehouwspel in zijn geheel beschouwd, — is het u niet alsof dat alles, zonder ook slechts een enkel woord te bezigen, tot onze harten spreekt? Gevoelt gij niet, dat het gezicht alleen van dat alles uwe ziel omhoog heft en haar uitnoodigt om den Schepper van al die wonderen te lofprijzen en te verheerlijken?" Hetzelfde nu kan men zeggen van de ware, degelijke Christenen: 't is genoeg, dat men hunne levenswijze en hun gedrag ziet om opgewekt te worden tot de deugd. Hij, die den mensch heeft geschapen, weet beter dan wij, hoe men op zijn hart moet werken, om hem van het kwaad af te houden en den heiligen weg der deugd te doen inslaan; hierom heeft hij zich ook niet tevreden gesteld met ons in zijne hemelsche leer te onderrichten, maar hij heeft tegelijk ons toonbeeld willen wezen. Hierom ook heeft hij zijnen vloek uitgesproken over den huichelaar, die slechts de achtiging der menschen najaagt, en tegelijk ons

zijn wil te kennen gegeven, dat wij het licht onzer goede werken moeten laten schijnen voor onzen evenmensch, opdat God daardoor worde verheerlijkt.

Dezelfde heilige Kerkleeraar prijst ons ten zeerste het goede voorbeeld aan, daar waar bij het zelfs krachtadiger noemt dan de macht om wonderen te verrichten, en de bekeering der wereld door hem in meerdere mate wordt toegeschreven aan de stichtende levenswijze der eerste Christenen, dan wel aan de prediking der Apostelen. De liefde, die zij onderling elkander toedroegen, maakte de heidenen beschaamd en trok hen naar het Christendom. Ziet, hoezeer zij elkander liefhebben! zoo riepen zij vol verbazing uit. Hunne liefde tot elkander is zoo groot, dat zij bereid zijn voor elkander hun leven ten offer te brengen. Kan men wel iets inbrengen tegen de goddelijkheid van een godsdienst, die aldus de menschen doet veranderen? Hoe! men vindt er onder hen, die zich zelve verkoopen om slaven vrij te koopen! Er zijn er, die bij een heerschende pestziekte hun leven op het spel zetten om de stervenden te redden en de dooden te begraven! Zij prediken niet, maar geheel hun handel en wandel bezit eene overredingskracht, die onweerstaanbaar is: men behoeft hen slechts te zien, zooals Ter-

tullianus zegt, om hen te hooren: *Dum videntur, audiuntur.*

Het goed voorbeeld oefent inderdaad zijnen invloed uit zoowel op den geest als op het hart: het verlicht en onderricht den geest, het treft het hart en sleept het mede. Wij scheuken meer geloof aan onze oogen dan aan onze ooren. Wat soms duister blijft in woorden, wordt duidelijk gemaakt door het voorbeeld. Even vermogend als het is op het verstand, even krachtig laat het zijn invloed gelden op den wil om diens tegenstand te overwinnen. Het goede voorbeeld was de genadeslag, die het hart van Augustinus, dat zoo lang wederspanning en wankelend bleef, voor de genade deed bezwijken. Het was hem alsof de heiligheid zich aan hem vertoonde met een gelaat, waarop ernst met zachtaardigheid gepaard was; het was alsof zij hem met den vinger eene groote menigte van maagden en heiligen, die haar volgden, aanwees en als op een verwijtenden toon hem toevoegde: „Augustinus, zoudt gij niet kunnen wat dezen en genen kunnen?” Welk antwoord valt er op zulk een redeneering te geven?

Men staat soms verwonderd menschen aan te treffen, die vol overleg en doorzicht zijn, waar het wereldsche zaken betreft, en die nochtans eene nagenoeg domme onnoozel-

heid aan den dag leggen, als het de eeuwige belangen geldt. Men zegt dan: 't is bij hen gebrek aan geloof of volslagen ongelooft; bijna altijd nochtans zou men moeten zeggen: 't is lafhartigheit. Immers wat ontbreekt hun? Den moed om hunne levenswijze met hunne overtuiging te doen overeenstemmen. Zij zouden zich willen diets maken, dat een christelijk, een godsdienstig leven een onmogelijk, een ondenkbaar iets is; geen beter middel om hun te bewijzen, dat dit niet het geval is, bestaat er dan onder hun oog dit leven in beoefening te brengen: wil men iemand een doorslaand bewijs geven van beweging, dan behoeft men slechts te gaan.

Wij kunnen den invloed van het goede voorbeeld op anderen niet beter beoordeelen dan naar den invloed, dien het op ons uitoefent. Wanneer wij de Levens der Heiligen lezen, dan voelen wij in ons hart de begeerte opgewekt worden om in hun voetspoor te treden; welnu, als reeds de deugd, waarvan men ons verhaalt en die wij als het ware zien afgebeeld, reeds onzen ijver aanvuurt, wat moet dan niet in ons het levend schouwspel dierzelfde deugden teweegbrengen, gelijk zij daar onder ons oog worden beoefend, door personen, die niet meer hulpmiddelen ter zaligheid bezitten dan wij en met niet minder hinderpalen dan wij hebben te strij-

den? O! hoe schoon is het, zegt de H. Ambrosius, dat men nut kan stichten alleen met zich te laten zien!

IV.

GOEDE RAAD.

Eerst in den hemel zullen wij weten, hoeveel goed een enkele liefderijke raad, te gelegener tijde en met zachtheid en overleg gegeven, in de zielen kan uitwerken. Wij spreken hier niet van die dure verplichtingen, welke rusten op de ouders tegenover hunne kinderen, op de hoofden van huizegeziunen ten overstaan hunner ondergeschikten, ten opzichte van welke zij zich niet minder als bewaarders en beschermers moeten beschouwen dan als meesters en gebieders; maar er is hier in het algemeen sprake over allen, wie het ook zijn mogen, aan wie God als het ware een gedeelte van zijn gezag en van zijne macht heeft afgestaan. Van dit gezag, van deze macht kunnen zij zeker geen beter en geen behoorlijker gebruik maken, dan wanneer zij dit aanwenden naar zijne inzichten en naar zijn verlangen, om namelijk daardoor zijne glorie te bevorderen

met de zaligheid der zielen te bewerken. Zelfs is het niet eens altijd noodig, dat men eene betrekking, een stand in de maatschappij bekleedt, waardoor wij boven anderen gesteld zijn, om dit nuttig apostolaat uit te oefenen; ook de vriendschap bezit hare rechten, en altijd zal men althans dat recht bezitten om eenen vriend te doen terugkeeren op den verkeerden weg, dien hij mocht hebben ingeslagen, en om hem eenen raad te geven, dien hij zich voor alle eeuwigheid zal gelukkig achten te hebben opgevolgd. Hoe dan! de eene vriend zal den anderen tot het kwaad aanzetten en ten verderve leiden, en de eene vriend zou den anderen niet tot de deugd mogen aansporen en tot de eeuwige zaligheid brengen! Hoe dikwijls werd niet een jongmensch, als hij op het punt was om voor de aanlokselen zijner hartstochten te bezwijken, op den rand van den afgrond staande gehouden door een eenvoudige waarschuwing van een makker van zijnen leeftijd, wiens deugden hij tot dan toe had nagevolgd: „Wat gaat gij doen? Denk in alles aan het einde. Wilt gij u dan een bitter naberouw en een eindeloos zelfverwijt op den hals halen? Hebt gij eens Gods geduld tot het uiterste gebracht, zult gij dan aan de noodzakelijkheid kunnen ontsnappen van in zijne handen te vallen?”

Is dit waar van den vriend tegenover den vriend, hoeveel te meer zal dit niet het geval kunnen wezen met den echtgenoot tegenover den echtgenoot, den broeder tegenover den broeder, de zuster tegenover de zuster? O! hoeveel kwaad kon er niet belet worden, hoevele zonden konden niet geweerd en hoe menige prooi aan den duivel ontrukkt worden, wanneer een ieder van ons, op zijnen tijd en op gepaste wijze, een goeden raad wist uit te deelen! Het oude spreekwoord zegt immers niet voor niets: „Een goed woord vindt een goede plaats.”

Zorgen wij echter vooral daarbij, dat het ook in werkelijkheid een *goed* woord zij. Niet zelden toch gaat alle vrucht verloren, die een woord ten goede zou hebben kunnen voortbrengen, omdat wij niet naar behooren zorg gedragen hebben, dat ons woord ten goede ook in waarheid een goed woord was! Hoe menige echtgenootte zou misschien haar wederhelft van slechte makkers, van gevaarlijke plaatsen, van zondige gelegenheden, van dronkenschap, van onrechtvaardigheden hebben teruggehouden, wanneer zij haar goeden raad, hare terechtwijzingen op eene vriendschappelijke, zachtaardige en gepaste wijze had weten te geven! Hoe menige goede raad wordt niet in den wind geslagen, enkel en alleen omdat men dien op een minder

gepast oogenblik ten beste geeft, omdat gramschap, opgewondenheid en overdrijving daaraan een hatelijk karakter gaven! *Instruite in spiritu lenitatis*: Onderricht elkander in den geest van zachtmoedigheid, vermaant de Apostel; en de H. Augustinus zegt: „Met liefde behooren wij onze broeders terecht te wijzen; niet met de zucht om hen te krenken, maar met het inzicht om hen te verbeteren.” Voegen wij hierbij het woord van den H. Ambrosius: „Een vriendschappelijke terechtwijzing zal meer nut aanbren- gen dan een luidruchtige beschuldiging: de eerste zal een heilzame schaamte te weeg brengen, de laatste toorn en gramschap veroorzaken.”

Mocht ons evenwel de gelegenheid ontbreken, om of door een goed voorbeeld of door een goed woord onzen evennaaste tot God en tot zijne zaligheid terug te brengen, altijd toch kunnen wij dit doen, gelijk wij hierboven hebben aangegeven, op eene derde wijze, namelijk door het gebed.

HET GEBED

Niets behoort zoozeer tot de bovennatuurlijke orde, tot de orde der genade, of liever tot de werken Gods, dan de bekeering en de heiliging der zielen; 's menschen toedoen vermag hier niets; Paulus moge planten, Apollo moge besproeien, God is het en God alleen, die den wasdom moet schenken aan de plant, en die den arbeid van zijne medewerkers aan de heerlijke taak, om zielen voor Hem te winnen, moet zegenen en vruchtbaar maken. (1 Cor. III: 6.) Hij is rijk voor allen die Hem aanroepen. (Rom. X: 12.) Hij heeft zich plechtig verbonden en die verbintenis meermalen bekrachtigd, dat Hij niets zal weigeren van hetgeen wij Hem vragen. O! dat men toch dikwijls het werkje van den H. Alphonsus over *de kracht van het Gebed* laze en herlaze! Hij eindigt het met de volgende woorden: •Ik zeg herhaaldelijk en ik zal het altijd blijven herhalen, •dat het werk der zaligheid geheel afhangt •van het gebed; dat alle schrijvers van godvruchtige boeken, alle verkondigers van •Gods Woord op den predikstoel, alle zielzorgers in den biechtstoel, op niets zoozeer •moeten aandringen als op de waarde en de

•noodzakelijkheid van het gebed; ik zou
 •willen dat zij voortdurend herhaalden: Bidt,
 •bidt; want indien gij bidt, zijt gij verzekerd
 •van uwe zaligheid; indien gij niet bidt, zijt
 •gij zeker van uwe verdoemenis." Het is
 eene waarheid, door alle eeuwen heen geloofd
 en aangenomen, dat het gebed en de ver-
 zuchtingen, die ten hemel opstijgen, de won-
 deren van Gods genade daaruit doen neder-
 dalen: *Ascendunt suspiria, descendunt mira-
 cula.* Tot Moyses had de Heer gesproken:
 •Vraag mij niets; mijne gerechtigheid moet
 hare rechten doen gelden: ik zal dit on-
 dankbaar volk, dat mij, niettegenstaande al
 mijne weldaden, hardnekkig blijft beledigen,
 uitroeien en vernietigen." Toch bad Moyses,
 en God liet zich verbidden; Hij schonk ver-
 giffenis." Nog heden is het diezelfde God,
 die ons zegt: •Bidt en wordt niet moede
 te bidden; mijne gerechtigheid wil ontwa-
 pend worden: ik heb er behoefte aan om
 te vergeven!"

Ziehier hoe Mgr. Pie, de welsprekende
 bisschop van Poitiers, zich over dit onder-
 werp uitlaat; •De grootste macht van alle
 •machten op aarde is ontegenzeggelijk het
 •gebed. Tegen de algemeene samenspanning
 •der christen harten, tegen het gemeen-
 •schappelijk ten strijde trekken van alle
 •godsdienstige gemoederen, is geen enkele

•tegenstand opgewassen. Wanneer twee par-
 •tijen tegenover elkander staan, dan zal die
 •partij, die bidt, onfeilbaar zeker de eind-
 •overwinning behalen, aan dat legerkamp is
 •de zege ontwijfelbaar verbonden. Ware ook
 •de vijand zoo verre reeds geslaagd, dat hij
 •de handen had onbewegelijk gemaakt, die
 •het zwaard der waarheid omklemd houden,
 •nog zou hij niets gewonnen hebben, zoo-
 •lang hij niet een ander wapen, dat meer
 •leven en meer doordringende kracht bezit,
 •zal hebben machteloos gemaakt. het wapen
 •des gebeds namelijk, en wel vooral van dat
 •gemeenschappelijk en eenparig gebed, dat
 •op een en hetzelfde oogenblik op de lippen
 •en in de zielen van alle Katholieken uit-
 •barst. 't Is daarom dat, uit het diepst van
 •den helschen afgrond, Satan van woede
 •brult tegen die bondgenootschappelijke ver-
 •eenigingen, die als menschelijke middelen
 •wel is waar machteloos, maar door de god-
 •delijke macht onverwinbaar zijn, en die zijne
 •verontwaardiging gaande maken, omdat hij
 •buiten staat is die te doen ophouden of te
 •voorkomen."

O! hoeveel nut zal dan een vurig, een
 herhaald, een gemeenschappelijk gebed niet
 stichten! Hoevelen zondaars zal dat eenvou-
 dig, maar uiterst krachtig, dat gemakkelijk,
 maar tevens hoogst verdienstelijk middel den

hemel niet openen, die anders wellicht voor hen gesloten was gebleven! Hoevele ongelukkigen, die door onze gebeden aan de macht van den helschen Satan ontrukkt, het aanschijn Gods genieten, zullen onzen ijver zegenen en prijzen en Gods milde gunsten over ons doen afdalen!

Bidden wij dan vurig voor de bekeering der zondaars, voor de zaligheid der zielen. Houden wij niet op het allerheiligst Hart van Jesus, onzen goddelijken Zaligmaker, dat Hart, vol liefde en barmhartigheid, dat niets vuriger verlangt dan de zielen zalig te maken en te redden, te smeeken, dat Hij de harten der zondaren vermurwe, dat Hij Zijne alvermogende genade op allen doe nederdalen, opdat zij uit het graf hunner zonden opstaan en hunne zaligheid bewerken! Vragen wij Gods zegeningen af op den arbeid der geestelijkheid, op de zoo moeitevolle pogingen van zoovele heldhaftige missionarissen, over geheel den aardbodem verspreid, opdat het bloed van Jesus niet te vergeefs voor zoovele zielen gestort zij! Laten wij ons inschrijven in *het Apostolaat des Gebeds* en in de *Broederschap van het Heilig Hart van Jesus*, waarvan het doel is, om bij het begin van elken dag al onze goede werken te vereenigen met het Heilig Hart van Jesus! Nemen wij de godvruchtige gewoonte aan, die in sommige

christelijke gezinnen heerscht, om des avonds bij het gemeenschappelijk bidden van het Rozenhoedje een tientje daarvan op te dragen, of al is het slechts één enkel Weesgegroeetje te bidden, voor de bekeering van allen, die zich in staat van doodzonde bevinden of niet tot de Kerk behooren! In één woord, zijn wij steeds gedachtig aan het woord van den heiligen Apostel Jacobus: „Zoo iemand onder u van de waarheid is afgedwaald en iemand hem bekeert, die wete, dat wie een zondaar van zijnen dwaalweg doet terugkeeren, diens ziel van den dood redden zal en eene menigte van zonden zal bedekken.” (Jac. V: 19, 20.)

Wij zullen dit hoofdstuk over het gebed, als een uitstekend middel om onzen zielenijver aan den dag te leggen, eindigen met eene geschiedenis, die ons op eene treffende wijze aantoot wat het gebed voor de zondaars vermag. Wij zullen daartoe het woord afstaan aan een heilig priester, een tijdgenoot, die, sinds eenige jaren gestorven, nochtans zal blijven leven in de herinnering der talrijke volksklassen, aan welke hij het Woord Gods heeft verkondigd. Het is de Eerw. heer Rauzan, de stichter van de priesters der Barmhartigheid.

„Bij gelegenheid eener missie, zoo verhaalt deze ijverige en heilige priester, trof ik een

man aan, zooals men er wellicht meer onder ons zal aantreffen. Goed vader, goed echtgenoot, goed burger, rechtschapen tot nauwgezetheid toe, liefdadig, bereid om een ieder met goeden raad bij te staan, vol eerbied zelfs voor den godsdienst, vol achting voor deszelfs dienaren, in een woord, in het bezit van alle zedelijke deugden; maar bij wien, als er sprake is van sommige godsdienstplichten en inzonderheid van de biecht, men diezelfde eerlijkheid, diezelfde rechtschapenheid, diezelfde redelijkheid niet meer zal terugvinden. De persoon, dien ik hier bedoel, behoorde tot dat soort van lieden. Hij bleef ongevoelig voor al het smeeken, voor al het aandringen, voor al de traven zijner deugdzame echtgenoot en zijner dochters, ware engelen van godsvrucht, die hij teederlijk liefhad. Op zekeren dag kwam deze dame met hare twee dochters mij verzoeken, dat ik hem eens een bezoek zou brengen, in de hoop dat hij zich daardoor getroffen zou gevoelen en het gewenschte doel aldus zou bereikt worden. Ik haastte mij aan dit verzoek te voldoen; maar al mijne bemoeiingen bleven vruchteloos. Mijne medebroeders gingen op hunne beurt een bezoek bij hem afleggen, doch ook zij slaagden niet beter dan ik. Zijne troosteloze echtgenoot en zijne dochters nemen nu

het besluit, om geen enkel woord meer over zijne geestelijke belangen met hem te spreken, maar om met des te meer vurigheid voor hem te bidden.

In den loop der missie ontvangt deze persoon eene uitnoodiging tot een vriendenpartijtje, waarheen hij zich dan ook begeeft. O wonder van Gods barmhartigheid! Te midden van die vriendschappelijken gezellige bijeenkomst gevoelt hij zich op eens geheel en al veranderd. Een gevoel van treurigheid, van walging, van diepe ontroering maakt zich van zijne ontstelde ziel meester. De genade doet zich met levendigheid en met geweld in het binnenst zijns harten hooren; hij erkent zich zelf niet meer. Hij is als een Saulus, gelijk deze op den weg naar Damascus werd ter aarde geworpen, als een Augustinus, zooals deze in een oogenblik door de genade van boven werd verlicht en verwonnen. Hij is zich zelf niet langer meester, hij staat op van tafel en verwijdert zich om zijne tranen voor zijne vrienden te verbergen. In zijne ontroering gaat hij eene kerk binnen, die hij juist voorbijkomt, zonder zich zelf ternauwernood bewust te zijn van hetgeen hij doet; hij ziet een priester in den biechtstoel en op eens werpt hij zich voor zijne voeten neder. Het kost hem nu niet de minste moeite meer om zijne biecht te

spreken, waartegen hij vroeger zoo opzag, en hij ontvangt de absolutie onder een vloed van tranen. In de overmaat van vreugde en geluk, die thans zijn ziel vervult en waarvan hij zich tot dan toe niet eens een denkbeeld had kunnen vormen, ijlt hij naar zijne huisgenooten heen, om hun deze goede tijding te brengen, die hij zeker weet, dat hen met de grootste blijdschap zal vervullen. Bij zijne tehuiskomst vindt hij niemand dan zijne dienstbode, die hij onmiddellijk vraagt naar zijne gade en zijne kinderen. Deze zegt hem, dat zij in huis moeten zijn, maar dat zij hen een tijd lang niet heeft gezien. Hij gaat hen nu zoeken: hij loopt heen en weer, hij klimt de trappen op, klimt de trappen af, en tot zijne groote verwondering kan hij hen niet vinden. — Maar waar zijn zij dan toch, vraagt hij opnieuw aan de dienstbode? Ik zeide het u reeds, Mijnheer, antwoordt deze; ik weet het evenmin als u, maar ik geloof niet, dat zij zijn uitgegaan. — Opnieuw gaat hij hen nu zoeken en dezen keer komt hij voorbij een afgezonderd gelegen vertrek, waar hij eenig leven meent te hooren. Hij vergist zich niet, het is werkelijk een zuchten en snikken, dat zijne ooren treft. Zonder geraas te maken opent hij een weinig de deur, en wat ziet hij? Alle drie liggen nedergeknield aan den voet van een kruisbeeld,

dat zij met hare tranen besproeien. 't Is hem duidelijk, wat die gebeden te beduiden hebben,..... voor wien die tranen gestort worden.... Overmeesterd van aandoening en diepe ontroering wil hij spreken, doch hij bezit er de macht niet toe. *Mijne vrouw, mijne kinderen! Hier ben ik... 't is gedaan!...* Hij breekt af en geeft zich vruchteloos moeite om door te gaan; zijne stem wordt door zijn snikken verdoofd. Nauwelijks is hij in staat deze woorden te uiten: *Schreit niet langer, ik ben bekeerd,.... ik kom recht uit den biechtstoel....* O! hoe blijde klonken die woorden! Zijne deugdzaam e echtgenoot en beide zijne dochters slaken een kreet van vreugde; zij werpen zich in zijne armen, vermengen hunne tranen met de zijne en zeggen hem, dat zij het vaste voornemen gemaakt hadden niet eerder met bidden te zullen ophouden, dan nadat hare gebeden door God waren verhoord geworden.... —

•Ja, mijne kinderen, ik wil het gaarne erkennen, aan uwe gebeden heb ik mijn geluk te danken. Gij zijt mij het leven verschuldigd, ik zal u den hemel verschuldigd zijn"... Op nieuw begon het gesnik, en alle vier lieten eenige oogenblikken den vrijen loop aan hunne tranen, waarop zij zich op hunne knieën voor hetzelfde kruisbeeld nederwierpen, om te zamen God te bedanken

voor zulk een omkeer, die allen gelukkig maakt."

Naast deze geschiedenis, die een zoo treffend bewijs oplevert van hetgeen het gebed, gepaard met goede voorbeelden en goeden raad, vermag, om de zaligheid der zielen te bevorderen, meenen wij onzen lezers ook eene tweede bekeering te moeten mededeelen, die in haar begin althans, alleen aan de inwendige werking der genade moet worden toegeschreven. Het verhaal dier bekeering is zóó treffend en leerzaam, dat men het ons ten goede zal duiden, dat wij het hier, hoe uitvoerig het ook zijn moge, in zijn geheel opnemen. Het betreft eene jonge dochter, die in een eigenhandig geschreven brief hare gelukkige bekeering aan een eerwaardig geestelijke mededeelt.

Eerwaarde Heer!

Gij meent, dat het verhaal mijner bekeering zal kunnen strekken tot bevordering van Gods eer en van de zaligheid der zielen, en gij verzoekt mij dit verhaal voor u neer te schrijven. Uw verlangen is voor mij een bevel, en ik voldoe daaraan met des te meer bereidvaardigheid, omdat ik met het schrijven van dezen brief een nieuw bewijs mijner erkentelijkheid aan God zal aanbieden voor de wondervolle

barmhartigheid, die Hij ten mijnen opzichte heeft doen blijken.

I. *Mijne kindsheid.* Ik ben geboren uit christelijke ouders, die van jongs af mij mijne plichten onder het oog brachten en mij die zoo nauwkeurig mogelijk deden behartigen. Toen echter de onrustige dagen der omwenteling hen dwongen eene schuilplaats te zoeken, moesten zij hunne kinderen achterlaten aan de hoede van eenige leden der familie, die zich geheel bereidwillig toonden om ons tot zich te nemen. Ik werd naar eene tante gebracht, die tevens mijne peettante was. Toen ik in dat huis aankwam, waar men veel aan het vermaak offerde, was ik zeer verwonderd, dat men er geen enkelen godsdienstplicht waarnam; er verlieden echter slechts weinige dagen, of ook ik verwaarloosde de mijne, en heel spoedig hield ik daarmede geheel op. Mijne nichten brachten haren tijd door met het lezen van romans; al heel gauw begon ik smaak daarin te vinden; en van dien tijd af aan, waarop ik de goede lessen uit het oog verloor, die ik in het ouderlijke huis had ontvangen, leerde ik door eene treurige ervaring kennen, wat al niet het slechte voorbeeld op een jeugdig gemoed vermag. — Van mijne tante ging ik naar een geestelijken

oom, een kanonik, die als een heilige leefde. Deze liet niets onbeproefd om mijne verkeerde neigingen te overwinnen en mij tot de deugd te brengen. Dikwijls onderhield hij mij over de schoonheden van den godsdienst, over het geluk, dat men smaakt, als men de grondregels daarvan met oprechtheid en met eenvoud des harten volgt. Ik luisterde met bijzonder veel genoegen naar zijne gesprekken; toch kon hij het met mij niet verder brengen, dan dat ik voor het uiterlijke al mijne christelijke plichten waarnam. Drie jaren bracht ik bij dien eerbiedwaardigen oom door; ware ik slechts zoo gelukkig geweest om meer vrucht te doen met de lessen van godsvrucht, die ik van hem ontving!...

II. *Mijne eerste heilige Communie.* — •Op dat tijdstip waren de woelingen der omwenteling eenigszins tot bedaren gekomen, en mijne moeder nam mij weder met hare andere kinderen tot zich. Zoo was de tijd genaderd, dat men er aan denken moest om mij tot mijne eerste Heilige Communie voor te bereiden, en men vertrouwde mij aan de leiding van een achtingswaardig geestelijke, aan wien ik grootelijks verplicht ben. Ik bevond mij toen in de uiterste verlegenheid, daar ik den moed niet bezat om den waren

toestand mijner ziel bloot te leggen en mij van eene schandelijke zonde te beschuldigen, waaraan ik mij tijdens mijn verblijf bij mijne tante had plichtig gemaakt. Na eenigen tweestrijd nam ik het noodlottig besluit om die zonde te verzwijgen en alleen eenige fouten, die aan de kinderjaren eigen zijn, te belijden. Hoewel mijn biechtvader al het mogelijke deed om zich niet te laten misleiden, was dit toch het geval. Na mij een tijd lang onderricht en herbaaldelijk beproefd te hebben, was hij van meening, dat ik mocht worden toegelaten, en de dag mijner eerste heilige Communie werd vastgesteld. Onder de geestelijke afzondering, die de plechtigheid voorafging, gevoelde ik een buitengewone ontroering, die iedereen opviel, hoezeer ik die ook strachtte te verbergen; maar den laatsten dag schilderde ons de geestelijke het ongeluk eener slechte eerste heilige Communie met zoo levendige kleuren af, dat ik mijne tranen niet meer kon bedwingen, al kon ik mij ook geen rekenschap geven waarom ik weende. Toen kwam de gedachte in mij op, dat God, als straf mijner trouweloosheid, mij wel eens plotseling uit dit leven zou kunnen doen scheiden, na die heiligschennis; niets van dit alles was evenwel in staat om mij tot inkeer te brengen; ik begaf mij met de anderen naar den

biechtstoel om de heilige absolutie te ontvangen, en ik had het ongeluk eene heiligschennende biecht en communie te doen. De trauen, die ik stortte op dien dag, dat ik de heilige absolutie en de heilige Communie ontving, brachten al de aanwezigen in de meening, dat ik de beste stemming bezat onder al mijne medegezellinnen."

III. *Mijn gedrag na de eerste heilige Communie.* — Al zeer spoedig werd ik gewaar, dat de duivel veel meer macht over mij uitoefende dan vroeger; bijna zonder eenige wroeging gaf ik mij aan mijne hartstochten over. Toch was ik geen huichelaarster, en ik beken met alle oprechtheid, dat ik nooit zou te biechten gegaan zijn, als ik geheel en al mijn eigen meester ware geweest. Maar onder het oog eener waakzame moeder bestond er geen mogelijkheid om mij aan mijne uiterlijke godsdienstige plichten te onttrekken. Mijn biechtvader, die vertrouwen stelde in mijne braafheid, gaf mij dikwijls de heilige absolutie, die ik nooit anders dan met schrik ontving. Een enkele maal trok dit zijne aandacht, en hij heeft mij na dien tijd verklaard, dat mijn gedrag voor hem een onuitlegbaar raadsel was, en dat hij niet begreep, hoe mijn afkeer van de Sacramenten kon bestaan met de lichte fouten, die ik

bedreef. Immers ik kon het niet van mij verkrijgen om zoo dikwijls tot de Heilige Tafel te naderen, als bij het mij toeliet. Ik geloof, dat ik het maar zes of zeven maal deed; maar één keer onder anderen, — ik meen dat het de laatste maal was, — dat ik de Heilige Hostie had ontvangen, was het mij, alsof op mijn voorhoofd, in zichtbare letteren, het brandmerk mijner afschuwelijke euveldaad stond geprent. Ik verbeeldde mij, dat iedereen mij verontwaardigd aanzag; ik dorst mijne oogen niet opheffen noch mijne plaats verlaten. Ik trachtte mij gerust te stellen met twijfel te opperen aan de waarachtige tegenwoordigheid, zooals ik vroeger wel eens gedaan had. In dien ongelukkigen toestand leefde ik voort tot op mijn twintigste jaar.

Op den feestdag van het allerheiligste Hart van Jesus trof mij op eens te midden mijner bezigheden de gedachte aan den dood. Ik verbeeldde mij de stem van God te hooren, die mij voor zijnen vreeselijken rechterstoel daagde; duidelijk verstaanbaar sprak ik de volgende woorden uit: „Mijn God, red mij” en zweeg daarna dood stil. Men werd mijne ontroering gewaar, en de personen, die kwamen toegelopen, stonden uiterst verbaasd. De geneesheer, dien men ontboden had, was van gevoelen, dat het

een zenuwachtige aandoening was, en beval mij afleiding aan. Van af dat oogenblik bleef de vrees voor den dood mij bij, zonder mij een oogenblik te verlaten. Wat men ook deed om mij mijne opgeruimdheid terug te geven, niets was in staat mij van mijne zwaarmoedigheid te genezen. Men nam mij mede naar de schitterendste partijen, naar bals en naar den schouwburg; doch te midden van al die vermakelijkheden was ik met een doodelijke treurigheid bevangen. Daar ik niet in staat was het gezicht van Gods toornende gerechtigheid te verdragen, beproefde ik haar te verbidden, door mij op nieuw te begeben tot mijne oefeningen van godsvrucht, die ik sinds geruimen tijd had laten varen. Ik verrichtte mijne gebeden met eene vurigheid, waarover ik zelve verbaasd stond; ik vermeed zorgvuldig elke zonde en, als ik te biechten ging, beschuldigde ik mij met oprechtheid van de fouten, waarin ik gevallen was; maar nooit kon ik het van mij verkrijgen om de zonde te belijden, die ik bij mijne eerste heilige Communie had verzwegen. „Toch, zoo sprak ik tot mij zelve, is niets van dat alles in staat om u vergeving te doen krijgen van uwe zonden, indien gij uw verzwegen zonde niet belijdt;” en zóózeer werd ik door mijne gewetensangsten gekweld, dat ik met leed-

wezen terughdacht aan de gerustheid, waarin ik tot mijn twintigste jaar had geleefd, en te vergeefs twijfel in mij zocht op te wekken over de toekomst, die mij zooveel schrik inboezemde. Nooit ben ik er in geslaagd om mij daarvan te overtuigen; andere keeren wederom wenschte ik, dat ik op eens en als ondanks mij zelve eene geheel andere mocht worden, en het was mij alsdan, alsof ik stiptelijk den weg zou volgen, die mij zou worden aangewezen.

Een jaar lang had ik verkeerd in die treurige gesteltenis, toen ik op zekeren dag, dat ik mij meer beangst gevoelde dan gewoonlijk, mij naar de kerk begaf; wederom was het de feestdag van het allerheiligst Hart van Jesus; het Allerheiligste was ter aanbidding uitgesteld. Ik viel op mijne knieën neder op de treden van het heiligdom, en daar, geheel vervuld met de gedachte aan de majesteit van God, tot wien ik mijne oogen niet dorst opslaan, riep ik mij de wreede zielsangsten voor den geest, die mij reeds zoo lang gekweld hadden. Ik bad God, dat Hij medelijden met mij mocht hebben, en dat Hij niet zou toelaten, dat ik in zulk een rampzalige gesteltenis zou sterven. Meer dan een uur lang bleef ik in dezelfde houding en herhaalde ik de bede, die ik zoo even had uitgesproken. Inwendig hoorde ik eene

stem, dat ik daarin niet zou sterven. Gerust gesteld door deze belofte, stond ik vol vertrouwen op; de gerustheid echter hield slechts eenige uren aan: Gods barmhartigheid was nog niet moede mij door schrik en angst tot Hem terug te roepen.

IV. *Mijne bekeering.* •In zulk een toestand bevond ik mij, toen men eene missie in onze stad aankondigde. Ik volgde de oefeningen daarvan, meer uit nieuwsgierigheid dan om eene andere reden. Eenige dagen later zou er eene geestelijke afzondering gehouden worden voor de vrouwen. In zijne eerste preek vermaande ons de missionaris om een goed gebruik te maken van deze genade, die God ons schonk, er bij voegende, dat het wellicht de laatste was, die God aan enkelen onder ons zou schenken. Nog waarschuwde hij ons, dat, indien wij misbruik daarvan maakten, wij misschien voor goed door God zouden verlaten worden. Ik geloofde vast, dat die woorden tot mij gericht waren.

Geheel ontroerd verliet ik de kerk en met het vaste besluit om mij te bekeeren. Toen rezen er voor mijnen geest tal van bezwaren en moeielijkheden op, die mij nog weerhielden; •maar, zoo sprak ik tot mij zelve, gesteld eens, dat gij tot God zoudt willen terugkeeren, hoe zult gij u al de

fouten herinneren, die gij uw leven lang hebt bedreven; dat is eene onmogelijkheid." Op dat oogenblik kwamen mij al mijne zonden met al hare omstandigheden zóó helder voor den geest, alsof ik ze in een boek had gelezen. Eene nieuwe moeielijkheid kwam zich bij die eerste voegen: „Hoe aan mijn biechtvader te bekennen, dat ik hem altijd bedrogen heb; neen, daar zal ik nooit toe overgaan." Den ganschen nacht bracht ik door met al die verschillende gedachten mij door het hoofd te halen, doch het was mij niet mogelijk tot een bepaald besluit te geraken.

„Sinds de missie was begonnen, had zich bij de vrees voor den dood de gedachte aan de hel gevoegd. Nauwelijks lag ik te bed, of het was mij, alsof die vreeselijke vuurkolk voor mijne oogen gaapte en mij zijn slachtoffers in de ijselijkste wanhoop te aanschouwen gaf. Een enkelen nacht zelfs verbeelde ik mij niet alleen de hel open te zien, maar ik meende er voor de geheele eeuwigheid in te zijn opgesloten. Op eens werd ik wakker en ik sprak tot mij zelve: „Als reeds de hel zoo schrikkelijk is in afbeelding, wat zal zij dan niet zijn in de werkelijkheid?..." Een tijd lang bleef ik onbewegelijk; toen voegde ik er bij: „O God, reeds zoo lang verzet ik mij tegen uwe genade..., nu is het gedaan, ik ben vast besloten tot u terug te keeren.'"

In allerijl stond ik op en wierp mij eenige oogenblikken neder voor een kruisbeeld. Met tranen in de oogen bad ik tot Jesus en gaf hem de verzekering, dat, wanneer hij medelijden met mij had, ik hem beloofde met de grootste bereidwilligheid zijne goddelijke inspraken te zullen volgen, en dat ik des anderen daags reeds de zonde, die ik tot nu toe altijd had verzwegen, aan mijnen biechtvader zou openbaren en aldus al mijne heiligschennissen zou herstellen. Daarna ging ik weder te bed, en bracht dien geheelen nacht door zonder te slapen, maar toch zeer rustig.

Des anderen daags was het mij onmogelijk mijn biechtvader te spreken; de duivel hield niet op door nieuwe aanvallen mij van de biecht afkeerig te maken. „Hoe zult gij den moed hebben om zooveel zonden te biechten? zoo sprak hij mij toe; maar aanstonds gaf ik hem ten antwoord: Ja, ik zal het doen met Gods hulp: en ik zal het niet alleen doen, maar ik zal mij goedschiks onderwerpen aan alle offers, die ongetwijfeld van mij zullen gevorderd worden, om de goddelijke gerechtigheid, die ik zoozeer heb beleedigd, te voldoen.” Ik beken, dat ik daarbij een heeten en moeielyken strijd te doorstaan had.

Het oogenblik was nu daar, dat ik mijn

biechtvader zou spreken; flinkweg kwam ik er voor uit, dat ik hem tot dan toe altijd had bedrogen en dat ik voornemens was eene biecht te spreken van geheel mijn leven. De goede geestelijke, die zeer verwonderd was over mijne opgewondenheid, zeide mij, dat hij niet begreep waarom ik zoo ongerust zou wezen, dat hij mij van kindsbeen af kende, dat ik gerust moest wezen en dat hij niet de minste ongerustheid ten mijnen opzichte koesterde. Toen hij evenwel zag, dat ik bleef aanhouden en een vloed van tranen stortte, gaf hij toe, naar hij zeide, om mij gerust te stellen. Nauwelijks echter had ik eenige woorden gesproken, of alle twijfel was bij hem verdwenen ten opzichte van de noodzakelijkheid, waarin ik verkeerde, om eene biecht over mijn geheel vorig leven te spreken. Met veel goedheid zette hij mij daartoe aan en met het grootste geduld luisterde hij naar hetgeen mij het meest beangstte. Hij vermaande mij, om met nauwgezetheid mijn geweten te onderzoeken en zoodra mogelijk mijne biecht te komen voleindigen.'

V. *Mijn geluk na mijne bekeering.* — »Op het oogenblik, dat ik den biechtstoel verliet, gevoelde ik een zoo innige vreugde, een zoo zoeten troost, dat al mijne ongerustheid en

mijn angst voor een ongemeen vertrouwen plaats maakten; zoodat ik mijne biecht heel kalm en rustig kon voleinden. Toen ik daarmede klaar was en de heilige absolutie had ontvangen, was ik als een geheel ander mensch geworden. Onmogelijk is het mij u met woorden uit te drukken, wat mijn hart in die oogenblikken gevoelde; men moet het ondervonden hebben om het te begrijpen. Op den dag, dat ik de heilige Communie ontving, dacht ik aan niets anders, dan aan de eindelooze goedheid en barmhartigheid van God, die niet slechts mij vergiffenis had willen schenken van al mijne zonden, maar wiens edelmoedigheid zoo verre ging, dat hij zich aan mij wilde geven, niettegenstaande ik hem zoo dikwijls in dit Sacrament zijner liefde met voeten had vertreden. Na het ontvangen der heilige Communie was ik zoo vervuld van Gods tegenwoordigheid in het binnenst van mijn hart, dat ik een geruimen tijd verslonden bleef in eene allervurigste overweging en dat ik als dronken was van geluk. Ik zag niets van hetgeen om mij heen gebeurde; ik moest mij zelve geweld aandoen om uit dien toestand te geraken en mij met uiterlijke dingen te bemoeien. De twee jaren lang, die na mijne bekeering zijn verlopen, is de gedachte aan Gods tegenwoordigheid mij steeds bijgebleven; door de hulp

zijner genade viel geen offer mij zwaar; wel verre van door de strengheid mijner boete afgeschrikt te worden, legde ik mij daarenboven nog vele vrijwillige boetedoeningen op. Telkens, als mij vergund werd tot de Heilige Tafel te naderen, gevoelde ik mij zóó gelukkig, dat ik niet ophield God mijne dankbaarheid daarvoor te getuigen. Ik smaakte op dat oogenblik de zoetste, de onuitsprekelijkste vertroosting. Hoewel langs een minder aangenamen weg tot God teruggebracht, ben ik thans er niets te minder om aan den dienst van mijnen Verlosser toegewijd, en liever zou ik duizend dooden sterven dan opnieuw mij aan dien der wereld te hechten, waarvan ik al de schandelijkheid, de boosheid en de rampzalige gevolgen heb leeren kennen.

VI. *Mijn leefregel.* — Ik sta het geheele jaar door ten vijf ure op; om mij te kleeden heb ik slechts weinig tijd noodig; ik heb mijne kamenier afgeschapt, daar ik liever alleen wilde zijn om mij des te gemakkelijker met God te kunnen bezig houden. Ik weet bij ondervinding, dat het niet onmogelijk is een spiegel te missen. Valt mijn oog soms onwillekeurig op een spiegelglas, dan denk ik wat er van mijn elendig lichaam zal worden, dat in dezelfde

mate mijne verachting verdient, als ik mijne ziel moet hoogachten en in eere houden. Zoodra ik opgestaan ben, besteed ik een uur om te bidden en te mediteeren; ik begin daarin veel smaak te krijgen. — Ten acht ure woon ik het heilig Misoffer bij; op Communiedagen hoor ik twee missen. Dikwijls houd ik mij met de volgende gedachte bezig: »Is het mogelijk, dat een zoo heilige God in zijne overgrootte goedheid er in toestemme, dat een schepsel, eene ellendige zondares als ik ben, driemaal 's weeks zich op een zoo innige wijze met hem vereenigt?» Die gedachte overlaadt mij met schaamte en vervult mij met liefde.

Elken dag bid ik de kleine Getijden der Heilige Maagd, die ik met vertrouwen aanroep, als de teederste, de liefderijkste de beste aller moeders. Ik bid ter harer eere dikwijls het *Memorare* of het gebed, dat met deze woorden begint: »Gedenk, o allergoedertierenste Maagd Maria” enz., en elk uur, als ik alleen ben, bij elken klokslag, maak ik opnieuw de intentie om mijn werk in Gods heilige tegenwoordigheid te verrichten. Al de arbeid, dien ik verricht, komt ten bate der armen; ben ik daarin soms wat traag, dan verbeeld ik mij uit hunnen mond het verwijt te hooren, dat ik hun benadeel. Die gedachte heeft mij doen besluiten om mijnen

arbeid niet meer te onderbreken, als ik be-
zoek ontvang; mijne vriendinnen nemen ge-
noegen met deze redeneering: „de armen
zouden boos worden”. — Ik begin geen nieuw
werk zonder eerst mij zelve te hebben af-
gevraagd, of ik datgene wat ik te voren ge-
daan heb wel voor God verricht heb, en ik
neem mij voor om dit nieuwe werk des te
beter te verrichten. Ik zou thans wenschen niets
te verrichten, niet te spreken, niet te leven
zelfs dan uitsluitend om aan God te behagen
en in zijne liefde voortgang te maken. Ik be-
ijver mij om de gewone gebeden vóór en na
het eten met godsvrucht te bidden, en ik
leg mij altijd eenige verstervingen op; ik vast
eens in de week en op de geboden vasten-
dagen gebruik ik des avonds niets dan brood.
— Elken dag breng ik een half uur door
met te mediteeren voor het Allerheiligste. —
Ik lees altijd na het avondgebed het onder-
werp der meditatie voor den volgenden dag;
ik houd mij in bed daarmede bezig; al den
tijd, dat ik niet slaap, denk ik aan de voor-
nemens, die ik maken zal, om zoo doende
goed voorbereid te zijn tot de meditatie. Als
ik des nachts wakker word, dan ben ik ge-
woon op mijne knieën in mijn bed te gaan
zitten, en bid ik eenigen tijd met de armen
kruisgewijze uitgestrekt.

Ik kan dit verhaal niet eindigen zonder

mijn innigen dank te betuigen aan de genade der Missiën, aan welke ik mijne bekeering te danken heb, aan de ijverige missionarissen, die God daartoe heeft gebezigd, en aan mijn goeden zielzorger, wiens wijsheid mij uit den diepen afgrond heeft getrokken, waarin eene valsche schaamte mij had gedompeld.

Na aldus, Eerwaarde Heer, aan uwen wensch voldaan te hebben, smeed ik allerdringendst allen, die met mijne geschiedenis zullen bekend worden, dat zij mij niet vergeten in hunne gebeden, en ik ga mij verbergen in de wonden van mijn beminnelijken Zaligmaker. Ik ga mij opsluiten in Zijn aanbiddelijk Hart als in een veilig schuiloord tegen de bekoringen, en als in mijne rustplaats voor den tijd en de eeuwigheid. Amen."

Wordt ons in dit verhaal de kwelling van een schuldig hart en het geluk eener ziel, die zich aan de genade heeft onderworpen, niet naar het leven afgeschilderd?

VI.

EENIGE BIJZONDERE MIDDELEN. — DE GODS-
VRUCHT TOT DE H. MAAGD MARIA.

Wij hebben nu in het algemeen de hulpmiddelen opgesomd, die ons dienstig kunnen zijn om ons het doel te doen bereiken, dat

onze zielenijver beoogt; spreken wij thans van eenige bijzondere middelen of kunstgrepen, wanneer wij die zoo noemen mogen, die de naastenliefde aan de hand doet.

Ziehier in het kort eenige wenken die te pas kunnen komen. -- Op eene behendige wijze trachten iemand van gevaarlijke gezelschappen, verkeerde vrienden en plaatsen, waar men zich gewoonlijk bezondigt, af te houden. Niets is zoo waar als het spreekwoord: Waar men mede verkeert, wordt men mede geëerd. — Opwekken tot bidden: immers het gebed is eene eerste behoefte en het groote hulpmiddel voor de ongelukkigen: en zoodanigen zijn de zondaars. Men zegt onophoudelijk: Ik zie de waarheid er niet van in... ik bezit er den moed niet toe... Welnu, dat dan uw antwoord zij: *Vraagt en gij zult verkrijgen*; een beter zult gij niet kunnen geven. — De hoop opwekken. Menschen, die door hunne hartstochten worden overmeesterd of zich aan groote misdaden hebben schuldig gemaakt, ontbreekt het meestal aan de hoop. De wanhoop en de moedeloosheid veroorzaken den ondergang van millioenen zielen, die door het vertrouwen op God zouden zalig zijn geworden. -- Aansporen om het prediken van Gods woord aan te hooren en de geestelijke onderrichtingen bij te wonen.

Men denke hier aan de H. Monica, die de welsprekendheid van den H. Ambrosius roemde, om in haren zoon het verlangen op te wekken om hem te gaan hooren.

Eén middel is er echter, dat men als onfeilbaar kan beschouwen om onzen ijver voor de bekeering der zondaren en de zaligheid der zielen met het gewenschte gevolg te bekroonen, en dit middel is de godsvrucht tot Maria, het aanroepen van den bijstand der allerheiligste Maagd en Moeder des Heeren.

Daar dit een punt is van het grootste gewicht, willen wij het hier wat meer uitvoerig uiteenzetten.

Hoe bedorven eene ziel ook moge wezen, hoe versteend een hart ook moge zijn, wij mogen ons verzekerd houden, dat het tot de deugd zal terugkeeren, zoo wij slechts er in kunnen slagen, om in dit hart eenig vertrouwen op te wekken op de bescherming van Haar, die door de Kerk de Toevlucht der zondaars genoemd wordt.

Het is hare taak niet, zooals het die van haar Goddelijk Kind is, om eene onverbiddelijke gerechtigheid uit te oefenen en on-dankbare schepselen te straffen, — neen, zij heeft geen andere taak dan om kranke zielen te genezen, om bedrukten te troosten, om kinderen te redden; zij is geen rechter,

zij is eene moeder en eene *barmhartige Moeder*.

Hoe zullen wij echter iemand, wiens geweten met alle mogelijke misdaden is bezoedeld, kunnen overtuigen, dat de reinste der maagden bezorgd is voor zijne toekomst, dat hij bemind, teederlijk bemind wordt door de veelvermogende Koninginne des hemels? De liefde blijkt uit de offers, die men om der wille daarvan brengt. Spreken wij dien zoodaar over het martelaarschap, dat de allerheiligste Maagd op den Calvarieberg voor hem heeft willen ondergaan.

De H. Thomas is van gevoelen, dat God van Maria de bepaalde toestemming verlangde om haar haren Zoon te ontnemen, evenals hij die had verlangd om hem aan haar te schenken. Zij moest hare goedkeuring geven tot zijn bloedigen offerdood, zoowel als zij hare toestemming had verleend tot zijne menschwording in haren maagdelijken schoot.

Wie zal zich ooit een denkbeeld kunnen vormen van de gevoelens, die Maria ten opzichte van Jesus koesterde? Zij beminde hem als haar kind, zij beminde hem als haren God. Bij dien gloed der moederlijke toegenegenheid voegde zich in haar allerheiligst hart al het vuur der goddelijke liefde. Het is het gevoel van de grootste kerkleeraars, dat de liefde, die Maria van af het oogenblik harer Onbevleete Ontvan-

genis, dus van af het allereerste oogenblik van haar bestaan, voor God gevoelde, die der Serafijnen tebovenging; en die liefde bleef voortdurend toenemen tot op het laatste oogenblik haars levens, doordat zij voortdurend getrouw beantwoordde aan en medewerkte met de genaden, die haar elk oogenblik ten deele vielen, en doordat God deze hare getrouwheid voortdurend door een vermeerdering van liefde vergold. Zóó innig, zóó vurig was de liefde, die Maria haren Jesus toedroeg, en toch wordt van haar geëischt, dat zij er in toestemme om zelve in persoon bij zijnen dood tegenwoordig te zijn en hem onder hare eigen oogen te zien sterven! Was er dan iets, waardoor het hart van zulk eene Moeder eenigszins kon vergoed of schadeloos gesteld worden voor het gemis van zulk een Zoon, die haar daarenboven nog door zulk een vreeselijken dood werd ontrukkt? Ja, zoo iets was er, en dit was onze redding, onze zaligheid; hare liefde tot Jesus werd haar ten beul, hare liefde tot ons was haar ten steun. Met andere woorden, zóó innig was hare liefde tot Jesus, dat de dood van haar goddelijk Kind, die smartvolle en schandelijke dood aan het Kruis, haar hart als met duizend zwaarden doorwondde en haar meer deed lijden, dan ooit een sterfeling leed of lijden zal; — doch ook zóó groot,

zoo vurig was de liefde, waarmede zij ons en alle menschen liefhad, zoo sterk was het verlangen, dat haar bezielde om onze zaligheid te verzekeren, dat zij daarin de kracht vond om zich aan al dat lijden, aan al die wreede smarten, aan al die onnoembare martelpijnen te onderwerpen en daaronder niet te bezwijken.

Als men niet beducht was het onheilige met het heilige te vermengen, zou men hier willen denken aan eene andere moeder, namelijk aan die van den wreeden Nero. Haar eenige wensch was deze, dat haar zoon den troon zou bestijgen; en toen nu een wijs en verstandig raadsman haar zeide: „Wat wilt gij, onvoorzichtige moeder? Met uw eigen leven zult gij de verbeffing tot Keizer van dien ontaarden zoon bekoopen!” gaf zij hem ten antwoord: „Welnu, laat hij mij vermoorden, als hij slechts Keizer wordt!” Het gemis van zulk een Zoon als Jesus was, was voor Maria duizendmaal erger dan dat men haar den doodsteek hadde gegeven; niettegenstaande dat alles echter, o zondaar, neemt zij dien dood aan, ten einde u daardoor een hemelsch koninkrijk deelachtig te maken.

De Moeder van smarten stond onder het Kruis met nat bekreten oogen. Het is alsof wij haar, in die overmaat van droefheid, die

haar hart verscheurde, aldaar dezelfde woorden tot God hooren spreken, die haargoddelijk Kind in den hof der Olijven tot hem sprak; „O mijn Vader, kan deze kelk des lijdens van mij niet weggaan, zonder dat ik het bittere daarvan tot den bodem toe ledige? Beschouw het aangezicht van uwen Christus, uwen Zoon en den mijnen .. Heeft Hij nog niet genoeg geleden? Ach! ware het mogelijk, dat gij hem en ook aan zijne arme moeder het weinige leven, dat hem nog is overgebleven, bewaardet!., Kan evenwel de verlossing van het menschdom niet overvloedig genoeg zijn, zonder dat hem de laatste druppel van zijn dierbaar bloed ontnomen worde, *laat dan uw wil geschieden en niet de mijne!*” *Non mea voluntas, sed tua fiat.* God verbeidde dit oogenblik, waarop de liefde van Maria tot ons haar hoogsten graad van volmaaktheid zou bereikt hebben, door het brengen van het allersmartelijkste offer, om haar te bekleeden met de rechten en met de waardigheid van haar Moederschap over ons: „*Ziedaar uw zoon; ziedaar uwe moeder. Ecce filius tuus; ecce mater tua.*” En hoezeer moest die laatste daad van Jesus, die uiterste wilsbeschikking van haar goddelijk Kind, de liefde en de genegenheid, die Maria voor ons gevoelde, nog vermeerderen en inniger doen worden!

't Is haar kind, haar Zoon, die stervend met den dood op de lippen, haar deze woorden doet hooren: *»Vrouw, mulier!* ik wil uwe gevoeligheid niet kwetsen, door u met een liefelijker benaming aan te spreken; gij ziet wat ik over heb gebad voor de menschen en hoe vurig ik hunne zaligheid verlang; ik stel hun lot in uwe handen. Wees hun eene moeder; bemin hen, gelijk gij mij bemind hebt. Ziedaar Joannes, mijn leerling; in zijn persoon moet gij al mijne leerlingen zien; bemin mij in hen, door hen te beminnen, *Ecce filius tuus.* Wanneer wij nagaan, hoe groot reeds de genegenheid van Maria voor hen was bij het hooren dier woorden, wat mogen wij dan niet denken van de overmaat van liefde en teederheid, waarmede deze laatste aanbeveling van Jesus nog daarenboven haar hart zal vervuld hebben? Ach! al ware ook eene andere moeder in staat om hare kinderen te vergeten, Maria is evenmin in staat om de hare te vergeten, als zij in staat den Calvarieberg te vergeten. Troosten wij haar in hare droefheid; beijveren wij ons, om zoo veel in ons is, haar den Zoon te vervangen, dien zij voor ons heeft geslachtofferd; maar laat ons vooral de vrees in ons levendig houden, om haar nieuwe smart aan te doen, door niet genoeg op hare liefde te vertrouwen, hoe groote zondaars wij ook wezen mogen.

Niet genoeg kunnen wij in deze aangelegenheid de leer der kerkvaders en het voorbeeld der heiligen overwegen. Het woord richtende tot de Heilige Maagd zegt de H. Joannes Chrysostomus tot haar, dat zij is voorbestemd geworden om door haar mededoogende goedertierenheid diegenen tot de zaligheid te brengen, die de gerechtigheid van haren Zoon niet kan zalig maken. •O! neen, goddelijke Moeder, roept de H. Bernardus uit, gij verstoot geen zondaar, die u aanroept, ook al zou hij allerlei euveldeaden hebben bedreven. Gij reikt hem de behulpzame hand toe; gij ontruikt hem aan den afgrond der wanhoop; gij hergeeft hem de hoop en het leven. Terwijl alle schepselen, naijverig op Gods glorie, straf over hem afeischen, neemt gij hem in uwe armen op, drukt gij hem aan uw moederlijken boezem en draagt gij zorg voor hem, totdat gij hem met zijnen rechter hebt verzoend". — De H. Ephrem noemt Maria •de hoop der hopeloozen, de haven der schipbreuklijdenden, en de eenige hulp van hen, die van alle hulp verstoken zijn". — De H. Augustinus roept haar aan als •de eenige hoop der zondaars. — •Gij zijt eene koningin van barmhartigheid, zoo hooren wij den H. Bonaventura tot haar bidden, want niemand op aarde is zóó wanhopend, zóó ellendig, dat hij door u geen barmhartigheid ter zaligheid

zal erlangen, als hij zich slechts in uwe handen overgeeft." — »De goede moordenaar, zegt de H. Petrus Damianus, bekeert zich aan het kruis; maar waarom niet eerder? Waarom kwam hij niet tot inkeer, toen hij met Jesus den weg opging naar den Calvarieberg? Toen hij hem met zijn kruis zag beladen en hem volgde? Hij bekeert zich, toen Maria onder het kruis stond. Toen eerst is hij van een moordenaar een heilige geworden, toen Maria voor hem bad". — »Willen wij den toorn van den rechter tot bedaren doen komen, zoo verzekert ons de H. Ildephonsus, dan kunnen wij niemand vinden, die daartoe beter geschikt dan haar, die waardig is geweest de Moeder te worden van denzelfden Verlosser, die ook onze rechter is."

De Eerwaarde Pater Segneri gaf geen enkele missie of hij hield daarbij eene preek over de barmhartigheid van Maria. Deze was zijne beste preek, was hij gewoon te zeggen, en die de meest vertroostende vruchten opleverde. De H. Alphonsus de Liguori had dezelfde gewoonte aangenomen, en na het woord der Allerheiligste Maagd tot de H. Birgitta te hebben aangehaald: »Evenals de zeilsteen het ijzer tot zich trekt, trek ik de meest versteende zielen tot mij", voegt hij er bij: »Ziedaar een wonder der genade, dat dagelijks wordt vernieuwd."

Een zekere waarheid is het, dat niet zelden menschen, in de ondeugd vergrijsd en voor alle geloofswaarheden ongevoelig geworden, vernurwd worden en tot God terugkeeren, als zij de barmhartigheid en de goedertierenheid van Maria hooren verkondigen. De H. Bernardinus van Siena geeft er de volgende reden van: „Wij prijzen en wij hooren gaarne de nederigheid prijzen van de Moeder des Heeren; wij bewonderen hare maagdelijke reinheid;... maar zondaars als wij zijn en gebukt onder het gewicht onzer ongerechtigheden, is het ons veel zoeter hare barmhartigheid aan te roepen.” Inderdaad, de barmhartigheid onderstelt noch verdiensten noch rechten in hem, die het voorwerp daarvan is; zij onderstelt slechts ongelukken en ellenden, en hoe grooter deze zijn, hoe meer haar medelijden wordt opgewekt.

De dienaren des Heeren hebben meermalen den troost van in zondaars, op hun uiterste liggend, veel gelukkiger gesteltenissen aan te treffen, dan zij reden hadden te verwachten, en haast altijd, als zij de oorzaak daarvan trachten op te sporen, moeten zij erkennen die verschuldigd te zijn aan enkele godvruchtige oefeningen, die dezen in hunne kindsheid ter eere van Maria hadden onderhouden.

Een oud gediende was grijs geworden in

den dienst. Dertig jaren lang had hij trouw en dapper zijn land gediend, gelijk de litteekens getuigden waarmede hij overdekt was; maar evenals zoovele anderen had hij den dienst van God geheel verwaarloosd. Deze man werd ziek en nu begon hij eerst ernstig op zijnen toestand na te denken, want helaas! de straffen, die God ons overzendt, brengen ons zekerder tot hem terug dan zijne weldaden. Bij de gedachte aan de eeuwigheid ontwaakt het geloof van dien soldaat. Hij begrijpt, dat het een domme verblindheid zou wezen, zich onverschrokken te toonen tegenover den Almachtige. Hij denkt er dus aan om zich met God te gaan verzoenen. Zonder af te wachten, dat men hem eerst daarover onderhoudt, vraagt hij een priester. De dienaar des Heeren komt en nadert het bed van den kranke met die goedheid en vriendelijkheid, die de vrees verdrijft en het hart voor het vertrouwen toegankelijk maakt. Vriend, zoo spreekt hij hem toe, zeker hebt gij in langen tijd niet meer gebiecht? — Ja, Eerwaarde Heer, dat is meer dan een langen tijd geleden; sedert mijne kindsheid heb ik het niet meer gedaan. — Zijt gij ten minste eenigszins onderrecht in de waarheden van onzen heiligen godsdienst? — Ik heb die wel gekend, maar nu zoo goed als geheel vergeten, daar ik

nooit mijne godsdienstplichten vervulde. — Hebt gij dan nooit eenige oefening van godsvrucht verricht, mijn vriend? — Als ik mij niet bedrieg, dan heb ik nooit verzuimd een klein gebedje te bidden ter eere van de Heilige Maagd, dat ik van mijne brave moeder had geleerd..... Bij de gedachte daaraan en bij het uitspreken van den naam zijner moeder, herinnert hij zich de liefdevolle zorgen, die deze, wier voorbeeld hij zoo slecht gevolgd had, hem in zijne kindsheid had gewijd.... Zijn hart, dat als versteend en ongevoelig was geworden in de legerkampen en te midden van de afgrijselijkste moordtooneelen, werd op eens verteederd, en de ijverige herder maakt van deze zijne ontroering gebruik, om hem over de barmhartigheid des Heeren en over de groote goedheid van Maria te spreken. Hij is zoo gelukkig, dat hij hem tot God terugbrengt en dat hij hem in de heiligste en godvruchtigste gevoelens den geest ziet geven.

Nog een ander voorbeeld moge hier eene plaats vinden, om ons te leeren, hoezeer de godsvrucht tot Maria een allergeschikst middel is om aan den duivel zijne prooi te onttrekken en tot de zaligheid der zielen behulpzaam te zijn.

In een stadje van ons vaderland, in de provincie Noord-Brabant, werd vóór eenige

jaren eene missie gegeven door de Eerwaarde Paters Redemptoristen. Deze tijding maakte een bijzonderen indruk op een man, die zich daar ter plaatse ophield en van wien men niet zou gedacht hebben, dat hij zich over eene missie zou bekommeren.

De persoon, van wien hier sprake is, was een jong officier en van goeden huize. Hij was driftig van aard, kon geen tegenspraak dulden, en elke werkelijke of ingebeelde belediging gaf hem aanleiding om voldoening te eischen door middel van een tweegevecht. Zijn eergevoel zette hem nochtans herhaaldelijk aan tot een of ander goed werk of tot geheel belangelooze en vrij groote offers om zijnen naaste in den nood bij te staan. Onrecht zocht hij op alle mogelijke wijze te beletten; doch ook zijne goede werken droegen den stempel van driftigheid. Jegens de armen was hij zeer milddadig. Bij al zijn toegeven aan zijne hartstochten en bij al zijne losbandigheden had hij nochtans zijn geloof niet geheel verloren, en vooral was hem een bijzondere godsvrucht tot Maria bijgebleven, — ongetwijfeld een overblijfsel van zijne godsdienstige opvoeding. Hij kon het zich wel niet ontveinzen, dat zijn leven volkomen in strijd was met Gods wil en dat hij, met aldus te blijven voortleven, eene ongelukkige eeuwigheid te gemoet ging, doch

het ontbrak hem aan moed om zijne driften te beteugelen; en in plaats van zich door deze gedachte tot boetedoening en bekeering gedrongen te gevoelen, kwam hij zoo ver, dat hij zich, als een onwaardige, geheel van de Sacramenten verwijderd hield en zelfs het niet meer wagen dorst zich door het gebed tot God te wenden. *De godsvrucht tot Maria* was het eenige, wat hij niet geheel en al liet varen, en er verliep geen enkele dag, dat hij niet ter harer eere een of ander gebed verrichtte, vooral om door hare tuschenkomst van God de genade zijner bekeering af te smeeken. Ook te midden van al zijne uitpattingen hield hij zich aan die godvruchtige gewoonte. Daar hij echter voortdurend gekweld werd door de gewetenswroegingen, die hem ook bij al zijn zondige vermaken bijbleven, en hij het niet van zich kon verkrijgen om van levenswijze te veranderen en zijne verkeerdheden vaarwel te zeggen, overviel hem zulk eene lusteloosheid en afkeer van het leven, dat hij meermalen er aan dacht om de hand aan zich zelve te slaan en een einde daaraan te maken. Eens zelfs was zijn plan tot zelfmoord zoo vast bepaald, dat hij reeds het geladen pistool in de hand had, om zich voor het hoofd te schieten. Eerst wilde hij evenwel nog zijne vereering aan Maria bewijzen, om zoo als het

ware afscheid te nemen van zijne hemelsche Moeder. Hij liet het pistool neder en bad het *Wees gegroet*. Nu werd zijn hart op eene wonderbare wijze ontroerd. De gedachte aan betere dagen, aan zijne onschuldige kinderjaren en aan zijne christelijke opvoeding zweefde hem voor den geest. — De bekoring tot zelfmoord was verdwenen; zijn trotsch en wereldsch gezind gemoed was evenwel nog niet voor de genade gewonnen.

In deze omstandigheden ziet hij hoe alles tot de missie wordt voorbereid. Reeds dit enkele woord „missie” is voldoende om zijn gewetensknagingen en den tweestrijd tusschen godsdienst en hartstocht weder in het leven te roepen. Hij maakt het voornemen om, zoolang de missie duurt, zich uit de stad te verwijderen. Zijn hoogmoed en zijn vermetele waan doen hem dit voornemen evenwel als eene werkelijke lafhartigheid beschouwen, en hij besluit te blijven, zonder echter een enkele godsdienstoefening bij te wonen. Immers, de vrees bevangt hem, dat hij zich daardoor nog meer zal aangespoord gevoelen om van levenswijze te veranderen en zijne hartstochten te bedwingen. De missionarissen zijn eindelijk aangekomen: een onweerstaanbaar gevoel dringt hem om de preeken van den Eerwaarden Pater Bernard, van de Congregatie des Allerhei-

ligsten Verlossers, wiens apostolische zielenijver en gloeiende welsprekendheid nog thans op aller lippen zweven, bij te wonen, en reeds bij deze eerste preek is zijn hoogmoed gebroken, zijn hart verwonnen. — Van nu af aan woont hij alle oefeningen der missie met de meeste stichting bij, en hij legt eene oprechte en rouwmoedige biecht over geheel zijn vorig leven af. Tot aller verwondering is de vroeger zoo opvliegende en hartstochtelijke jonkman in een zachtaardig, ootmoedig kind veranderd; zijn hoogmoed was voor goed geknakt, hij stoorde zich niet langer aan de praatjes en aan de spotternijen der menschen en gaf openlijke bewijzen zijner bekeering.

Enkele weken na het sluiten der missie hield een prachtige equipage stil voor het Novicenhuis der Redemptoristen te St. Truyen men wenscht den Pater Rector van het huis te spreken. Zoodra deze verschijnt, werpt zich een officier in schitterende uniform voor zijne voeten en verzoekt hem om als leekebroeder te worden aangenomen. Het is dezelfde wereldsche en losbandige jongeling, wiens bekeering wij verhaalden. — Na het eindigen der missie had hij eenigen tijd bij een pastoor ten plattelande doorgebracht, om in stille afzondering over zijn toekomstig leven na te denken. Hij had nu de wereld,

met al wat zij belooft en al wat zij geeft, meer dan genoeg leeren kennen. Hij wilde zich niet verder aan al hare teleurstellingen en gevaren blootstellen en had daarom, na God innig gebeden en de zaak rijpelijk overdacht te hebben, het besluit genomen om zijn schitterende officiersuniform met het eenvoudige ordensgewaad van een leekbroeder van den H. Alphonsus te verwisselen.

De Eerwaarde Overste van St. Truyen was van meening niet terstond aan dit verzoek te moeten toegeven, maar wilde eerst afzien, of het besluit van den bekeerling soms niet uit een voorbijgaande opgewondenheid was voortgesproten en met al te veel overijling was genomen, en liet hem daarom een tijd lang als gast zijn intrek in het klooster nemen. Toen echter de tijd, in plaats van daarin eene verandering te weeg te brengen, integendeel het besluit van den postulant had versterkt, en de overste zijn diepe nederigheid en zijn groote vurigheid in de godsvrucht oefeningen van het klooster had waargenomen, meende hij met volle gerustheid te mogen aannemen, dat zijne roeping van God kwam en verleende hij hem dan ook het gewaad der orde. — De nieuwe novice gevoelde zich in zijn nieuwen stand uiterst gelukkig. Wanneer men hem vroeg hoe hij zich thans bevond, wist hij, door zijn gevoel

overmeesterd, niets anders te antwoorden dan het volgende: „O! hoe gelukkig ben ik thans! — Wisten de zondaars eens wat ik nu weet, dan zou er geen enkele zondaar meer wezen. Ach! moge ik toch nooit meer Gods genade verliezen!”

Hij heeft het geluk gehad om aan zijne heilige roeping en aan de genade des Heeren getrouw te blijven, en na eenige jaren, als priester van dezelfde Congregatie des Allerheiligsten Verlossers en als missionaris, met veel vrucht te hebben gewerkt aan het heil der zielen, — tot welker bekeering hij niet zelden zijne eigene geschiedenis aanhaalde, — is hij als een heilige in den Heer ontslapen 1).

Deze voorbeelden, die wij met honderden, ja met duizenden zouden kunnen vermeerderen, geven ons zeker het allertreffendst bewijs, met hoeveel recht Maria door de Kerk de toevlucht der zondaren genoemd wordt. Zij moeten ons dan ook ten zeerste aansporen om de vereering dier Allerheiligste Maagd en de godsvrucht tot haar te verspreiden en haar vooral aan de zondaars in te boezemen. Op verschillende wijzen zullen wij dit doel kunnen bereiken, en wanneer

1) *Aehrenlese*, Kath. Wochenblatt. Jg. 1843. n. 23, aangehaald in *Liebfrauengarten*. Regensb. 1864. bl. 282.

wij in waarheid de Moeder des Heeren liefhebben, wanneer wij in werkelijkheid haar die kinderlijke liefde toedragen, die zij als onze liefdevolle moeder overwaardig is, dan zeker zal het ons niet aan middelen ontbreken, om in de harten van anderen diezelfde liefde te ontsteken en te vermeerderen.

Een der voornaamste oefeningen van godsvrucht ter eere van de allerheiligste Maagd is zeker het dagelijks gemeenschappelijk bidden van het Rozenhoedje; eene godvruchtige gewoonte, die niet genoeg kan aanbevolen worden en die dan ook in een echt christelijk gezin wel nimmer zal gemist worden. Ouders en oversten van gezinnen, wilt gij op krachtdadige wijze medearbeiden aan het groote en verheven werk van de zaligheid der zielen, o! ik smEEK er u om bij het kostbaar bloed, door Jesus voor alle menschen aan het kruisbOUT vergo'ten, verlaat toch die goede en heilzame gewoonte niet: bidt elken avond met uwe huisgenooten dat gebed, dat zoo welgevallig is aan uwe heilige moeder, dat zoovele zegeningen over uw gezin zal doen afdalen, dat een zoo krachtig middel is om de machtige bescherming van Maria over u en al de uwen af te roepen en uwe en hunne zaligheid te verzekeren.

Aan deze godsvruchtoefening ter eere van Maria sluit zich op eene waardige wijze aan

het godvruchtig vieren van den Zaterdag, den dag, die aan Maria door den godsdienstzin der geloovigen meer in het bijzonder werd toegewijd, en de godsdienstige viering der Meimaand. Wie zal de gunsten en zegeningen kunnen optellen, welke van deze wijze van vereering der H. Maagd het gevolg zijn! Hoe menig jongeling, hoe menige jonge dochter, die later voor de verleiding der wereld bezweken, hebben wellicht hunne bekeering er aan te danken, dat eene godvruchtige moeder in hunne kindsheid elken Zaterdag hen voor het beeld der gezegende Maagd deed nederknielen, waarvoor zij eene kaars of een licht ontstoken had, of een gedurende de Meimaand voor een met groen en bloemen versierden troon hunne gebeden deed verrichten! Mogen ook flauwe en trage christenen evenals andersgezinden spotten met die uiterlijke teekenen van kinderlijke liefde en toegenegenheid en medelijdend de schouders ophalen voor hetgeen zij bijgeloof of kwezelarij gelieven te noemen, — te ontkennen valt het zeker niet, dat dergelijke vrome en godsdienstige gebruiken, die door de Kerk worden goedgekeurd en bevorderd, in vele harten eene godsvrucht en liefde voor de allerheiligste Maagd inprenten, die in later tijd dikwerf de schitterendste vruchten ter zaligheid afwerpt. Laten wij dus ten dezen

opzichte alle menschelijk opzicht, alle kinderlijke vrees voor spotternij ter zijde stellen, brengen wij met een oprecht kinderlijk hart onze hulde aan Maria door haar beeld te versieren en met groen en bloemen te tooien, verzekerd als wij zijn, dat wij daardoor de liefde tot Maria zullen opwekken en door deze liefde de zaligheid der zielen zullen bevorderen.

Met veel vrucht zal men ook anderen trachten aan te sporen, om zich in eene of meer broederschappen, die ter eere van de Heilige Maagd zijn opgericht, te doen inschrijven. Noemen wij hier slechts de Broederschap van O. L. Vrouw van Bijstand, de Broederschap van het H. Hart van Maria, de Broederschap van den Levenden Rozenkrans, de Broederschap van O. L. Vrouw van het Heilig Hart van Jesus. — Eveneens zal men wel doen met hen te doen lid worden van de Congregatie van O. L. Vrouw of van de Heilige Familie, die in zoovele plaatsen van ons vaderland met zooveel nut werkzaam zijn. — Men kan ook de vereering der H. Maagd in anderen opwekken, door hen eene gewijde medaille van Onze Lieve Vrouw te doen dragen, en vooral door hen op te wekken, dat zij nimmer verzui- men zich door het schapulier aan de bijzondere bescherming van Maria aan te bevelen.

Hoevele voorbeelden zouden wij hier niet kunnen aanhalen van wondervolle bekeeringen, zelfs van de meest verstokte zondaars, die reeds het dragen eener gewijde medaille van de H. Maagd heeft gewrocht! Dit zou ons echter al te uitvoerig doen worden, en daarom willen wij ons slechts tot een enkel bepalen, om daarmede hetgeen wij van de Godsvrucht tot de allerzaligste Moeder des Heeren gezegd hebben te besluiten.

Zekere kloosterzuster, zoo verhaalt ons Poiré, die met geen goede bedoelingen haar klooster had verlaten, viel in de handen van roovers. Door haar bidden en smeeken wist zij evenwel het hart der roovers zoozeer te vermurwen, dat zij haar weder ongedeerd naar haar klooster terugvoerden. Ter belooning voor deze daad schonk zij aan den roover, die haar dezen dienst had bewezen, eene afbeelding der H. Maagd, die zij uit haar klooster had medegenomen, als den kostbaarsten schat, die in haar bezit was en aan welken zij deze hare bevrijding uit de handen dier roovers en hare behouden terugkomst in het klooster meende te mogen toeschrijven. De man nam het geschenk aan en keerde tot zijne makers terug. Nauwelijks echter had hij dat geschenk aangenomen, of een geheele verandering deed zich in zijn binnenste voor. Onderweg gevoelde hij zich zóó sterk aan-

gespoord om van leven te veranderen, en zóó duidelijk zag hij het schrikkelijke van zijn toestand in, dat hij niet tot bedaren kon komen, vooraleer hij het vaste besluit had genomen om beter voor de zaligheid zijner ziel te zorgen. De genade zegevierde over het hart van dien roover: hij verliet zijne metgezellen en deed eene bedevaart naar Onze Lieve Vrouw van Estang, welker afbeeldsel hem geschonken was, om daar aan de voeten van haar wonderdadig beeld onder een vloed van tranen de belofte af te leggen, dat hij voortaan voor altijd aan haar en aan haar goddelijk Kind zou toebehooren.

VII.

HÉT LEZEN VAN GOEDE BOEKEN.

Het lezen van goede boeken kan de predikers veel te hulp komen; ja, het vervangt dezen althans tot zekere hoogte. Een goed boek is een goede vriend, die zonder bitterheid terechtwijst en zonder vleierij waarschuwt. Het is een leermeester, dien men altijd onder zijn bereik heeft om te raadplegen. Teresia leest de brieven van den H. Hieronymus en weldra veracht zij de

ijdelheden der wereld, die zij vroeger liefhad; zij schenkt hare liefde uitsluitend aan God. — Ignatius van Loyola, op zijn bed van smarten nederliggend en nog vol wereldsche gedachten, neemt een boek ter hand, waarin hij toen zeker weinig smaak vond, de Levens der Heiligen namelijk; maar de Voorzienigheid had dit boek daar nedergelegd en had gewild, dat er op dat oogenblik geene andere in huis aanwezig waren. De lezing van dat boek, die hij met geen ander doel had ondernomen, dan om zich voor verveling te vrijwaren, wordt voor hem het middel om zijne zaligheid te bewerken en om in zijne ziel de kiem te leggen der deugden, die hem tot eene uitnemende heiligheid zullen opvoeren. — Wat op Augustinus niet hadden vermocht de wroegingen van een ongerust geweten, de welsprekende redeneeringen van een heiligen en geleerden bisschop, de smeekingen, de teedere klachten, de tranen eener liefdevolle moeder, werd bewerkt door het lezen van enkele regelen uit eenen brief van den H. Paulus; of deze lezing althans voleindde, wat al die middelen slechts hadden voorbereid. Ziehier die woorden, welke, met behulp der inwendig werkende genade, over zijn langdurigen tegenstand zegevierden: •Laat ons, als bij dag, welgevoegelijk wandelen: niet in brasserijen en dronkenschap-

pen, niet in slaapkamers en onkuisheden, niet in twist en afgunst; maar doet aan den Heer Jesus Christus en verzorgt niet het vleesch tot begeerlijkheden!" Meer was er niet noodig; zijne oogen gaan open: „Ik ben, zoo spreekt hij tot zich zelve, die zinnelijke mensch, verblind door de zucht tot vermakken; dien het streven naar ijdel roem en de begeerte om zich van de anderen te onderscheiden tot nu toe oorzaak zijn geweest van allerlei twisten vol bitterheid. Het wordt tijd, dat ik van levenswijze ga veranderen, o mijn God. Ik stel dan ook niet uit; ik behoer U toe.”

Niets echter is meer geschikt om ons te bewijzen, welke genade door God aan het lezen van goede boeken gehecht wordt, dan de bekeering van den beroemden Laharpe. Laten wij hem zelve getuigen, op welke wijze deze geheele omkeer in hem plaats had. Het was tijdens de Fransche omwenteling, in de dagen van het schrikbewind.

„Ik zat in de gevangenis, zoo spreekt hij, geheel alleen in eene enge cel en diep bedroefd. Ik had mij sinds eenige dagen bezig gehouden met het lezen der Psalmen, van het Evangelie en van enkele andere goede boeken. Deze lezing deed spoedig, hoewel geleidelijk, hare uitwerking. Reeds was ik tot het geloof teruggekeerd. Ik zag een nieuw

licht, maar dit licht boezemde mij schrik in en sloeg mij ter neder, daar het een afgrond voor mijne blikken opende, een afgrond namelijk van veertig jaren in ongeregheden en afdwalingen doorgebracht. Ik zag het kwaad in zijn geheele uitgestrektheid en geen enkel redmiddel; alle gelegenheid was mij benomen om van de genademiddelen van den godsdienst gebruik te maken. Aan de eene zijde zag ik het leven, dat ik tot dusverre had geleid, zooals het mij voorkwam bij het licht der hemelsche waarheid, aan de andere den dood, dien ik elken dag kon verwachten, en wel zulk een dood, als in die dagen gebruikelijk was. De geestelijke besteege het schavot niet meer, om den ongelukkige, die zijn dood nabij was, te troosten; hij besteege het slechts om zelf den dood te ontvangen. Vervuld als ik was van die treurige gedachten, was mijn hart geheel moedeloos, en halfluide richtte ik mij tot God, dien ik had teruggevonden en dien ik nog slechts ter nauwernood kende; ik bad tot Hem: Wat moet ik doen? Wat zal er van mij geworden? Op mijne tafel lag het boekje van *de Navorging van Christus*, en men had mij gezegd, dat ik in dat uitstekend boekje dikwijls het antwoord op mijne gedachten zou vinden. Ik sla het open zooals het valt, en de volgende regelen treffen terstond mijn

oog: *Hier ben ik, mijn kind, ik kom tot u, omdat gij mij hebt aangeroepen!* Meer las ik niet. De indruk, dien deze woorden plotseling op mij teweegbrachten, laat zich door geen woorden uitdrukken, en het is mij evenzoo onmogelijk dien te beschrijven, als het mij onmogelijk is dien te vergeten. Ik viel met het aangezicht op den grond neder, en stortte een vloed van tranen; mijn zuchten en snikken benam mij den adem, ik schreeuwde en sprak half afgebroken volzinnen. Ik gevoelde mijn hart verlicht en opgebeurd, maar tegelijkertijd als op het punt van te barsten. Door allerlei gedachten en gewaarwordingen overmeesterd, liet ik een geruimen tijd den vrijen loop aan mijne tranen; zonder dat mij nochtans van dezen mijnen toestand eene enkele andere herinnering is bijgebleven, dan deze: dat ik nimmer een gevoel in mij heb waargenomen, dat in hevigheid en zoetheid met dit gevoel kan worden vergeleken, en dat die woorden: *Hier ben ik, mijn kind*, zonder ophouden in mijne ziel bleven weerklinken en in al hare vermogens eene hevige ontroering teweegbrachten!"

Welk een omkeer! Die vrijgeest, die de waarheden van den godsdienst tot dien dag toe slechts als ijdele vooroordeelen beschouwd had, die leerling van Voltaire, dat wil zeggen

van een man, die zijn geheel leven had doorgebracht met den spot te drijven met de gewijde boeken en met al de voorschriften van het christendom, ligt daar, na de lezing van enkele woorden uit de *Navolging van Christus*, ter aarde nedergeworpen, met het aangezicht naar den grond gekeerd, en in zijne tranen badend; hij is christen geworden.

Zouden die voorbeelden niet overtuigend genoeg zijn om ons aan te zetten, om door het verspreiden en te lezen geven van goede boeken tot het zielenheil van onzen evenmensch mede te werken, dan behoeven wij slechts acht te geven op hetgeen door onze tegenstanders gedaan wordt. Immers, hoezeer beijveren zich de goddeloozen en de andersgezinden niet, om onder de geloovigen slechte en goddelooze boeken te verspreiden! Worden wij niet als overstroomd door tal van schriften, in allerlei vorm geschreven, wetenschappelijke zoowel als volksboeken, die, het een al sluer en behendiger dan het ander, de zie'len door Jesus' bloed vrijgekocht ten val trachten te brengen! Wie onzer moet niet verbaasd staan, als hij ziet hoeveel werk men er van maakt, om in de gezinnen der brave Katholieken allerlei vlugschriften, tractaatjes en verboden bijbels ingang te doen vinden, ten einde hen in hun geloof te doen wan-

kelen, ten einde hen te doen twijfelen aan de leer hunner geestelijke overheid, ten einde hen tot ongeloof of tot ketterij te doen vervallen! En wie is in staat te zeggen hoeveel kwaad er niet gesticht wordt door die honderden en duizenden van zedeloze romans en tooneelstukken, door die menigte van tijdschriften en illustratiën, die bij de zedekwetsende taal der schrijvers nog hunne toevlucht nemen tot de teekenpen der kunstenaars, om des te zekerder met hun gif de argelooze harten te besmetten!

O! mochten wij, Katholieken, wij, die weten tot welk een duren prijs Jesus de zielen heeft vrijgekocht, mochten ook wij, *de kinderen des lichts*, even verstandig, even ijverig zijn als *de kinderen dezer wereld!* Mocht het voorbeeld ten kwade, dat zij ons geven, door ons ten goede gevolgd worden!... En hoe gemakkelijk wordt ons daartoe de gelegenheid niet geboden! Hoe licht kunnen wij niet dezen of genen vriend, met wien wij in kennis zijn, een goed boek ter lezing geven, ten einde hem aldus tot God terug te brengen! Hoeveel goed kunnen wij in dit opzicht niet voor de zielen van onzen evennaaste doen door de katholieke pers te steunen, door katholieke tijdschriften en dagbladen te nemen en te bevorderen zooveel in ons vermogen is, en die welke tegen de katholieke

godsdienst- of zedeleer gericht zijn, uit al ons vermogen te bestrijden en te weren!

Men klaagt wel eens, dat de katholieke pers, dat de katholieke dagbladen niet zijn opgewassen tegen hunne tegenstanders, en voor dezen in menig opzicht moeten onderdoen. Doch wie draagt daarvan de meeste schuld? Zijn het niet de Katholieken zelve, omdat zij maar al te dikwijls weigeren hunne eigene dagbladen te steunen, door advertentiën bijvoorbeeld, door nieuwsberichten enz. enz.? Hoe spoedig zouden deze het niet op eene even groote hoogte gebracht hebben als waarop nu die onzer tegenpartij zich hebben opgewerkt, zoo de Katholieken eenparig en eendrachtig waren om de slechte en anti-katholieke bladen zooveel mogelijk uit hunne omgeving te bannen en door goede en katholieke te vervangen! Hoeveel zielen konden daardoor niet uit de klauwen van Satan gered en voor den hemel gewonnen worden!

VIII.

BESLUIT.

Uit al hetgeen wij tot dusverre van den zielenijver hebben gezegd blijkt, dat het medewerken aan de zaligheid der zielen niet

slechts een werk is, dat aan God ten hoogste welgevallig en voor ons ten uiterste voordeelig is, maar ook, dat de middelen, die ons daartoe ten dienste staan, zoo menigvuldig en talrijk en tevens zóózeer voor een ieder van ons geschikt en bereikbaar zijn, dat wel niemand zich daaraan zal willen vrijspreken. Beijveren wij ons dan ook om daarvan, naar gelang van tijd en omstandigheden, gebruik te maken, en verliezen wij nooit den moed, ook al zou ons zoo verdienstelijk streven niet dadelijk met een goeden uitslag bekroond worden. Wapenen wij ons met een onwankelbaar vertrouwen, als wij aan de bekeering der zondaars arbeiden; geen enkele is er zoo versteend of zoo verblind, of de genade des Heeren is machtig genoeg om over hem te zegevieren. Onder meer voorbeelden, die wij daarvan zouden kunnen aanhalen, moge de volgende geschiedenis daarvan tot bewijs strekken.

Een tijd geleden ontvingen wij van een missionaris in Amerika een zeer belangrijken brief, waarin het volgend verhaal voorkomt, dat, als in nauwe betrekking staande tot ons onderwerp, zeker onzen lezers in de hoogste mate tot stichting zal strekken.

De Eerwaarde Pater Duffo, aalmoezenier van de gevangnissen van New-Orleans, heeft het geluk gehad tal van ter dood veroor-

deelden te bekeeren en tot den dood voor te bereiden. Hij had zich zulk een naam verworven in de uitoefening dier moeielijke bediening, dat de oversten der gevangenen, al waren zij ook onverschillig in zaken van godsdienst of van eene andere gezindheid, niets beter wisten te doen dan hem te ontbieden, zoodra hun een veroordeelde was toegezonden, die onhandelbaar was en die veel last aan de gevangenebewaarders zou kunnen veroorzaken.

Tal van feiten zouden wij kunnen aanhalen ten bewijze dat de goddelijke genade over de grootste hinderpalen weet te zegevieren; om echter een denkbeeld te geven van de wonderbare vruchten, die dit apostolaat heeft voortgebracht, zij het genoeg de voornaamste omstandigheden te verhalen van de bekeering en de laatste oogenblikken van drie ter dood veroordeelden, op wie op een en denzelfden dag het doodvonnis werd voltrokken. Hunne namen zijn Joseph Lindsey, Peter Smith en Hendrik Haas, die alle drie een moord gepleegd hadden.

Gedurende de twee eerste maanden zijner gevangenschap, die ten naastenbij een jaar duurde, was Haas ter prooi aan de somberste wanhoop en voor niemand te spreken. Hij had een diepen haat opgevat tegen zijne omgeving en koesterde slechts een enkel ver-

langen, om namelijk door een zelfmoord de schande van het schavot te ontwijken. Langen tijd bleef hij doof voor de hartelijkste vermaningen van pater Duffo. De pater verloor den moed evenwel niet, waar er sprake was van eene ziel aan haren eeuwigen ondergang te onttrekken; en hij stelde des te meer pogingen in het werk om die te behouden, naarmate de ongelukkige hem krachtiger tegenstand bood. Eindelijk toch moest die ijzeren wil buigen onder de werking der genade. Het wonder was velleedig, en misschien zag men nimmer een zoo ruwe en woeste inborst op eens zoo zachtaardig en zoo onderworpen worden. De schande der openbare terechtstelling, die hem te voren zooveel afkeer en schrik inboezemde, beschouwde hij nu niet anders dan als een geringe straf ter boeting zijner misdaden. Hij, die zelfs zijnen bewaker tot schrik was geworden, was nu zoo handelbaar als een kind en werd zelfs de apostel der gevangenis.

Slechts enkele dagen na de bekeering van Haas werd in dezelfde cel Joseph Lindsey opgesloten, een jong matroos met levendige oogen en waarin scherpzinnigheid te lezen was. Evenals Haas gaf hij zich in het eerst aan wanhoop over. De gedachte, dat hij op zoo jeugdigen leeftijd en op het schavot het leven moest verliezen, hield hem zoozeer

bezig, dat hij slechts bedacht was op mid- delen om zich aan den dood en aan de schande der terechtstelling te onttrekken. Het duurde evenwel niet lang, of de vermaningen van Pater Duffo, gesteund door de vurige toespraken en het voorbeeld van Haas, hadden hem tot inkeer gebracht. Zoodra hij het protestantisme had afgezworen om, even als Haas, den Katholieken godsdienst te omhelzen, richtte hij al zijne gedachten tot God, en de genade werkte op eene zoo wonderbare wijze op zijn gemoed, dat hij niets anders meer verlangde dan te sterven en te sterven op het schavot, om zijne fouten uit te wischen. Die behoefte aan boete, die God hem zoo sterk deed gevoelen, dreef hem aan tot alle gestrengheden, die de vurigste godsvrucht kan ingeven: hij vastte en kastijdde met hardheid zijn lichaam. Zóó verre ging hij zelfs daarin, dat Haas, die als het ware zijn geestelijke leidsman was geworden, hem grenzen moest stellen en zijne verstervingen moest inkrimpen.

Twee of drie maanden vóór hunne terechtstelling werd hun een derde metgezel toegevoegd, niet in het ongeluk echter, want zeer spoedig werd hij deelgenoot van hun geloof en hun geluk. De drie veroordeelden moesten zich met slechts twee cellen behelpen. Zij kozen nu de schoonste der twee uit.

verwijderden de bedden daaruit en begonnen er eene kapel van te maken. Haas, die zeer behendig en vernuftig was, had weldra met eenige planken, die men hem had gegeven, een altaar ineengezet, waarna hij boven dit altaar en op de zijmuren hunner metterhaast ingerichte kapel, eenige tafereelen schilderde, naar eigen keuze ontleend aan het Oude en Nieuwe Testament en die volkomen in overeenstemming waren met hunnen toestand; op het gezicht dier ruwe teekeningen werd men levendig getroffen door den geest des geloofs, die ze had ingegeven.

Al heel spoedig werd het gebeurde in de gevangenis ruchtbaar in de stad. Godvruchtige en hooggeplaatste personen wilden in persoon de gevangenen komen bezoeken en bezorgden hun al de voorwerpen, die voor hunne kleine bidkapel benoodigd waren. Men wedijverde met elkander om hun kandelaars, altaardwarsen, bloemvazen, kruisbeelden en medailles te doen toekomen. De Heilige Mis mocht op dit altaar gelezen worden, en de drie gevangenen achtten zich gelukkig de Heilige Communie te ontvangen, zoo dikwijls de pater hun dit veroorloofde.

Van dien tijd af was hunne cel geene gevangenis meer, het was het verblijf van drie kloosterlingen. Ieder hunner droeg om zijnen

hals en boven zijne kleederen een groot kruisbeeld, en zij brachten den geheelen dag door met bidden en met godvruchtige oefeningen. Men hield gemeenschappelijk een geestelijke lezing en twee of drie maal daags bad men het rozenhoedje. Hunne levenswijze in één woord was die van de ijverigste en best geregelde kloostergemeente. Haas was de ziel en de overste daarvan; hij was het die aan elk uur van den dag zijn vaste bestemming aanwees, die de twijfelingen zijner makkers oploste en hun leidsman was op den weg der volmaaktheid.

Zooveel geloof en geestkracht deed bij verscheidene invloedrijke personen de gedachte ontstaan om genade te vragen voor Haas. Men meende, dat iemand van zijn gehalte zeer veel goed zou kunnen stichten in de wereld; maar hij zelf verzette zich met alle kracht daartegen. *»Wat er van zij, voegde hij er bij, mocht ik bij ongeluk kwijtschelding van straf ontvangen, dan ging ik mij dadelijk opsluiten bij de Karthuizers of bij de Trap-pisten, om mij alleen met God en mijne zaligheid bezig te houden.»* Om een bewijs te geven, dat zijn gezegden oprecht gemeend waren, zal het genoeg zijn te zeggen, dat, toen men drie dagen vóór de uitvoering van het vonnis hem zijne terechtstelling kwam aankondigen, hij op zijne knieën nederviel

en met tranen in de oogen uitriep: „Ik dank u, mijn God, ik dank u! dat gij eindelijk mijn offer aanneemt!”

De laatste dag vóór de tenuitvoerlegging van het doodvonnis was aangebroken. Haas, die zijnen bewakers een haast onbeperkt vertrouwen inboezemde, verzocht en verkreeg verlof om al de overige gevangenen te mogen bezoeken. Meest allen, zelfs de meest versteende en de grootste misdadigers, smolten weg in tranen bij het hooren zijner vermaningen en bij het afscheid dat hij van hen nam, en waren soms buiten staat hem anders dan door hun snikken te antwoorden. Volgens ging hij den kapitein en de overige beambten der gevangenen zijnen dank betuigen voor de diensten, die zij hem bewezen hadden, en hun vergiffenis afvragen voor den last, dien hij hun mocht veroorzaakt hebben. Pater Duffo wilde hem des nachts eenige rust doen nemen, maar Haas gaf hem ten antwoord: „Waartoe zou het dienen dezen nacht te slapen? Ik zal morgen tijds genoeg hebben om uit te rusten. Eerwaarde vader, laat mij den geheelen nacht door den goeden God bidden, het is de laatste.” En hij bracht den geheelen nacht door met oefeningen van godsvrucht.

Des anderendaags morgens ten zes ure was de in kapel veranderde cel vol: ver-

schillende personen onder de aanzienlijksten der stad hadden zich naar de gevangenis begeven om het heilig Misoffer bij te wonen, dat Pater Duffo in het bijzijn der drie veroordeelden opdroeg, en met dezen de heilige Communie te ontvangen. De getuigen van dit hartroerend schouwspel zullen het nooit vergeten. Die drie mannen, reeds in de kleeding gestoken, waarmede zij het schavot moesten beklimmen, lagen op hunne knieën, in aanbidding weggezonden en zonder aan iets anders te denken dan aan hunnen God, dien zij gingen ontvangen en die hen spoedig daarop zou oordeelen en, naar wij vertrouwen, dezelfde gunst zou verleenen, als hij aan den goeden moordenaar had geschonken. Al de aanwezigen stortten tranen; zij zelve echter schenen niet in de algemeene ontroering te deelen.

Na de verheven plechtigheid was Pater Duffo zelf, welke moeite hij zich ook gaf, niet in staat zijne tranen te weerhouden. Haas trad op hem toe en zeide lachende: „Hoe! Eerwaarde Pater, is dat nu een voorbeeld van moed, dat gij ons daar geeft? Wat moet er van ons geworden, als gij ook al begint te weenen? Denk er aan, Eerwaarde Vader, dat gij ons moet troosten en opheuren.”

Den geheelen ochtend legden de drie ge-

vangenen de grootste kalmte aan den dag. Toen zij het strafwerktuig gewaar werden, zag men op hun gelaat de oprechtste vreugde uitschitteren. Zij onderhielden zich in stilte met die hen kwamen bezoeken en schenen zich zelve zoo goed meester te blijven, dat men er niet meer aan dacht, dat zij binnen enkele uren zouden ter dood gebracht worden. Dit was ongetwijfeld dan ook de reden, dat een der toeschouwers tot den jeugdigen Lindsey zeide: „Neem u in acht! gij zijt zoo licht gekleed; gij zoudt eene koude kunnen vatten.” — Wees onbezorgd, mijnheer, antwoordde de gevangene met een vriendelijk lachje, als ik koude opdoe, zal zij niet van langen duur wezen.” En met het hoofd wees hij hem het schavot.

Eindelijk was het noodlottig oogenblik daar. Men had het strafwerktuig in orde gebracht op de binnenplaats der gevangenis. Het was een stelling, die met scharnieren aan den muur vastzat en van voren met een touw uit de bovenste verdieping werd vastgehouden. Op deze stelling, die de hoogte had van de eerste verdieping, had men drie banken geplaatst, waarboven evenveel haken met het noodlottig koord afhingen.

Vijf minuten vóór elven verschenen de drie veroordeelden op het schavot. Zij werden bijgestaan door de Eerwaarde paters Jourdan

en Duffo. Hun waardige en zekere houding bewees allen omstaanders, dat de godsdienstige gevoelens alleen in staat zijn, om, ten overstaan van den dood, die kordaatheid en die gerustheid in te boezemen, die beide evenzeer zijn verwijderd van een ijdele pralerij als van de vrees voor den dood, die den mensch op zulk een oogenblik zoozeer is aangehoren. Lindsey erkende verscheidene personen onder de menigte en schonk hun een laatsten blik en een laatsten lach. Toen de beul naar hem toe kwam om het touw vast te maken, riep hij uit, terwijl hij tevens met godsvrucht dit werktuig zijner straf kuste: „O zalig koord! gij zult mij behulpzaam zijn, hoop ik, om mijne zonden te boeten en om den hemel binnen te gaan, waar ik mijnen God van aangezicht tot aangezicht zien zal!”

Op het laatste oogenblik geeft men aan de veroordeelden vrijheid om de menigte toe te spreken, wanneer zij zulks goedvinden. Lindsey sprak slechts enkele woorden, en hij deed dit met een vaste en heldere stem. Onder meer andere zaken zeide hij, dat hij zich gelukkig gevoelde deze straf aan te nemen om zijne talloze misdaden uit te wischen; dat hij, tegelijkertijd dat hij aan den almachtigen God vergiffenis vroeg van al zijne fouten, tevens ook zijnen medeburgers verzocht hem

zijne verkeerdheden en de ergernis, die hij hun daardoor gegeven had, kwijt te schelden. Ten slotte drukte hij de hoop uit, dat hij eens in betere gewesten zijne medeburgers zou terugzien. — Peter Smith uitte nagenoeg dezelfde gevoelens met eene stem, die van ontroering trilde. — Haas verloochende zich op dit plechtige oogenblik niet. Hij sprak een geruimen tijd en wel op zulk eene wijze, dat hij de meesten der toeschouwers tranen uit de oogen perste. Hij verhaalde wat de aanleidende oorzaak was geweest tot zijne euveldaad, en gaf te kennen, dat hij het alleen aan het vergeten van God en aan het verwaarloozen zijner godsdienstplichten had te wijten, dat hij op het schavot was terecht gekomen. Toen hij echter sprak over Gods barmhartigheid, over het vertrouwen, dat deze hem inboezemde, en over het geluk, dat hem ten deel viel, om op het schavot zijne zonden tegen zijnen Schepper te boeten, zag men het hem aan, dat het geloof en de goddelijke liefde zich geheel en al van hem hadden meester gemaakt en hem ongevoelig hadden doen worden voor de doodstraf. Daarna begon hij het *Sanctus* te zingen met eene stem, waarin de gerustheid en de geestdrift van het levendigst geloof uitblonken.

Het laatste oogenblik was nu aangebroken.

Op bevel van pater Duffo bidt Lindsey voor het laatst met luider stemme de akte van berouw, en alle drie ontvangen voor het laatst de heilige absolutie. Terstond daarop nadert de beul en bedekt het gelaat der drie veroordeelden. Na dit gedaan te hebben verwijdert hij zich met den Sherif en de beide paters. De drie schuldigen bleven alleen, gezeten op hunne bank, de handen op den rug gebonden en het koord om den hals. De plechtigste stilte heerschte onder de toeschouwers; en nog bewogen zich de lippen der veroordeelden tot een laatst gebed, toen eensklaps het touw, dat de stellage vasthield, werd doorgesneden; en de drie slachtoffers der menschelijke gerechtigheid blijven hangen en hunne stuiptrekkingen wijzen aan, dat de dood zijne prooi niet laat ontglippen.

Zóó stierven die drie mannen, die Gods genade op zoo wonderbare wijze tot inkeer gebracht had. Tot het laatste oogenblik toe kon men niet de geringste beweging van vrees of onrust bij hen bespeuren. Voortdurend behielden zij eenen vrede en eene kalme, die de menschelijke krachten te boven gaan en alleen van God kunnen voortkomen.

Wij wagen het niet een denkbeeld te geven van den diepen indruk, die dat hartroerend tooneel teweegbracht; wij zouden er

niet toe in staat zijn. Genoeg zij het hier te verklaren, dat geen der aanwezigen de volgende gezegden van een toeschouwer van overdrijving zal beschuldigen: »De gevangenis, die verzamelplaats van alle ondeugden, was een heiligdom geworden, waarin onophoudelijk Gods lof weerklonk. Als men deze drie mannen ziet, gevoelt men geheel iets anders dan men op het gezicht van andere misdadigers ondervindt. Het is alsof op dezelfde wijze, ten tijde der vervolgingen, de eerste christenen den marteldood zullen zijn tegemoet gesneld”.

Getroffen door die wonderen van Gods almacht hoorde men dan ook door allen, zelfs door diegenen, die van godsdienstige zaken het minst wilden weten, uitroepen: O! hoe machtig is de genade Gods!”

Dikwijls zullen wij niet de geringste hoop koesteren op de bekeering van sommige zondaars, die het nochtans, wie weet hoe spoedig, niet meer zullen zijn en ons in den hemel zullen voorafgaan.

Bezigen wij dus met vertrouwen al de verschillende middelen, die onder ons bereik liggen, om aan de bekeering der zondaars te arbeiden. Daardoor zullen wij de uitstekende gunst verwerven van God ook met andere harten dan ons eigen te beminnen en ons eigen geluk vergrooten door het geluk, dat

wij voor alle eeuwigheid voor anderen hebben verworven,

O gij, die God liefhebt en een zoo bitter naberouw gevoelt, dat gij hem niet altijd hebt liefgehad, zult gij dulden, dat men hem beleedigt, waar het misschien alleen van u afhangt. zijnen naam te doen prijzen door diezelfde monden, die hem nu lasteren? Gods arm is niet verkort, de kracht zijner genade is niet verminderd, en de wonderbare veranderingen, door haar zoo dikwijls bewerkstelligd, is zij elk oogenblik bereid te vernieuwen ten gunste van diegenen, voor welke uw zielenijver zal werkzaam zijn.

Bedrukte moeder! gij stort tranen, en die tranen houden niet op te vloeien, over de ongeregeldheden van dien zoon, wiens godsvrucht in zijne kinderjaren u zoozeer tot troost verstrekte. Hoe geheel anders is hij nu geworden! De dwaling heeft zijnen geest besmet, eene ongebonden levenswijze heeft zijn hart bedorven; volg de H. Monica na. Zij zucht, doch zonder den moed te verliezen; zij weent evenals gij, maar zonder te bezwijken onder hare droefheid. Om hem tot inkeer te brengen bezigt zij meer de vermaningen dan de verwijten, meer het voorbeeld dan de vermaningen, en nog meer dan dat alles het gebed. Enkele malen spreekt zij met Augustinus over God, dien deze heeft verla-

ten, maar veel dikwijlder spreekt zij tot God over haren dierbaren Augustinus. Tegelijkertijd dat zij wroeging in die wederspannige ziel wil opwekken, vraagt zij met vurigheid om de genade, die daartoe vereischt wordt. Te vergeefs vlucht dit afgedwaald kind van de eene landstreek naar de andere, ten einde zich te onttrekken aan hare terechtwijzingen en aan de knaging van zijn geweten; zijne moeder volgt hem onvermoeid op zijne schreden. Overal vindt hij aan zijne zijde die onverwinbare zachtmoedigheid en goedheid, die nooit ophoudt hem te behagen en hem zijn ongelijk te doen inzien. Met eene heilige behendigheid weet zij hem te doen luisteren naar de welsprekende predikatiën van den H. Ambrosius. *Neen, zoo spreekt deze doorluchtige bisschop, neen, een kind van zooveel tranen zal niet vergaan!* Eindelijk wordt die godspraak vervuld; de dag breekt aan, die dag zoo lang verbeid en zoo vurig gewenscht, door zoovele smeekingen afgebeden, door zoovele opofferingen gekocht, door zooveel arbeid voorbereid: die gelukkige dag, die Augustinus zag nedervallen voor de voeten zijner moeder, terwijl hij zijne dwalingen afzweert, zijne ondeugden verfoeit, en erkent dat hij na God het aan zijne moeder heeft te danken, dat hij tot het geloof en tot de deugd is teruggekeerd.

En gij, christelijke echtgenoot! die u gekrenkt gevoelt in uwe dierbaarste en meest gewettigde genegenheden, wanneer zult gij aan uwe zijde, aan de Tafel des Heeren, hem, met wien gij door zoo heilige banden zijt verbonden, uwe heilige vreugde zien deelen? Wanneer zal de zoete hoop, dat gij in het eeuwige vaderland den echtgenoot u door God geschonken, zult wedervinden, uwe ziel komen opbeuren en vertroosten, die thans al te gegronde reden heeft om zich te bedroeven?

En gij, christelijke kinderen! wier ouders onbekend zijn met het geluk dat de godsdienst scheunkt, zoudt gij niet den hemel willen bezorgen aan hen, van wie gij het leven ontvingt! God verhoort zoo gaarne de wenschen der onschuld! O! hoe dikwijls heeft hij zich niet van den kindermond bediend, om een dier eenvoudige maar hemelsche woorden uit te spreken, die in eene ziel de kiem der zaligheid nederleggen, die als een tweesnijdend zwaard in het hart eens vaders, eener moeder, eens naastbestanden door-dringen en het de heilzaamste wonde toebrengen!

Heffen wij onze oogen en onze smeekingen omhoog naar de eeuwige bergen; van daar zal ons hulp geworden. Wanneer wij ons vertrouwen stellen op de eindelooze

goedheid van Dengene, die niet wil, dat de zondaar verloren ga, maar dat hij zich bekeere en leve, dan zullen wij den troost ondervinden, dat die woorden van den H. Augustinus, reeds vroeger door ons aangehaald, worden verwezenlijkt; „Het gebed stijgt op ten hemel en de wonderen van Gods genade dalen er uit neder.”

Bidden wij dan, maar bidden wij met vertrouwen! Bidden wij voor de zondaars; bidden wij voor de vijanden van Jesus Christus en van Zijne Kerk, voor haar eerbiedwaardig Opperhoofd, voor onze zoo kranke maatschappij. Zij kan niet anders gered worden, zegt men, dan door een wonder; welnu, het zij zoo, maar God is ten allen tijde bereid om dit wonder te verrichten.

Wat de Voorzienigheid reeds voor ons gedaan heeft is een zeker onderpand van hetgeen zij verder doen zal. God zelf verlangt, dat wij hem bidden om hetgeen hij ons wil geven. Hooren wij hem zelf door den mond van den koninklijken profeet getuigen: *„Roept mij aan op den dag der verdrukking; ik zal u redden en gij zult mij eeren.* Zuiveren wij ons geweten, wekken wij onzen ijver op, en weldra zullen wij, in onze levendige erkentelijkheid, ons vermaak er in vinden om, niettegenstaande de achttien eeuwen, die er tusschen liggen, die twee heerlijke uit-

werkselen van het gemeenschappelijk gebed, die twee schitterende blikken van de bescherming, die God aan Zijne Kerk en haar Opperhoofd verleent, met elkander op éénelij te stellen: den H. Petrus uit zijnen kerker verlost ten spijt van al de voorzorgen door zijne bewakers genomen (*Act. XII. 6*), en Leo XIII in zijne onafhankelijkheid hersteld en ten spijt van de vereenigde pogingen der aarde en der hel.

Laat dan ook de ongelukkige tijd, dien wij beleven en die aan de Kerk zooveel droefheid veroorzaakt, voor allen de aanleiding zijn om gezamenlijk te ontwaken; laat ieder van ons het zijne doen. Laat een heilige naijver zich meester maken van elken stand, elken leeftijd, elke betrekking in de maatschappij; laat een ieder, wie het ook zijn moge, grooten, geringen, ouders, kinderen, rijken en armen, de hand aan den ploeg slaan, zijn apostolischen arbeid aanvangen en naar zijn vermogen aan de zaligheid der zielen werkzaam zijn. Laat ons allen een vromen kruistocht ondernemen tegen de groote ongerechtigheden onzer eeuw; dat de hoofden van gezinnen en allen, die eenigen invloed of macht bezitten, goede voorbeelden geven en goeden raad uitdeelen; dat de anderen hen navolgen. Dat men zijne waakzaamheid, zijne toewijding verdubbele, waar

't het onderwijs en de opvoeding der jeugd geldt; dat elke Monica hare tranen ten offer brenge voor de bekeering van een Augustinus; dat allen bidden, dat allen hunne toevlucht nemen tot het medelijdend en aller-goedertierenst Hart van Jesus, tot het onbevleete en liefdevolle Hart van Haar, die zoo gaarne als de Toevlucht der zondaars wordt aangeroepen.... en de hemelsche gerechtigheid zal ontwapend worden, den duivel zal zijne prooi ontrukkt worden, en de kalmte zal op zooveel stormen volgen.

Wij hebben gemeend een negental Overwegingen over den zielenijver, bij wijze van Aantangsel, aan dit werkje te moeten toevoegen. Zeer geschikt kunnen deze overwegingen, bij wijze van Noveen, dienst doen om onzen ijver en onze vurigheid ten opzichte van het zielenheil van onzen evenmensch op te wekken. Men kan die bezigen, hetzij negen dagen achter elkander, hetzij negen zondagen achter elkander, en met zeer veel vrucht kunnen zij door bestuurders van Congregatiën, Heilige Familiën en dergelijke vereenigingen aan hunne leden worden aanbevolen, of door hen zelve, — bijvoorbeeld als lezingen gedurende de Meimaand, den heiligen vastetijd of den Advent, — tot bunne stichting worden voorgedragen. Immers, het

kan niet anders of in die parochiën, waar godsdienstige leeken hun ijverigen en verdienstelijken herder steunen in zijne pogingen, om de zondaars tot God terug te brengen, zal weldra de vijand van 's menschen zaligheid zijne booze plannen zien mislukken en zullen Gods engelen een rijken oogst voor den hemel inzamelen.

NOVENE VAN OVERWEGINGEN.

OVER DE BEWEEGREDEKENEN, DIE ONS
MOETEN AANZETTEN OM AAN DE BE-
KEERING DER ZONDAARS TE
ARBEIDEN.

Deze beweegredenen kunnen in drie klas-
sen verdeeld worden:

Ten opzichte van *God*, aan wien onze
ijver voor de zaligheid der zielen welge-
vallig is;

Ten opzichte van *onzen evennaaste*, wiens
belangen wij daardoor zoo zeer bevorderen;

Ten opzichte van *ons zelven*, daar wij,
door het vervullen van dien duren plicht,
zoo onberekenbaar groote voordeelen trekken
uit al hetgeen wij voor de zaligheid van
anderen zullen verricht hebben.

EERSTE BEWEEGREDEKENEN.

GOD VERLANGT, DAT WIJ AAN DE BEKEERING DER
ZONDAARS ARBEIDEN.

EERSTE OVERWEGING.

GOD BEMINT DE ZONDAARS.

EERSTE PUNT.

GOD BEMINT DE ZIELEN.

Hoe zou het mogelijk zijn, dat hij het uitstekendste zijner werken niet zou beminnen? Onze ziel is het meesterstuk van den Schepper. Hoe zou hij zijn eigen afbeeldsel niet lief hebben? Immers niet naar het lichaam zijn wij Gods afbeeldsel en gelijkenis, want God heeft geen lichaam, maar naar de ziel. En inderdaad, hoezeer ook door de zonde haar schoonheid moge verduisterd wezen, hoeveel heerlijke trekken heeft zij niet van haar aanbiddeijk toonbeeld behouden, als zoovele kostbare overblijfselen van haar oorspronkelijke grootheid! Zij is het afbeeldsel van zijn *verstand*, door dien geest, die zoo begerig is om te weten, zoo bekwaam om na te denken en te begrijpen. Zij is het afbeeldsel van zijne *onmetelijkheid*: God is overal; maar waar dringt onze ziel niet door? Zij stijgt op ten hemel, zij daalt neder tot in den afgrond, zij doorkruist alle ruimten en verliest zich in het oneindige. Zij is het afbeeldsel zijner *heiligheid*, zijner *rechtvaardigheid*, door die aangeboren eerlijkheid, die ons doet goed-

keuren wat goed, afkeuren wat kwaad is. Waarom is men verzekerd, dat men onze belangstelling, onze gevoeligheid zal opwekken door het verhaal eener goede daad? Waarom storten wij tranen over het ongeluk, dat soms den deugdzame treft? Waarom gevoelen wij ons verontwaardigd over den goddelooze, die hem verdrukt? Omdat onze ziel geschapen is naar Gods beeld en gelijkenis. Waar de Heilige Schrift ons getuigt, dat zij door den adem van Gods mond ons is ingestort, wil zij daarmede ons te kennen geven, dat hij die met een zoo teedere liefde heeft voortgebracht, dat zij, gelijk Bossuet opmerkt, als het ware uit zijn hart is voortgesproten.

O edel afbeeldsel der godheid! O ziel van den mensch, hoe groot is dan niet uwe waarde, hoe groot uwe verhevenheid! En hoe zeker is het dan ook niet, dat hij die zich beijvert u van uwen val te doen opstaan, die tot uw heil medewerkt, aan God welgevallig zal wezen!

TWEDE PUNT.

GOD BEMINT DE ZIEL DER ZONDAARS.

Zij is zijn afbeeldsel, doch beroofd van den eersten glans. Hij bemint haar, wel is waar niet op zulk eene wijze, dat hij in haar

zijn welbehagen vindt: deze liefde draagt hij slechts den rechtvaardige toe; maar hij koestert jegens haar een liefde vol mededooen. Die driewerf heilige God, die de ongerechtigheid niet kan aanzien (Hab. I, 13), ziet nochtans met de levendigste belangstelling neder op eene ziel, al is zij ook met euvel daden bezoedeld. Vergeten wij niet, dat hij, zoolang hij onder ons gewoond heeft, zich den vriend der zondaars liet noemen. Wat is er treffender in het Evangelie dan de gelijkenis van den herder, die het afgedwaalde schaap najlt, van de drachme, die met zooveel smart verloren, met zooveel zorg gezocht en met zooveel blijdschap teruggevonden wordt; van den goeden vader, die het schuldige kind, dat hem had verlaten, in zijne armen drukt en met liefdetranen besproeit!

God van David, God van Paulus, van Magdalena en van Augustinus, o gij, die de Samaritaansche vrouw verlicht, den afvalligen Petrus met zooveel liefde aangezien, aan het huis van Zacheus heil aangebracht, zoovele zondaars bekeerd hebt!... Zie neder op zoovele zielen, die ongevoelig zijn voor haar ongeluk; tref, bekeer haar, en laat het werk uwer handen niet verloren gaan.

DERDE PUNT.

GOD TOONT ZIJNE DANKBAARHEID
 VOOR ALLES WAT WIJ DOEN VOOR DE BEKEERING
 DER ZONDAARS.

Eertijds gaf de Heer aan David te kennen, dat de begeerte van dezen vorst om hem eenen tempel te bouwen hem ten hoogste welgevallig was; hoeveel te meer zal dit het geval niet zijn met hetgeen de zielenijver ons ingeeft om zijne levende tempels, die door de zonde ontheiligd en verwoest zijn, te zuiveren en te herstellen; om hem opnieuw toegang te verleen tot die zielen, waarin hij met zooveel genoegen woonde, toen zij nog het sieraad der onschuld bezaten? — Wanneer Jesus Christus met erkentelijkheid, alsof zij hem zelve bewezen waren, de geringste diensten aanneemt, die wij in het stoffelijke aan hen, die hij tot zijne broeders heeft willen aannemen, bewijzen, zal hij dan onverschillig kunnen blijven voor de oneindig gewichtiger diensten, die onze naastenliefde hun bewijst ten opzichte van hunne geestelijke en eeuwige belangen?

O! hoe zoet is het, o Heer, uwen dank te verdienen met u van den mijnen een bewijs te geven, hetgeen ik weet dat u welgevallig is! Ik wijd mij voortaan geheel er

aan toe om harten voor u te winnen. O! mocht ik in staat zijn een groot aantal zielen den hemel binnen te voeren, die u met mij en voor mij de geheele eeuwigheid door zullen verheerlijken!... Ja, ik zal daartoe in staat zijn, o Maria, o teedere moeder der zondaars, o mijne moeder, ik zal daartoe in staat zijn, wanneer gij door uwe veelvermogen- gende voorbede mijne al te zwakke pogingen en gebeden ondersteunt.

HET MEMORARE.

<p>Memorare, o piissi- ma Virgo Maria, non esse auditum a sæculo, quemquam ad tua cur- rentem præsidia, tua implorantem suffragia, tua petentem auxilia, esse derelictum. Ego, tali animatus confiden- tia, ad te, Virgo virgi- num mater, curro et confugio. Coram te ge- mens, peccator, assisto. Noli, mater Verbi, ver-</p>	<p>Gedenk, o allergoe- dertierenste Maagd Ma- ria, dat men nimmer heeft gehoord, dat iemand, die zijn toe- vlucht nam tot uwe bescherming, die uwen bijstand inriep, die uwe voorbede verzocht, door u is verlaten ge- worden. Door zulk een vertrouwen aangedre- ven haast ik mij tot u, o Maagd der maagden</p>
---	---

ba mea despicere, sed
audi propitia et exau-
di. Amen.

en Moeder, mijne toe-
vlucht te nemen. Als
een zondaar, zuchtend
en weenend, verschijn
ik voor u. O moeder
van het eeuwig Woord,
wil mijne gebeden niet
versmaden, maar hoor
en verhoor die in uwe
goedertierenheid.
Amen.

Men verhaalt van den Eerwaarden Pater Bernard, wien men den naam van den *armen priester* heeft gegeven, dat hij meer dan twaalf duizend ¹⁾ afdruksels van dit gebed ronddeelde, en dat hij daaraan een verbazend aantal bekeeringen had te danken.

1) Annuaire de Marie t. II. p. 442. Ed. de Nice, 1883.

TWEEDE OVERWEGING.

GOD HEEFT BLIJKEN GEGEVEN VAN ZIJNE LIEFDE
VOOR DE ZONDAARS.

EERSTE PUNT.

GOD DE VADER HEEFT ZIJNE LIEFDE
GETOOND, DOORDAT HIJ ZIJNEN ZOON HEEFT GEGEVEN
OM HEN ZALIG TE MAKEN.

Na eens bij God in ongenade te zijn gevallen, kon de mensch zich zelf niet meer redden. Hij bezat geen enkel hulpmiddel om weder de liefdesbetrekkingen aan te knopen, die vroeger bestonden tusschen hem en zijnen Schepper, zijnen Vader, en die hij door de belediging hem aangedaan zoo schandelijk had verbroken. Welke voldoening toch zou groot genoeg geweest zijn om zijne misdaad uit te wischen en Gods beledigde eer te herstellen? Het is dus gedaan met den mensch, groote God! ons ongeluk is onherstelbaar.

•Hoor, mijn volk, zegt de Heer, en begrijp als gij er toe in staat zijt, hoe groot mijne liefde, hoe overvloedig mijne barmhartigheid is. Ik heb een Zoon, in wien ik al mijn welbehagen gesteld heb, omdat ik in hem al mijne oneindige volmaakheden terugvind: hij is als een ander ik; ziedaar, neem hem,

dien eenigen en welbeminden zoon; ik geef hem u, als hij er in toestemt; ik lever hem aan den dood over om u te redden en zalig te maken....”

Inderdaad, met zulk een verbazende overmaat van liefde, zegt de H. Joannes, *heeft God de wereld liefgehad* (Joan. III, 16)... en welk eene wereld! Eene wereld, overdekt met gruwelen, bezoedeld met allerlei ongerechtigheden; want er bestond geene andere, toen hij zijnen Zoon schonk. O ziel van den mensch, roept de H. Bernardus uit, hoe kostbaar zijt gij dan! Verblinde en rampzalige zondaar, gij laat, als een voorwerp van geen de minste waarde, die ziel verloren gaan, voor welke een oneindig wijze God een zoo verbazend offer heeft willen brengen!

TWEEDE PUNT.

GOD DE ZOON HEEFT ZIJNE LIEFDE GETOOND,
DOORDAT HIJ ZIJN BLOED HEEFT VERGOTEN OM
HEN ZALIG TE MAKEN.

Toen het Eeuwig Woord de menschelijke natuur aannam, was het hem niet onbekend, wat het kosten zou den mensch te redden uit den afgrond, waarin hij zich door zijnen opstand tegen God gestort had. Terstond zweefden voor zijnen geest, in al hare bij-

zonderheden, de veelvuldige beleedigingen en smarten, die hij te lijden zou hebben om onzen losprijs te voldoen en onze Zaligmaker te worden. Niets echter was in staat zijne liefde te weerhouden; hij bood zich aan als offer. Ziehier welke woorden de profeten hem in den mond leggen, als hij tot zijn Vader spreekt:

•Ik zie wel, aanbiddelijke Vader, dat de menschen niet in staat zijn u offers aan te bieden, die uwer waardig zijn; al hetgeen zij doen kunnen om u eenig eerherstel aan te bieden, blijft altijd verre beneden de beleedigingen, die zij u hebben aangedaan; nimmer zullen zij door eigen kracht in staat zijn hunne schuld uit te wisschen en uwen toorn te bevredigen; maar zie, ik kom hunne plaats als boeteling, als schuldige innemen; ik zal het slachtoffer worden, dat hunne straf zal voldoen, en ik ben ten volle bereid al de gestrengheid uwer gerechtigheid te ondergaan. Straf, straf uwen Zoon, maar spaar het menschedom!....

Ø kribbe van Bethlehem! O hof der Olijven!
O rechthuis! O Calvarieberg! hoe welsprekend verhaalt gij ons de liefde van Jesus voor de zondaars! O! kan ik wel, op het gezicht van een God, die geboren wordt, die lijdt en sterft voor de zondaars, onverschillig blijven om mede te werken aan hunne zaligheid!

DERDE PUNT.

GOD DE H. GEEST HEEFT ZIJNE LIEFDE
GETOOND DOOR DE VELE MIDDELEN, DIE HIJ BEZIGT
OM ONS HEILIG TE MAKEN.

Aan God den Heiligen Geest, den derden persoon van de H. Driëenheid, die de liefde is van den Vader en van den Zoon, die als het hart is, waarmede zij elkander en ook ons liefhebben, aan dien Geest van liefde wordt het werk onzer heiliging, voor zoverre dit van God voortkomt, toegeschreven.

Hij is het, die aan de Sacramenten der Kerk hunne goddelijke kracht mededeelt; hij is het, die het woord van het Evangelie nu eens een schelklinkende bazuin doet worden, die den zondaar uit zijnen slaap opwekt, dan weder een zwaard, dat de noodlottige banden zijner hartstochten lossnijdt; hij is het, die eene zondige ziel ontstelt door de genade der gewetenswroeging, die haar ternederslaat door de vrees, die haar opricht, opbeurt, steunt door de hoop; hij is het eindelijk, die zich in de Heilige Schrift aan ons voorstelt als staande aan den ingang van het schuldige hart en smeekende om te worden binnengelaten; 1) want hij is daar

1) *Ecce sto ad ostium et pulso.* Apoc. 111. 20.

niet meer binnen; de zonde heeft hem buitengedreven. O! hoezeer is hij niet genegen een nederig en vurig gebed te verhooren, dat voor de bekeering der zondaars tot hem gericht wordt.

Goddelijke Geest! verhoor dan ook mijn gebed! Verlicht de verblinden, vermurw de versteenden; plaats gij op mijne lippen den wijzen raad, het woord ter zaligheid, waartoe gij mij de gelegenheid zult aanbieden; zeggen vooral het goede voorbeeld, waardoor ik altijd wilstichten. Onbevlekt Hart van Maria, bid voor ons, bid voor ons.

Gedenk enz. bl. 165.

DERDE OVERWEGING.

IK MOET MIJNE LIEFDE TOT GOD BEWIJZEN
DOOR MIJNEN IJVER VOOR DE BEKEERING DER
ZONDAARS.

EERSTE PUNT.

EEN NOODZAKELIJK BEWIJS.

Kan men God wel liefhebben en tegelijk ongevoelig blijven voor de beledigingen die men hem aandoet, en niet medewerken tot de verwezenlijking van zijnen allervurigsten wensch, de zaligheid der zielen, en hem niet het

allergrootste misnoegen, dat hem aangedaan kan worden, sparen, namelijk hun eeuwigen ondergang?

Wanneer iemand aan uwen haard gezeten zich tevreden stelde met uw kind er niet in te werpen, maar voor het overige het aanzag, dat het er in viel, zonder eenen voet te verzetten, zonder eenen vinger te verroeren om het tegen te houden of uit de vlammen te trekken, zoudt gij zoo iemand uw vriend heeten?

De liefde maakt ons in zekeren zin gelijk of vereenzelvigd ons met hem, dien wij liefhebben; wij deelen in zijn lief en leed, wij verlangen wat hij verlangt, wij vreezen wat hij vreest; ik ben er dus zeker van, dat ik geen liefde heb voor God, als mij *de ijver voor de zaligheid der zielen* ontbreekt. Maar deze ijver is ook;

TWEEDE PUNT.

EEN ZEKER BEWIJS.

Toen Jesus den H. Petrus deze vraag deed: *Simon, zoon van Joannes, bemint gij mij?* (Joan. XXI. 15) wist hij zeer goed welk antwoord daarop zou volgen: hij kende immers zijnen Apostel; maar hij wilde hem in de gelegenheid stellen, om zijne gevoelens te

openbaren, en hem een uitstekend middel aan de hand doen om die te bewijzen.

Het is bijna alsof hij hem gezegd had: Gij bemint mij, Petrus, ik weet het; maar het is noodig, dat gij èn aan mij èn ook aan U zelve een onwederlegbaar bewijs daarvan geeft. Wat zult gij doen? Zult gij tot het einde uws levens toe uwe schuld beweenen? Zult gij u voor allen vernederen om den hoogmoed te boeten, waardoor gij u een oogenblik hebt verheven boven de anderen?... O mijn Apostel, ik zal u mijn hart beter leeren kennen; ik zal die bewijzen van eene berouwvolle liefde niet verstooten; maar er bestaat een zekerder bewijs en waarnaar ik veel meer verlang, namelijk dit: *Weid mijne schapen, weid mijne lammeren.* (Joan. XXI. 16, 17); wijd u toe aan het heil der zielen.

Inderdaad dit is, naar het gevoelen van den H. Joannes Chrysostomus, het grootste blijk van liefde, dat men aan Jesus kan geven. En wat kunnen wij beter doen, daar Hij zelf in de Heilige Schrift ons getuigt, dat Hij diegenen bemint die Hem beminnen, om ons zijne warme genegenheid te verzekeren, om ons de rijkste gaven zijner liefde te verwerven, dan Hem onze liefde bewijzen door onzen ijver voor de bekeering der zondaars.

DERDE PUNT.

EEN TROOSTEND BEWIJS.

Wie is er die, bij een terugblik op zijn vroeger leven, niet veel reden zal vinden om tranen te storten? Hoeveel ongetrouweden, hoeveel traagheid jegens een God, die zoozeer al onze liefde waardig is! Hoeveel beledigingen Zijne eer aangedaan! Wie is er die niet, tegelijk met eigen zonden, ook zonden van anderen heeft te beweenen, omdat hij deze moet wijten aan zijne onvoorzichtigheid, aan zijn gebrek aan waakzaamheid, misschien aan de ergenis, die hij heeft gegeven? Hoe al die onheilen te herstellen?.... Geen beter middel ongetwijfeld bezitten wij daartoe, dan dat wij door onzen zielenijver diegenen tot God terugbrengen, die Hem hadden verlaten dat wij Hem even veel, ja meer eer en hulde bewijzen, dan wij Hem te voren beledigingen hebben aangedaan.

Gelukkig de bekeerde zondaar, die door zijne ijverige bemoeiingen voor de zaligheid der zielen het bitter naberouw kan verzachten, dat de gedachte aan vroegere zonden in hem opwekt! Ik heb U beledigd, Heer, ik heb U door anderen doen beledigen; maar nu ook zal ik mij beijveren om U te

doen aanbidden, zegenen en liefhebben. Wreede duivel, gij hebt mij overwonnen, nu zal ik u overwinnen; ik zal u meer zielen ontroofen dan ik het ongeluk had u te bezorgen." Zóó troost zich een ijverig christen: met het volste recht mag hij zeggen: Heer, gij weet dat ik u liefheb. (Joan. XXI. 15).

Wat mij betreft, o mijn God, tot heden toe heb ik op deze wijze niet kunnen spreken, zonder mij zelven te beliegen: immers, waaraan zoudt gij mijne liefde erkend hebben? Zou het geweest zijn aan mijne onverschil- ligheid ten opzichte van de zaligheid of de eeuwige verdoemenis der zielen, die gij zoo zeer wenscht gelukkig te zien? Gij weet nu, dat ik U liefheb; gij ziet dit aan het naberouw, dat ik gevoel van U zoo laat mijne liefde te hebben bewezen. Voortaan zult gij het weten en ondervinden aan mijnen ijver, mijne werkzaamheid, mijne vurigheid, om alles wat in mijn vermogen is te verrichten, opdat al mijne broeders U beminnen.

Heilige Moeder Gods! Gij zijt mijne moeder; het is mijn zoetste troost mij daaraan te herinneren; maar helaas! kunt gij mij wel als uw kind erkennen? Ziet gij in mij uw afbeeldsel? Hoeveel meer liefde zou ik moeten bezitten, om aan mijne goddelijke moeder gelijkvormig te zijn! Ach, laat ten

minste, ik bezweer het u, uit uw hart in mijn hart eenige vonken vallen van dat heilig liefdevuur, dat u zoo ijverig deed zijn om het heil der zielen te bevorderen.

Gedenk enz. bl. 165.

TWEEDE BEWEEGREDEN.

HET BELANG VAN ONZEN EVENNAASTE.

EERSTE OVERWEGING.

HET KWAAD, DAT WIJ TRACHTEN TE VERHELPEN,
VERDIENT AL ONS MEDELIJDEN.

EERSTE PUNT.

DE AARD VAN DIT KWAAD.

De liefde is medelijdend, maar zij is ook verstandig: zij meet haar medelijden af naar de grootte van de ramp, die dit medelijden doet geboren worden.

Is er nu wel iets, dat meer ons medelijden verdient dan de treurige gesteltenis dier onsterfelijke zielen, welke nochtans beroofd zijn van het ware leven, omdat zij de heiligmakende

genade verloren hebben, die evenzeer daartoe vereischt wordt, als de ziel noodig is voor het stoffelijk leven? Zij zijn beroofd van al hare verdiensten, zij worden door de wroeging van hun geweten verscheurd, ofwel zij zijn weggezonden in een doodslaap, die nog betreuenswaardiger is: — zie laar het tegenwoordige, en welke is de toekomst?.. Welk gevaar bedreigt haar niet om in de ongenade van God te sterven, als zij daarin willen leven?

Moet ons geloovig hart niet sidderen en beven, als wij denken aan zoovele zondaars, die als het ware aan een enkelen levensdraad boven gloeiende vuurkolken zweven, waarin zij elk oogenblik kunnen nederploffen?

Helaas! waaraan verkwisten wij dat schoone gevoel van mededoogen! Wij beweenen, zegt de H. Augustinus, een lichaam, dat door de ziel verlaten is geworden, en wij zouden geene ziel beweenen, die van God is gescheiden door de zonde! O heilig mededoogen! O hemelsch uitvloeisel der goddelijke goedheid! wat zult gij hier een rechtmatige oorzaak van tranen vinden!

TWEEDE PUNT.

DE UITGESTREKTHEID VAN DIT KWAAD.

Waar is de onschuld? Waar zijn de chris-

tenen, die de beloften indachtig zijn door hen aan God bij hun heilig Doopsel gedaan? Waar zijn de vrome christenen? Alle vleesch heeft zijnen weg bedorven. Kan men nog heden ten dage niet hetzelfde getuigen, wat eertijds de Profeten met zooveel hartzeer getuigd hebben?

•Onder alle standen, onder alle leeftijden heb ik gezocht: achtereenvolgens heb ik mij gewend tot grooten en kleinen, tot armen en rijken, tot de kinderen, tot de jonge lieden, tot de grijsaards... Overal heb ik niets anders gevonden, dan dat men God had vergeten, zijne wetten verachtte en dat men zich stoutmoedig tegen zijn oppergezag verzette; ... overal zag ik een zondvloed van euvel daden, die een zondvloed van rampen na zich sleepte; ... ik zag de hel haren schoot verruimen en volken van zondaars in haar diepe kolken nederstorten!...

Wat zou mijn hart niet gevoeld hebben, wanneer ik, opgesloten in Noë's ark, al die ongelukkigen had aangezien, die hun leven aan Gods gerechten toorn betwisten! Wat zou ik gedacht, ja wat zou ik niet gedaan hebben om althans een enkel dier tallooze slachtoffers aan den dood te ontrukken! He-las! een overstrooming van slechte grondstellingen, van zedebedervende gebruiken; een zondvloed van goddeloosheid en losban-

digheid dreigt alles om ons heen te verzwelgen: bureu, bloedverwanten, vrienden, allen gaan hunnen ondergang te gemoet! zal ik dan niemand een behulpzame hand toereiken?

DERDE PUNT.

DE BESMETTELIJKHEID VAN DIT KWAAD.

Het woekert onophoudelijk voort. De ondeugd, die door de ergernis wordt voortgeplant, bederft, besmet, verwoest alle harten. Nooit boezemde de vijand der zielen zijnen handlangers een meer moorddadigen en verraderlijker ijver in. Ontbreekt het hem ooit aan pennen om zijne godslasteringen neder te schrijven of aan monden om die te verkondigen? Is er wel een enkele dag, waarop geen nieuw middel wordt uitgevonden om het geloof te verzwakken en de zeden te bederven; waarop geen nieuw vergif wordt bereid om de onschuld ten ondergang te brengen?

Is het mogelijk, dat wij niet zouden zuchten en jammeren over zooveel onheilen, en mogen wij het bij dit zuchten en jammeren laten? Waarom zou de naastenliefde zich niet als een stalen muur tegen dien stroom opwerpen, die dreigt alles mede te slepen en te vernielen?

O mijn God! laat de heilige verlangens, die uwe genade in onze harten doet geboren worden, niet onvruchtbaar wezen! Ja, wij zijn bereid ons aan de zaligheid van zooveel ongelukkigen toe te wijden. Heer, wat wilt gij, dat wij doen zullen? Wij zullen alle middelen aanwenden, die de liefde ons aan de hand zal doen, wij zullen alle offers ons getroosten, die zij van ons zal eischen, in het eeuwige belang der zielen, die gij zoo teederlijk liefhebt. O Jesus, wij offeren U voor hen uwe eigen smarten en de tranen uwer heilige Moeder. Allerheiligste Maagd, wend tot de zaligheid dier zielen alle hulpmiddelen aan, die een onmetelijke liefde u zal doen vinden in de grenzelooze macht, die gij bezit, en die slechts behoeft te vragen om te verkrijgen.

Gedenk enz. bl. 165.

TWEEDE OVERWEGING.

DE ZONDAARS, VOOR WIE ONS MEDEDOOGEN GEVRAAGD WORDT, ZIJN HET WAARDIG.

EERSTE PUNT.

HET ZIJN MENSCHEN ALS WIJ.

Evenals wij zijn zij gevoelig voor genot

en straf; evenals onze ziel is hunne ziel geschapen naar Gods evenbeeld, vrijgekocht door het bloed van den Godmensch, bestemd om in de opperste gelukzaligheid van God eens te deelen. Ziedaar de zielen, voor wie onze hulp wordt gevraagd.

Hoe echter dat evenbeeld van God te onderscheiden onder die opeenstapeling van ongerechtigheden? Hoe in dien slaaf des duivels eene aanwinst van Jesus' bloed, in dien zondaar, die met reuzenschreden naar de hel voortholt, een erfgenaam des hemels te erkennen?... Toch, o mijn God, laat zich uw oog, en nog minder uw hart, daardoor niet misleiden! Altijd erkent gij uw evenbeeld, altijd erkent gij uw schepsel, dat gij tot zoo duren prijs hebt vrijgekocht; altijd erkent gij uw kind, evenals de vader van den verloren zoon zijn kind erkende in de lompen der armoede en in de livrei der misdaad. Uwe ingewanden worden, evenals de zijne, door medelijden bewogen.... O! mij dunkt, dat ik u nog dat woord van barmhartigheid en van liefde hoor herhalen: *Ik heb medelijden met dit volk.* (Marc. VIII. 2.)

Hoe, o Heer! zou dan datgene wat uw medelijden waardig is het mijne onwaardig zijn? O schande, roept de H. Bernardus uit, als een lastdier valt, vindt men armen ge-

noeg om het op te richten; en zielen, ja duizenden van zielen zou men laten vallen, en waar? in den afgrond der zonde en in dien van de hel,... en daar is niemand, die het zich aantrekt!

TWEEDE PUNT.

HET ZIJN ONZE BROEDERS.

Dezelfde God heeft ons tot zijne kinderen aangenomen, dezelfde Kerk is onze moeder, dezelfde hemel is onze bestemming..... Afkomst, plichten, bestemming, alles hebben wij gemeen met hen, die wij voor het grootste der onheilen moeten bewaren, om hen het grootste geluk deelachtig te doen worden.

O heilige broederschap, gegrond op de natuur, geheiligd door den godsdienst, bevestigd door het bloed van Jesus Christus! moeten er dan menschen zijn, moeten er dan zooveel menschen zijn, zelfs onder hen, die zich christenen noemen, voor wie gij niets anders zijt dan een ijdele klank? Dezen zijn ongevoelig voor uw heilzamen invloed, omdat anderen weigeren de heilige verplichtingen te vervullen, die gij hun oplegt. Is het mogelijk dat de belangen onzer broeders de onze niet zijn? dat wij onbekommerd

voortleven bij het gevaar, waarin zij verkeeren?

Een kind zal den weg wijzen aan den reiziger, die hem daarom vraagt; ja, als het ziet, dat hij van dien weg afwijkt en een pad opgaat, dat hem tot een afgrond zal voeren, ... dan zal het tot medelijden worden bewogen, hem toeroepen en hem zelfs achterna loopen, om hem van dien afgrond af te houden. ... En zou ik dan, als ik mijne broeders van den rechten weg zie afdwalen om, de een langs dezen, de ander langs genen weg, in de hel terecht te komen, hen niet bijtijds waarschuwen, of mijne gebeden voor hen ten hemel opzenden? Hoe! zoo sprak de H. Paulus tot de Corinthiërs, „uw broeder gaat ten gronde, en gij zoudt hem ten gronde laten gaan, hem voor wien Jesus Christus is gestorven, terwijl gij de middelen kent om hem te redden. (Cor. VIII. 1).”

DERDE PUNT.

HET ZIJN WELLICHT PERSONEN,
MET WIE WIJ DOOR DE NAUWSTE BANDEN ZIJN
VERBONDEN.

Daar de zielenijver even onafscheidbaar is van de naastenliefde als de hitte van het vuur, daarom behooren ook die personen, tot wie

wij in een meer bijzondere betrekking staan, ook meer dan andere het voorwerp van onzen zielenijver te zijn. Wie is eene moeder nader dan haar kind, wie eene echtgenote nader dan haar wederhelst, wie een kind nader dan zijne moeder, wie een vriend nader dan zijn vriend?....

Zijn er wellicht onder die verschillende personen, die ons om eene of andere reden dierbaar zijn, geen van wie wij ons onmogelijk ontveinzen kunnen, dat hun toestand beklagenswaardig is voor God? Ach! laat ons zwijgen over onze liefde tot onze ouders en onze naastbestaanden, of laat ons een levendige belangstelling toonen voor hunne zaligheid! Hooren wij wat de H. Paulus zegt en beven wij voor ons zelve, indien wij ons onverschillig toonen ten opzichte der zielen, van wier lot de Voorzienigheid als het ware ons eigen lot afhankelijk maakt: *In'tien iemand geen zorg draagt voor zijne huisgenooten en onderhoorigen, dan heeft hij het geloof verloochend en hij is erger dan een ongeloovige.* (I Tim. V. 8). Hebben wij het begrepen? Die onverschilligheid is zóózeer in strijd met den geest van het christendom, dat zij gelijk staat met afval van het geloof. Welk een schrikkelijke uitspraak des Heeren! Hoe is het mogelijk, dat wij bij het geraas van dien donder niet ontwaken? Hoe is het mogelijk,

dat ik zoo laat heb ingezien, dat er voor hen, zoowel als voor mij, in werkelijkheid niets anders te vreezen of te wenschen is dan hetgeen eeuwig is? dat de liefde, die ik hun toedraag, geheel zinnelijk, geheel heidensch is, daar zij niet doordringt tot de ziel, die het voornaamste voorwerp daarvan wezen moest?

Gij hebt mijne oogen open doen gaan, o Heer; wees daarvoor in alle eeuwigheid geprezen! God van geduld, stel nog eenigen tijd de rekenschap uit, die gij over de mij toevertrouwde zielen van mij zult afeischen,... ik zal alles doen wat mij mogelijk is, om die voor uwe liefde te winnen. Neen, ik zal niet dulden *dat een enkel van die gij mij gegeven hebt verloren ga* (Joan. XVIII. 9) door mijne schuld. O Maria, ik stel hun en mijn lot in uwe handen; herstel die onachtzaamheid en nalatigheid, waaraan ik mij ongelukkigerwijze heb schuldig gemaakt.

Gedenk enz. blz. 165.

DERDE OVERWEGING.

DE HULPMIDDELEN, DIE ONS TEN DIENSTE STAAN
OM ONZE BROEDERS BEHULPZAAM TE ZIJN TOT
HUNNE ZALIGHEID, ZIJN ZOO GEMAKKE-
LIJK, DAT NIEMAND ZICH DAARVAN
KAN VRIJSPREKEN.

EERSTE PUNT.

HET GOED VOORBEELD.

Geen prediking is zoo welsprekend als het goede voorbeeld. Wil men het geloof doen ontwaken of herleven, het goede voorbeeld zal altijd krachtiger daartoe medewerken, dan het woord. De waarheid van het christendom is beter bewezen geworden door het heldhaftig geduld der martelaren, dan door de wetenschap der geleerden. Waardoor werd de H. Pachomius bekeerd? Door de liefde en het medelijden, dat de eerste christenen aan den dag legden jegens ongelukkige zondaars, die zij niet eens kenden; hij begreep immers daaruit, dat een godsdienst, die zulke gevoelens inboezemde, niet anders dan goddelijk zijn kon. Waardoor is de geheele wereld bekeerd? Door het heilig leven der Apostelen,

zegt de H. Joannes Chrysostomus, meer nog dan door hunne woorden.

Wil men het gemoed bewegen tot moeilijke plichten? het goede voorbeeld zal de lafhartigheid beschamen, den moed ontvlammen. Men zal schaamrood worden over zijne zwakheden, als men anderen hunne hartstochten ziet overheerschen; men zal, met een zekere verontwaardiging over zich zelve, zich afvragen, of men ook niet zal kunnen, wat anderen kunnen, die van geen ander maaksel zijn dan wij. Wij gelooven, dat het juk des Heeren zoet is, als wij zien, met welke blijdschap het wordt gedragen door hen, die zich met alle edelmoedigheid aan Hem toewijden. De heiligheid verspreidt als het ware een liefelijken geur, die ons met zoetheid aantrekt om hare wegen te bewandelen.

O! ik wil dan ook, nu Jesus het mij gebiedt, ik wil *mijn licht voor de menschen doen schijnen*, niet tot mijne eer, dit verhoede God, maar voor de eer van mijnen Vader, die in den hemel is. (Matth. VI. 16.)

TWEEDE PUNT.

DE GOEDE RAAD.

Een wijze raad, uit het hart van eenen

vriend gevloeid, is meermalen toereikend geweest, om de gelukkigste vruchten van heiligheid voort te brengen. Een dergelijk woord opende de oogen van Franciscus Xaverius, deed hem de nietigheid der wereld inzien en het groote gewicht zijner zaligheid, die hij tot dan toe had verwaarloosd, gevoelen, terwijl het hem tevens voorbereidde, om een werktuig ter zaligheid te worden voor een zoo groot aantal zielen.

Hoevele andere heiligen zullen ook hun eeuwig geluk niet te danken hebben aan eene terechtwijzing of vermaning, die door de liefde wordt ingegeven en met overleg en voorzichtigheid wordt toegediend! Hoevele personen zijn er niet, die wegens de achting en den invloed, dien zij in hunne omgeving genieten, slechts een enkel woord zouden behoeven te spreken om den zwakken moed in te boezemen, om een jongeling, die door zijne hartstochten wordt medegesleept, van den noodlottigen weg te doen terugkeeren, dien hij had ingeslagen, of hem uit den afgrond te trekken, waarin hij zich had geworpen? Zou men op zulk eene wijze niet een edel en heilig gebruik maken van het gezag en den invloed, dien men bezit? Zoo-velen zijn er, die hun toespreken om hun den geest der wereld mede te deelen, om hen tot de zonde te verleiden; zou men dan

alleen daar zwijgen, waar een te pas gesproken woord zooveel goed zou kunnen stichten?

DERDE PUNT.

HET GEBED.

Niets behoort meer tot de bovennatuurlijke zaken, tot de orde der genade, dan de bekeering der zondaars. Hier is alle menschelijke arbeid machteloos; alles moet hier door de genade gedaan worden. En welk is nu het kanaal, waardoor de genade ons gewoonlijk toevloeit? het gebed. Moyses helpt de Israëlieten, in den strijd tegen hunne vijanden, meer door zijn gebed, dan Josuë zelf, die ten strijde trekt. Zoo ook zal een ootmoedige en verborgen ziel, die van God den terugkeer van den verloren zoon afsmeekt, het welslagen van de prediking van Gods woord of van de herderlijke bediening voorbereiden; en gelukkige bekeeringen, waarvan de eer door de menschen wellicht aan anderen wordt gegeven, zullen haar door God als verdiensten worden toegerekend.

Zijn wij wel genoeg overtuigd, dat het gebed alles vermag, wanneer het in den naam van Jesus wordt verricht? En zijn wij ooit meer verzekerd van in den naam van Jesus te

bidden, dan wanneer wij hem de zaligheid der zondaars afsmeeken? Is hij voor hen niet een Jesus, een zaligmaker? O! hoe vurig verlangt hij, dat zij tot de onschuld en den vrede zullen terugkeeren! Het is aan God eigen, zegt ons de Kerk, medelijden te hebben met onze kwalen en te vergeven. Hoe dikwerf beklagt hij zich niet in de Heilige Schrift, dat men zijne rechtvaardigheid de zielen laat straffen en verdoemen, die hij zoo gaarne zou behouden en zaligmaken? Door den mond van een zijner profeten zegt hij ons: *Ik heb gezocht naar iemand, die zijn gebed als een sterken muur tusschen mijne gramschap en de schuldigen zou stellen, die de partij der zondaars tegen mij zou opnemen en mij beletten hen te straffen....* Ja, zoozeer is mijn hart tot barmhartigheid genegen, dat een enkel mensch voldoende ware geweest om mijnen toorn te doen bedaren. Ik heb hem gezocht, dien mensch, *waarom heb ik hem niet kunnen vinden?* (Ezech. XXII. 30.)

Ach! Heer, gij zult niet langer te vergeefs dien vriend der zondaars behoeven te zoeken, die voor hen uwen naam aanroept en uwen wrekenden arm tegenhoudt: gij zult dien vinden onder de zielen, die aan uw goddelijk Hart zijn toegewijd. Zij hebben dit minnelijk en liefdevol Hart leeren kennen

en tegelijk hebben zij daardoor geleerd de naastenliefde te beoefenen. Zij zullen niet meer ophouden tot u te roepen: *Spaar, o Heer, spaar uw volk, en laat uw erfdeel niet te schande maken door de heidenen, door uwe en zijne vijanden.* (Joel II. 17.) O Maria! 't is aan de zondaars, dat gij uw grootst voorrecht hebt te danken, namelijk uw goddelijk moederschap; 't is ook vooral voor hen, dat gij uwe zoo groote macht hebt ontvangen; zoudt gij hen kunnen vergeten? Gij hebt hem, die de prijs was hunner verlossing, gedurende negen maanden in uwen moederlijken schoot gedragen en zoo dikwijls in uwe armen gehouden! hun naam staat in uw Hart geschreven,.... toon, dat gij hunne moeder zijt.

Gedenk enz. bl. 165.

DERDE BEWEEGREDEN.

ONS EIGEN BELANG.

EERSTE OVERWEGING.

ZONDER ZIELENIJVER VERKEERT MEN IN GROOT
GEVAAR VAN ZELF VERLOREN TE GAAN.

EERSTE PUNT.

MEN VERWAARLOOST DEN MEEST
WEZENLIJKEN PLICHT DES CHRISTENDOMS,
DE NAASTENLIEFDE.

Het geheel Evangelie wordt samengevat in de tweevoudige liefde tot God en tot den naaste. Die liefde is het heilig vuur, dat Jesus Christus uit den hemel op aarde is komen brengen, en dat hij zoo vurig verlangt in alle harten te doen ontvlammen. Is er nochtans wel een enkel vonkje daarvan aanwezig in hem, die geen onderscheid maakt tusschen de eer en de oneer van God, tusschen de zaligheid en de verdoemenis van zijnen evenmensch? Wat geeft hij om God, die geen partij voor hem trekt, als hij hem

ziet verraden worden en hij in staat is hem te verdedigen? 't Is zoo duidelijk mogelijk, dat hij op de meest stellige manier het eerste en voornaamste punt der wet overtreedt.

Wat het tweede punt betreft, dat gelijk is aan het eerste, verplicht ons dit om onzen broeders in hunne tijdelijke noodwendigheden behulpzaam te zijn, niet minder legt het ons de allerstrengste verplichting op om hun in hunnen geestelijken nood de behulpzame hand te bieden. Wij moeten onzen evennaaste beminnen *gelijk Jesus ons bemind heeft.* (Joan. XV. 12.) Waarom heeft hij zijne bloed vergoten? Om onze ziel zalig te maken en niet ten bate van ons lichaam; om ons voor de hel te vrijwaren en niet om ons voor de ellenden van dit leven, dat zoo spoedig voorbijgaat, te behoeden.

Van daar dat de H. Augustinus zegt: *Zonder zielenijver geen naastenliefde.* En de H. Joannes getuigt: *Die zijnen naaste niet liefheeft is dood.* (1 Joan. III. 14.) O! in welk een treurigen toestand bevindt zich dan de mensch, wien de zaligheid van zijne medemenschen niet ter harte gaat! Daardoor alleen komt hij te kort aan zijn allereersten plicht; en wat dien toestand nog treuriger maakt.

TWEEDE PUNT.

MEN VERWAARLOOST DIEN PLICHT
ZONDER EENIGE GEWETENSWROEGING DAAROVER
TE ONDERVINDEN.

Deze plicht is een der plichten, waartrent men meestentijds en zonder moeite zich zelve misleidt. Men maakt zich wijs, dat de plicht om de zaligheid der zielen te bevorderen enkel en alleen op de dienaren des Heiligdoms rust; dat men genoeg gedaan heeft, als men zijne eigen zaligheid bewerkt. Wat de zaligheid van anderen betreft, men meent alles gezegd te hebben, als men tot antwoord geeft: *Dat is mijne zaak niet.* En wiens zaak is het dan, vraagt de H. Joannes Chrysostomus? Van den duivel misschien, die alle krachten inspant en geen enkel middel ongebruikt laat om te bekoren en ten onder te brengen? van de kettters en de vrijgeesten, die zich op niets anders zoo zeer toeleggen, dan om het geloof en de zeden te bederven?

Moet ik mij niet schamen om als Cain te vragen: *Ben ik dan de bewaarder mijns broeders?* (Gen. IV. 9.) Ja, ik ben het buiten twijfel, en wee mij, als hij verloren gaat, niet slechts door mijn ergerlijke voorbeelden, maar ook door mijne nalatigheid om hem op te

wekken tot de deugd, om hem te stichten, te vermanen en voor hem te bidden. Dezelfde wet, die mij de verplichting oplegt om hem te beminnen, verplicht mij evenzeer om hem de eeuwige zaligheid toe te wenschen en zooveel in mij is te verschaffen: *Aan een ieder van ons heeft God de zorg over zijnen evenmensch opgedragen.* (Eccli XVIII. 12). Toch wordt niet zelden die zoo dure verplichting verwaarloosd; doch welk een naberouw zullen wij daarover eens in ons stervensuur gevoelen; en welk een vonnis wacht ons voor de vierschaar van Jesus Christus.

DERDE PUNT.

EEN OORDEEL ZONDER BARMHARTIGHEID ZAL HET
LOT ZIJN DERGENEN, DIE AAN DIEN PLICHT TE
KORT KOMEN.

Hij die zoo teederlijk, zoo bovenmatig de zielen heeft liefgehad, die ons zoo uitdrukkelijk geboden heeft elkander te beminnen gelijk Hij ons het eerst heeft bemind, en die als Zijn bijzonder gebod het schoone gebod der naastenliefde beschouwd heeft, als zijnde dit het meest in overeenstemming met de neigingen van zijn goddelijk Hart, hij zal ook eens over ons eeuwig lot uitspraak doen Met welk eene strenge rechtvaardigheid za

Hij hen, die dit gebod hebben overtreden en geminacht, omdat zij ongevoelig bleven voor het eeuwig ongeluk der zielen, niet straffen!

O! welk een vreeselijk rechter zal diezelfde God, die het slachtoffer was van Zijne liefde tot den mensch, niet zijn voor menschen zonder barmhartigheid en zonder zielenijver! Welk een verschrikkelijk vonnis zal uit zijne wonden niet voortkomen! *Gaat weg van mij, gij die u aan ongerechtigheden hebt schuldig gemaakt; ik ken u niet; (Matth. VII. 25)* ik zie in u het merkteeken mijner kinderen niet; ik heb niets met u gemeen. Uwe hardvochtigheid jegens uwe broeders heeft ook mijn hart ongevoelig gemaakt voor u; hun ongeluk kon uw hart niet trefsen, ook het uwe treft mij niet; gij hebt geweigerd met mij mede te werken om hen tot de zaligheid te brengen, ik ben uw Zaligmaker niet meer.

O mijn God, heb medelijden met mij! Ik beken, dat ik het niet waardig ben; omdat ik zonder medelijden was voor mijne broeders, verdien ik, dat gij mij met al de gestrengheid eener onverbiddelijke gerechtigheid behandelt; maar luister nog ten mijnen gunste naar de stem uwer eindeloze barmhartigheid. Heer, treed niet in het gerecht met een ontrouwen dienaar, die zich zelve

oordeelt en vonnist. En gij, o Maria, bij wie de Engelen vreugde, de rechtvaardigen genaden en de zondaars vergeving vinden, bid voor mij, armen zondaar, ik bezweer u daarom door uw zoo zuiver en medelijdend Hart; en na door u verzoend te zijn met Jesus, uw goddelijken Zoon, zal ik niet ophouden u aan te roepen voor hen, die evenals ik het ongeluk hadden hem te beleedigen.

Gedenk enz. bl. 165.

TWEEDE OVERWEGING.

DE GROOTE VOORDEELEN VAN EEN LEVEN DOOR
ZIELENIJVER GEHEILIGD.

EERSTE PUNT.

DE EER, DIE ONS DAARDOOR GEWORDT IN DIT
LEVEN.

O! hoe schoon is het leven van een christen, die vol ijver is voor de zaligheid zijner broeders! Zulk een leven was dat van alle groote mannen, die de godsdienst heeft voortgebracht en die deze nog alle dagen voort-

brengt: hoeveel arbeid is er niet ondernomen, hoeveel lijden doorgestaan met dit verheven inzicht! Zulk een leven is het leven der Engelen, die met zooveel edelmoedigheid, gelijk de H. Paulus ons getuigt, zich toewijden *aan den dienst dergenen die eens het heerlijk erfdeel der gelukzaligheid zullen erlangen* (Hebr. I, 14); het leven der allerheiligste Maagd, die in hare hoedanigheid van Moeder des Zaligmakers, van voorsprekeresse, van middelaresse der zondaars, nooit een vuriger verlangen heeft gekoesterd, dan om den afgrond onder hunne voeten te sluiten en hun den hemel te openen; zulk een leven is als het ware het leven van God zelf; immers al zijne gedachten, al zijne verlangens, al zijne opofferingen hadden ten doel de menschen zalig te maken.

Wanneer wij daaraan arbeiden, zijn wij *zijne medehelpers en medearbeiders* (1 Cor. III, 9), gelijk de groote Apostel het uitdrukt. En tot welk werk wil Hij, die slechts zich zelve noodig heeft, onze medewerking inroepen? Tot het schoonste, het verhevenste van alle werken, die wij kennen, tot de zaligmaking van het menschdom.

De Heilige Augustinus gaat zelfs zóó ver, dat hij de bekeering van eenen zondaar tot een rechtvaardige een wonder noemt, grooter dan de schepping van hemel en aarde; en

de H. Dionysius verzekert, dat geen enkel werk zooveel overeenkomst heeft met de werken Gods, dan mede te werken aan de zaligheid der zielen.

Ach! Heer, gij bewijst uwen vrienden eene al te groote eer, met hen bij zulk een verheven arbeid als medehelpers aan te nemen. Dit zal mij het eerste voordeel wezen, wanneer ik het zielenheil mijner broeders bevorder, hetgeen ik voortaan doen wil; doch nog grooter is het tweede voordeel, dat ik daaruit trekken zal:

TWEEDE PUNT.

DE HEILIGHEID VAN DIT LEVEN.

Zulk een leven is heilig en overvloeiend van verdiensten: twee kenteekenen van een waarlijk christelijk leven, twee onbetwistbare rechtstitels tot de rijkste kroon der gelukzalige eeuwigheid. De naastenliefde is de zekerste bewaarster der onschuld: hoogst zelden zal het gebeuren, dat iemand, die vol ijver is voor het heil der zielen, dien kostbaren schat verliest. God, die hem lief heeft als het werktuig zijner barmhartigheid, zal hem op eene bijzondere wijze beschermen en bewaren, hij zal op hem acht geven als op zijn oogappel. De Engelen, wier liefde-

rijke pogingen om de zielen tot de zaligheid te brengen hij ondersteunt, bewaken hem op al zijne schreden en zijn ten uiterste voor hem bezorgd: zij strijden met en naast hem, zij bedekken hem met hunne vleugels, zij dragen hem in hunne armen.

Mocht hij desniettemin het ongeluk hebben te vallen, daar staat geschreven: *Zalig zijn de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid verwerven* (Matth. V, 7); zijne werken, o mijn God, zullen ten beste voor hem spreken. Zult gij onverbiddelijk zijn waar het een zondaar geldt, die zoo dikwerf uwe goedheid voor zijne broeders heeft ingeroepen? Zult gij de uitverkorenen, die uwen troon omgeven, bedroeven, door de vurige beden af te wijzen, die zij tot u stieren voor hem, aan wien zij na u hun geluk te danken hebben? Neen, Heer; uit de schatten uwer barmhartigheid zult gij eene genade putten, die over dit afgedwaald gemoed zal zegevieren en het op den rechten weg terugvoeren; en, daar zijne boete onmiddellijk zal volgen op zijne zonde, zal hij met nieuwen ijver het liefelijk juk uwer geboden opnemen. Ja, het leven van een christen, die vol zielenijver is, is heilig; het is overvloeïend van verdiensten.

Alles wordt hooger in waarde, alles wordt geheiligd door de beweegreden, die aan God meer dan elke andere welgevallig is, de

naastenliefde; immers de zielenijver is niets anders dan de naastenliefde in beoefening gebracht, de naastenliefde uitgeoefend op de allervolmaakste wijze. Het is als het ware eene aalmoes, die men de zielen uitreikt; en deze gaat zoo ver de stoffelijke aalmoes te boven, als de ziel waardiger is dan het lichaam, als de belooningen en de straffen der eeuwigheid de goederen en de rampen te boven gaan van den tijd, die zoo snel voorbijliegt. Hoe schoon en hoe heilig is dan niet het leven van een christen, die vol ijver is voor het zielenheil zijner broeders!

DERDE PUNT.

DE VERTROOSTING, DIE DE ZIELENIJVER IN DIT
LEVEN SCHENKT.

Wie zal het getuigenis van een gerust geweten bezitten, als hij het niet zijn zou, die aan God al de eer en aan zijnen evenmensch al het goed bezorgt, dat in zijn vermogen is? Ofwel is al de moeite, die hij zich aan doet om de afgedwaalde schapen tot den schaapstal terug te brengen, vruchteloos, en in dit geval troost hij zich er mede, dat God zijnen goeden wilaanziet en zijne belooningen daarnaar zal regelen: of wel zijn arbeid wordt met den gewenschten uitslag bekroond, en

welk een voldoening zal hij alsdan niet smaken, als hij ziet, dat diegenen, welke hij zoo jammerlijk de hel zag tegemoetgaan, tot de onschuld en tot het geluk zijn teruggekeerd en weder den weg naar den hemel hebben ingeslagen!

Is het troostend en opbeurend, de tranen, die het ongeluk schreit, af te drogen, zal het dan minder troostend en opbeurend wezen geliefde betrekkingen te vrijwaren voor de vreeselijke plaats, waar het gewezen niet ophoudt en waar een eindeloos geknars der tanden gehoord wordt? Bestaat er geen reiner genot dan menschen gelukkig te maken, zelfs in dien zoo beperkten zin; dien de wereld daaraan hecht, hoe groot zal dan niet de vreugde wezen van hem, die ze tot uitverkorenen zal gemaakt hebben?

O Heer! laat ook mij dat heilig genot smaken. Schenk mij de zielen mijner broeders, en in het bijzonder de ziel van dien naastbestaande, van dien vriend.... Schenk ze mij, opdat ik hun de eeuwige gelukzaligheid bezorge! Of liever, o mijn God, verleen hunne bekeering en hunne zaligheid, niet aan de smeeingen eens zondaars, maar aan het lijden, aan de tranen, aan het bloed van Jesus Christus, en aan de voorbede zijner allerheiligste Moeder.

Gedenk enz. bl. 165.

DERDE OVERWEGING.

DE ZACHTE EN GELUKKIGE DOOD VAN DEN
CHRISTEN, DIE VOL IJVER IS VOOR DE ZALIGHEID
DER ZIELEN.

EERSTE PUNT.

HIJ WENSCHT ZICH GELUK MET HET VERLEDENE.

De dood, die door de Kerkleeraars genoemd wordt, niet de volle dag, maar de dageraad der eeuwigheid, werpt een helder licht op de heilige waarheden, die het geloof ons voorhoudt. O! hoe goed ziet men dan in, dat er op aarde slechts eene enkele zaak van groot belang bestond: namelijk God te dienen, God te verheerlijken, en zooveel in ons vermogen is hij te dragen, dat hij gediend en verheerlijkt worde!

Is het mogelijk dat een christen vol zielenijver, als hij het einde zijner aardsche loopbaan zal bereikt hebben, zich niet gelukkig zal gevoelen door de gedachte aan hetgeen hij gedaan heeft en gewenscht heeft te doen voor de eer van zijnen God en voor het zielenheil van zijnen naaste? Hoe zoet is het niet met den koninklijken profeet te her-

halen: Gij weet, o Heer, hoe dikwijls mijne ziel bedroefd is geweest en *als bezweken is, als ik het moest aanzien, dat de zondaars uwe wet verlieten*; (Ps. CXVII. 53.) hoe dikwijls ik de geheele wereld zou hebben willen doorkruisen, om overal uwe grootheden en barmhartigheden te verkondigen, om alle harten tegelijk met mijn hart aan uwe voeten neder te leggen. O! hoe dikwijls heb ik het lot benijd dier apostolische mannen, die, ten koste van hunne rust en van hun leven, geheele landen voor U gingen veroveren!.... doch, al was ik ook zulk een verheven bediening onwaardig, ten minste heb ik, o mijn God, met de hulp uwer genade enkele vonken uwer liefde in de harten kunnen aanbrengeu. O! hoe gelukkig gevoel ik mij U te beminnen in anderen en door anderen, nu ik U zoo weinig bemind heb door mij zelve!... Ja, het sterven is zoet, als het de bekroning is van een leven, geheel en al besteed om God te beminnen en te doen beminnen.

TWEEDE PUNT.

HET TEGENWOORDIGE SCHENKT HEM TROOST.

Een christen, die waren zielenijver bezit en zich aan de heiliging zijner broeders toe-

wijdt, omdat hij ten volle overtuigd is, dat de zaligheid alles is en dat de eeuwige belangen alle andere zóó ver overtreffen, dat zij alléén waardig zijn onze belangstelling op te wekken, *leeft door het geloof* (Gal. III. 11), en staat, om het schoone beeld te gebruiken van den schrijver der *Navolging van Christus*, boven het tegenwoordige, dat hij als onder zijne voeten heeft, terwijl zijne ziel onophoudelijk den blik gevestigd houdt op de eeuwigheid! 1) O! hoezeer zullen voor zulk een christen op zijn sterfbed de kwellingen en smarten, die onafscheidbaar aan den dood verbonden zijn, verzacht en gelenigd worden!

De wereld is voor hem voorbij; maar hij heeft die versmaad; beter dan ooit ziet hij thans in hoe nietig zij is. Hij laat al wat hij bezit achter voor anderen; maar zijne goede werken en de verdiensten, die hij zich bij God heeft verzameld, waren het eenige goed dat hij op prijs stelde; zijn lichaam lijdt, maar zijne ziel bezit vrede. Zijne aardsche woning valt in puin, maar de hemel opent zich voor hem. Hij verlaat dierbare betrekkingen; maar hij zal dezen wederzien om hen niet meer te verlaten, in dat gelukkig vaderland der uitverkorenen, waarheen hij hen geleerd

1) Nav. v. Chr., III B. XXXVIII H.

heeft al hunne wenschen en genegenheden te richten, gelijk hij zelf ook al de zijne daarheen richtte. Jesus was zijn leven: sterven is hem een gewin. O dood, waar is uwe zege? (Phil. I 21. 1 Cor. XV. 55).

DERDE PUNT.

DE TOEKOMST VERVULT HEM
MET BLIJDE HOOP:

De H. Vincentius van Paulo zegt, dat hij liefdadige menschen altijd met volle gerustheid heeft zien sterven: is er evenwel grooter liefdadigheid, dan dat men de geestelijke belangen zijner medemenschen behartigt en bevordert?

De christen vol zielenijver weet aan wien hij den schat zijner goede werken heeft in handen gegeven; hij weet dat deze veilig en zeker bewaard is. Moge hij ook gezondigd, ja zware zonden zelfs bedreven hebben, hij zal zich herinneren wat de Heilige Geest zelf ons leert, dat *de liefde eene menigte van zonden bedekt*, (Petr. IV. 8) en dat de ijver voor de zaligheid en de bekeering der zondaars het krachtigst middel is tot boeting der zonden.

O! hoe gaarne verwijlt hij in den geest bij dit hemelsch koninkrijk, waar alle kronen

bestemd zijn voor de liefde! Welk een innig genot zal hij smaken bij het hooren der woorden: *„Kom, gezegende mijns Vaders: gij zoudt reeds aanspraak kunnen maken op het rijk der hemelen en op de belooning der uitverkorenen, al hadt gij ook niets anders gedaan dan uwen hongerigen en dorstigen broeder gespijst en gelaafd; en zoovelen onder hen hebben het u te danken, dat zij voor alle eeuwigheid gelukkig zijn. Doordat gij u beijverd hebt om te bidden en te arbeiden, opdat de zondaars de verlorene genade zouden terugkrijgen, hebt gij een veel verdienstelijker werk verricht, dan wanneer gij mij in den persoon der armen haddet gekleed.”*

Maar hoeveel sterker zal dit vertrouwen niet zijn voor een kind van Maria, als het zich op zijn sterfbed al de eerbewijzingen herinnert, die het aan zijne moeder heeft bewezen of door anderen heeft doen bewijzen¹⁾. Door de gebeden, die hij tot haar

1) Salmeron, die in de kerkvergadering van Trente als godgeleerde, van wege den Paus daarheen gezonden, zoozeer uitschitterde, en die in zijn leven altijd eene zoo teedere godsvrucht tot de H. Maagd had getoond en tegelijk haren eeredienst steeds had pogen te verspreiden, stierf, terwijl hij de volgende woorden uitsprak: „O

opzond en door zijnen ijver om de zondaars te bewegen, dat zij haar zouden aanroepen, heeft hij hunne bekeering bewerkt. Zoo dikwijls heeft hij de verheven Moeder des Heeren gesmeekt, dat zij hem in zijne laatste beslissende stonde zou ter zijde staan!... Neen, gij zult hem niet vergeten, o Maria! gij zult, o teedere en liefdevolle Moeder, aan de stervenssponde van uw kind aanwezig zijn, om zijne ziel te troosten en te versterken, en om den dag van zijn verscheiden voor hem te veranderen in den dag zijner zegepraal.

Gedenk enz. bl. 165.

Sancta Maria, Mater Dei, ora pro peccatoribus!

Heilige Maria, Moeder Gods, bid voor de zondaars.

hemelsch paradijs! Gezegend zij de tijd, dat ik u eer bewezen heb, o Maria! gezegend de arbeid, dien ik ondernomen, de moeite, die ik mij getroost heb: gezegend al hetgeen ik gesproken, gedaan, gedacht heb voor u, o mijne Koningin!"

